

**Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges
sammanträde måndagen den 7 april 2025****Tid:**

kl. 16:00-22:05

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-43

Justerat den 10 april 2025

Anslaget den 11 april 2025

Olle Burell

Cecilia Brinck

Sara Stenudd

Karin Jöback
Sekreterare

ÄRENDELISTA

- §1 Interpellation av borgarrådet Dennis Wedin (M) till borgarrådet Karin Wanngård (S) om att stoppa butiksdöden i Stockholm
- §2 Interpellation av Aleks Sakala (M) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) angående en helhetsöversyn och upprustning av utsatta områden på Norra Järva
- §3 Interpellation av Andréa Hedin (M) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) angående öppna drogscener
- §4 Bordläggning av interpellationer
- §5 Nya interpellationer
- §6 Sammanträdet ajournerades mellan kl. 16:56-17:00
- §7 Frågestund
- §8 Sammanträdet ajournerades mellan kl. 17:56-18:00
- §9 Mötet öppnas
- §10 Ändring av dagordningen
- §11 Närvaro
- §12 Justering
- §13 Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2025
- §14 Valärenden i kommunfullmäktige 2025
- §15 Stockholms stads äldreombudsman, rapport 2024
- §16 Reviderat inriktningsbeslut för projekt Solvallastaden
- §17 Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom kvarter 12 i Hagastaden, del av fastigheten Vasastaden 1:16 och del av fastigheten Vasastaden 1:118

- §18 Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom kvarter 11 i Hagastaden, del av fastigheten Vasastaden 1:16
- §19 Reviderat inriktningsbeslut för projekt Norra Folkparksvägen inom del av fastigheten Västberga 1:1 m.fl. i Solberga till AB Stockholmshem
- §20 Genomförandebeslut gällande AB Familjebostäders nyproduktion av bostäder i kv. Karlsö 5 och Skällö 1, Larsboda i stadsdelen Farsta
- §21 Energistrategi för Stockholms stad
- §22 Godstrafikplan – en del av framkomlighetsstrategin
- §23 Ändring i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun i syfte att tillåta arbetande hundar i stadens tjänst på badplatser m.m.
- §24 Ändring i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun § 18 - Upphävande av badförbud på tre platser i Stockholms innerstad samt vid tillfälliga konstruktioner avsedda för bad
- §25 Motion om språktest
- §26 Motion om att kartlägga svenskkunskaperna hos Stockholms stads förskolepersonal
- §27 Motion om att inkludera frågor om svenskkunskaper i förskoleundersökningen
- §28 Motion om kultur för LSS
- §29 Motion om att låta den blågula fanan stolt vaja över Fria Ukrainas plats
- §30 Motion om demokrativillkor vid arrenden och vissa försäljningar till stiftelser och föreningar
- §31 Motion om tydligare vägmarkeringar för säkrare trafikflöden
- §32 Motion om att inrätta en central oberoende instans för äldre och anhöriga att kunna lämna individuella synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen

- §33 Motion om hemtjänst utan onödig byråkrati
- §34 Motion om att vräka våldsutövare
- §35 Motion om hur vi kan utveckla och förbättra
Stockholms kajstrategi samt se över helheten på
vattnet
- §36 Motion om att bygga upp klocktornet i Hagastaden
- §37 Motion om att revidera stadens skyltpolicy
- §38 Motion om blås liv i sommarbarnsverksamheten
- §39 Motion om Gröna företagslotsar i Stockholms stad
- §40 Motion om upprättande av ett monument över HBTQ-
personers kamp
- §41 Bordlagda motioner
- §42 Nyväckta motioner
- §43 Mötet avslutas

§ 1**Interpellation av borgarrådet Dennis Wedin (M) till
borgarrådet Karin Wanngård (S) om att stoppa
butiksdöden i Stockholm**

KS 2024/1333

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Wedin (M) har ställt en interpellation om att stoppa butiksdöden i Stockholm.

Kommunfullmäktige beslutade den 16 december 2024 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Österberg (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 2

**Interpellation av Aleks Sakala (M) till finansborgarrådet
Karin Wanngård (S) angående en helhetsöversyn och
upprustning av utsatta områden på Norra Järva**

KS 2024/1383

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Aleks Sakala (M) har ställt en interpellation angående en helhetsöversyn och upprustning av utsatta områden på Norra Järva. Kommunfullmäktige beslutade den 27 januari 2025 att interpellationen fick ställas. Borgarrådet Österberg (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 3**Interpellation av Andréa Hedin (M) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) angående öppna drogscener**

KS 2024/1384

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Hedin (M) har ställt en interpellation angående öppna drogscener.

Kommunfullmäktige beslutade den 27 januari 2025 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Ojanne (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 4

Bordläggning av interpellationer

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna med nummer 2 och 5-20 i kungörelsen.

§ 5

Nya interpellationer

Beslut

1. Interpellationerna får ställas.
2. Interpellationerna bordläggs.

Nya interpellationer

1. Interpellation av Dennis Wedin (M) till stadsbyggnads- och idrottsborgarrådet Jan Valeskog (S) om hyran för Brommapojkarna.
Rotel II. Dnr KS 2025/424
2. Interpellation av Dennis Wedin (M) till finansborgarrådet Anders Österberg (S) om åtgärder för lägre matpriser.
Rotel I. Dnr KS 2025/425
3. Interpellation av Per Rosencrantz (M) till finansborgarrådet Anders Österberg (S) om prioriteringar i innerstaden.
Rotel I. Dnr KS 2025/427
4. Interpellation av Jonas Naddebo (C) och Ashna Ibrahim (C) till borgarrådet Åsa Lindhagen (MP) om textilåtervinning.
Rotel IX. Dnr KS 2025/440

§ 6

Sammanträdet ajournerades mellan kl. 16:56-17:00

§ 7
Frågestund**Fråga 1**

Borgarrådet Wedin (M) ställer en fråga om parkeringar.

Borgarrådet Strömgren (MP) svarar på frågan.

Fråga 2

Linnéa Vinge (SD) ställer en fråga om vänsterstyrets inställning till megaförskolor.

Borgarrådet Österberg (S) svarar på frågan.

Fråga 3

Borgarrådet Jönsson (L) ställer en fråga om vad är det som händer i socialtjänstern i Järva.

Borgarrådet Ojanne (S) svarar på frågan.

Fråga 4

Johan Kling (C) ställer en fråga om skarvpopulationen.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 5

Nike Örbrink (KD) ställer en fråga om ekologisk mat i äldreomsorgen.

Borgarrådet Boucher (V) svarar på frågan.

Fråga 6

Borgarrådet Hedin (M) ställer en fråga om när Stockholms seniorer kan ta ett glas vin till maten.

Borgarrådet Boucher (V) svarar på frågan.

Fråga 7

Gabriel Kroon (SD) ställer en fråga om borgarrådet kommer att avbryta byggförslaget för Slättgårdsvägen.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 8

Hanna Wistrand (L) ställer en fråga om hur det säkerställs att staden inte hyr ut till högerextrema aktivklubbar.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

§ 8

Sammanträdet ajournerades mellan kl. 17:56-18:00

§ 9
Mötet öppnas

§ 10
Ändring av dagordningen

Motionerna med nummer 41, 44 och 49 i kungörelsen sambehandlas, vilket innebär att punkten 44 och 49 i kungörelsen behandlades efter punkten 41 i kungörelsen.

**§ 11
Närvaro**

Närvaro, se bilaga 1.

**§ 12
Justering**

Förste vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och andre vice ordföranden Sara Stenudd (V) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Olle Burell (S). Justering sker den 10 april 2025.

§ 13**Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2025**

KS 2025/13

Beslut

Följande ärenden anmäls till kommunfullmäktige:

**Anmälningssärenden samt skrivelser till kommunfullmäktige
inkomna till och med den 2 april 2025**

Slutredovisning av nyproduktion inom fastigheterna Sämjan 2 och
Linaberg 19 i Mariehäll
KS 2025/299

Rapportering av ej verkställda beslut enligt Lag (1993:387) om stöd
och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt
Socialtjänstlagen (SoL). Kvartal 4, 2024
KS 2025/420

Slutrapportering kv. Flygmaskinen 2, Rödabergsskolan,
Upplandsgatan 100, Norrmalm
KS 2025/488

Slutrapportering för nybyggnad av Midsommarkransens grundskola
KS 2025/489

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 §
socialtjänstlagen (SoL), kvartal 4, 2024
KS 2025/496

Anmälda skrivelser till kommunfullmäktige:
under tiden 20/3 2025 – 2/4 2025

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Beslut (2025-03-25) med anledning överprövning från
Länsstyrelsen av kommunfullmäktiges beslut 2024-05-27 § 14
detaljplan för del av Grimsta 1:2, intill Solleftegatan i stadsdelen
Råcksta.

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet avskriver ärendet.
KS 2024/775-16

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen

Slutligt beslut (ej särskilt uppsatt (2025-03-27) med anledning av
kommunfullmäktiges beslut 2024-03-25 § 17 detaljplan för
Sothönan 3 m.fl. i stadsdelen Aspudden.

Mark- och miljööverdomstolen ger inte prövningstillstånd. Mark-
och miljödomstolens avgörande står därför fast.

Mål nr P 16087-2.
KS 2024/483-21

§ 14
Valärenden i kommunfullmäktige 2025

KS 2025/9

Beslut

1. Avsigelser och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag.
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärenden i kommunfullmäktige den 7 april behandlas.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 15**Stockholms stads äldreombudsman, rapport 2024**

KS 2025/113

Beslut

Stockholms stads äldreombudsman, rapport 2024 godkänns enligt bilaga till utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Stockholms stads äldreombudsman, rapport 2024.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 16**Reviderat inriktningsbeslut för projekt Solvallastaden****Hemställan från exploateringsnämnden**

KS 2024/1423

Beslut

1. Reviderad inriktning för projekt Solvallastaden godkänns i enlighet med utlåtandet.
2. Exploateringsnämnden medges rätt att fortsätta planera förutsättningarna för exploatering inom fastigheten Bällsta 1:34 för projekt Solvallastaden till en projektutgift upp till 73 miljoner kronor, som underlag för kommande genomförandebeslut.
3. Utgifterna för 2025 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifter för kommande år behandlas i budget för 2026.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Reviderat inriktningsbeslut för projekt Solvallastaden.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Österberg (S) och Cecilia Obermüller (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Aron Modig (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 17**Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom kvarter 12 i Hagastaden, del av fastigheten Vasastaden 1:16 och del av fastigheten Vasastaden 1:118****Hemställan från exploateringsnämnden**

KS 2024/1425

Beslut

1. Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom kvarter 12 i Hagastaden, del av fastigheten Vasastaden 1:16 och del av fastigheten Vasastaden 1:118, för kommersiellt ändamål till Castellum Stockholm Torsgatan 12 AB med en preliminär köpeskilling om 86,1 miljoner kronor och för bostadsändamål till Jubileumshuset Mark AB med en preliminär köpeskilling om 243 miljoner kronor godkänns.
2. Exploateringsnämnden medges rätt att träffa överenskommelse om exploatering i enlighet med bilaga till utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom kvarter 12 i Hagastaden, del av fastigheten Vasastaden 1:16 och del av fastigheten Vasastaden 1:118.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 18**Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom kvarter 11 i Hagastaden, del av fastigheten Vasastaden 1:16****Hemställan från exploateringsnämnden**

KS 2024/1426

Beslut

1. Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom kvarter 11 i Hagastaden, del av fastigheten Vasastaden 1:16 till Castellum Stockholm Torsgatan 11 AB med en preliminär köpeskilling om 236 miljoner kronor godkänns.
2. Exploateringsnämnden medges rätt att träffa överenskommelse om exploatering i enlighet med bilaga till utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom kvarter 11 i Hagastaden, del av fastigheten Vasastaden 1:16.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 19**Reviderat inriktningsbeslut för projekt Norra
Folkparksvägen inom del av fastigheten Västberga 1:1
m.fl. i Solberga till AB Stockholmshem****Hemställan från exploateringsnämnden**

KS 2024/1427

Beslut

1. Reviderad inriktning för projekt Norra Folkparksvägen godkänns i enlighet med utlåtandet.
2. Exploateringsnämnden medges rätt att fortsätta planera förutsättningarna för exploatering i inom fastigheterna Skarabén 1 och del av Västberga 1:1 för projekt Norra Folkparksvägen till en projektutgift upp till 20,8 miljoner kronor, som underlag för kommande genomförandebeslut.
3. Utgifterna för 2025 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifter för kommande år behandlas i budget för 2026.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Reviderat inriktningsbeslut för projekt Norra Folkparksvägen inom del av fastigheten Västberga 1:1 m.fl. i Solberga till AB Stockholmshem.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Aidin Zandian (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) och Aron Modig (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Kristdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 20**Genomförandebeslut gällande AB Familjebostäders
nyproduktion av bostäder i kv. Karlsö 5 och Skällö 1,
Larsboda i stadsdelen Farsta**

KS 2024/1434

Beslut

Genomförandet av AB Familjebostäders nyproduktion av 79 bostäder inom kvarteren Karlsö 5 och Skällö 1, Larsboda i stadsdelen Farsta till en total investeringsutgift om 308 mnkr inklusive förväntad kostnadsutveckling, godkänns.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Genomförandebeslut gällande AB Familjebostäders nyproduktion av bostäder i kv. Karlsö 5 och Skällö 1, Larsboda i stadsdelen Farsta.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Maria Mustonen (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Sergej Salnikov (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21**Energistrategi för Stockholms stad****Hemställan från stadsbyggnadsnämnden**

KS 2024/804

Beslut

1. Energistrategi för Stockholms stad, enligt bilaga till utlåtandet, antas.
2. Energiplan för Stockholm, dnr 315-1133/2013, upphör därmed att gälla.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Energistrategi för Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Valeskog (S) och borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22**Godstrafikplan – en del av framkomlighetsstrategin****Uppdrag från budget****Hemställan från trafiknämnden**

KS 2024/978

Beslut

1. Godstrafikplan – en del av framkomlighetsstrategin godkänns enligt bilaga till utlåtandet.
2. Godstrafikplan – en del av framkomlighetsstrategin, dnr KS 2018/1302, upphör därmed att gälla.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Godstrafikplan – en del av framkomlighetsstrategin.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP) och Maria Mustonen (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i borgarrådsberedningen.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23

**Ändring i allmänna lokala ordningsföreskrifter för
Stockholms kommun i syfte att tillåta arbetande hundar i
stadens tjänst på badplatser m.m.**

Hemställan från trafiknämnden

KS 2024/1418

Beslut

1. Ändring i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun genom ett tillägg i § 19, i enlighet med trafiknämndens förslag, godkänns.
2. Beslutet anmäls till Länsstyrelsen Stockholm.
3. Föreskrifter kungörs genom att det på kommunens digitala anslagstavla tillkännages att protokoll för de beslutade föreskrifterna har justerats.
4. Beslutet gäller från kungörandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Ändring i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun i syfte att tillåta arbetande hundar i stadens tjänst på badplatser m.m.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP) och Svante Linusson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 24**Ändring i allmänna lokala ordningsföreskrifter för
Stockholms kommun § 18 - Upphävande av badförbud på
tre platser i Stockholms innerstad samt vid tillfälliga
konstruktioner avsedda för bad****Uppdrag från budget****Framställan från trafiknämnden och Stockholms Hamn
AB**

KS 2025/46

Beslut

1. Upphävande av badförbudet vid Sjövikskajen i Liljeholmen godkänns genom ändring av § 18 i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna för Stockholms kommun i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet.
2. Upphävande av badförbudet vid Marieviks kaj i Liljeholmen godkänns genom ändring av § 18 i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna för Stockholms kommun i enlighet med bilaga 3 till utlåtandet.
3. Ändring i § 18 i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna avseende upphävande av badförbud i de tillfälliga konstruktioner som är avsedda för bad och anlagda av staden eller stadens bolag godkänns i enlighet med trafiknämndens förslag.
4. Beslutet anmäls till Länsstyrelsen Stockholm.
5. Föreskrifter kungörs genom att det på kommunens digitala anslagstavla tillkännages att protokollet för de beslutade föreskrifterna har justerats.
6. Beslutet gäller från kungörandet.
7. Framställan om upphävandet av badförbud vid Reimersholme kaj på Södermalm återremitteras till trafiknämnden för vidare utredning enligt vad som framgår av föredragande borgarrådets synpunkter.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Ändring i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun § 18 - Upphävande av badförbud på tre platser i Stockholms innerstad samt vid tillfälliga konstruktioner avsedda för bad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP) och Jens Holm (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Svante Linusson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25
Motion om språktest**Motion av Maurice Forslund (KD)**
KS 2024/276**Beslut**

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om språktest.

Kommunstyrelsens utlåtande, dnr KS 2024/276 sambehandlas i gemensam överläggning med utlåtande dnr KS 2024/409 och dnr KS 2024/945.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Bjuggren (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Maurice Forslund (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 26**Motion om att kartlägga svenskkunskaperna hos
Stockholms stads förskolepersonal****Motion av Linnéa Vinge (SD)**

KS 2024/409

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i
utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot
beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om att kartlägga svenskkunskaperna hos
Stockholms stads förskolepersonal.

Kommunstyrelsens utlåtande, dnr KS 2024/409 sambehandlas i
gemensam överläggning med utlåtande dnr KS 2024/276 och dnr
KS 2024/945

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Bjuggren (S) och Cecilia Herrström (V) föreslår att
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Linnéa Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt
Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 27**Motion om att inkludera frågor om svenskkunskaper i
förskoleundersökningen****Motion av Linnéa Vinge (SD)**

KS 2024/945

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i
utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot
beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om att inkludera frågor om
svenskkunskaper i förskoleundersökningen.

Kommunstyrelsens utlåtande, dnr KS 2024/945 sambehandlas i
gemensam överläggning med utlåtande dnr KS 2024/276 och dnr
KS 2024/409.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Bjuggren (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar
enligt kommunstyrelsens förslag.

Linnéa Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt
Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 28**Motion om kultur för LSS****Motion av Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist
(båda L)**

KS 2024/605

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Liberalerna och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om kultur för LSS.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Jönsson (L) och Michaela Hollis (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas och Kristdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 29**Motion om att låta den blågula fanan stolt vaja över Fria Ukrainas plats****Motion av Jonas Naddebo (C)**

KS 2024/699

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om att låta den blågula fanan stolt vaja över Fria Ukrainas plats.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Jönsson (L) och Kristin Jacobsson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag och Liberalernas och Centerpartiets förslag. Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 30**Motion om demokrativillkor vid arrenden och vissa försäljningar till stiftelser och föreningar****Motion av Gabriel Kroon m.fl. (alla SD)**

KS 2024/761

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om demokrativillkor vid arrenden och vissa försäljningar till stiftelser och föreningar.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Emil Bustos (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 31**Motion om tydligare vägmarkeringar för säkrare trafikflöden****Motion av Petra Gardos Ek (M)**

KS 2024/765

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Motion om tydligare vägmarkeringar för säkrare trafikflöden.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Petra Gardos Ek (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 32

Motion om att inrätta en central oberoende instans för äldre och anhöriga att kunna lämna individuella synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen

Motion av Anette Hellström (M)

KS 2024/391

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att inrätta en central oberoende instans för äldre och anhöriga att kunna lämna individuella synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Robert Mjörnberg (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Anette Hellström (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 33**Motion om hemtjänst utan onödig byråkrati****Motion av Jonas Naddebo och Thomas Wihlman (båda C)**

KS 2024/487

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet

Reservationer

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om hemtjänst utan onödig byråkrati.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Robert Mjörnberg (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Kristin Jacobsson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 34**Motion om att vräka våldsutövare****Motion av Andréa Hedin (M)**

KS 2024/520

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Sverigedemokraterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att vräka våldsutövare.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Ingela Edlund (S) och Aidin Zandian (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Hedin (M), Gabriel Kroon (SD), borgarrådet Jönsson (L), Kristin Jakobsson (C) och Michaela Hollis (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Sverigedemokraternas, Liberalernas, Centerpartiets och Kristdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 35**Motion om hur vi kan utveckla och förbättra Stockholms kajstrategi samt se över helheten på vattnet****Motion av Annika Elmlund och Dennis Wedin (båda M)**

KS 2024/521

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om hur vi kan utveckla och förbättra Stockholms kajstrategi samt se över helheten på vattnet.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Annika Elmlund (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag och Moderaternas förslag.

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 36**Motion om att bygga upp klocktornet i Hagastaden****Motion av Dennis Wedin (M)**

KS 2024/691

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att bygga upp klocktornet i Hagastaden.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Valeskog (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i borgarrådsberedningen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 37**Motion om att revidera stadens skyltpolicy****Motion av Dennis Wedin (M)**

KS 2024/746

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att revidera stadens skyltpolicy.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Maria-Elsa Salvo (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 38**Motion om blås liv i sommarbarnsverksamheten****Motion av Jonas Naddebo (C)**

KS 2024/813

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om blås liv i sommarbarnsverksamheten.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Ojanne (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Johan Kling (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 39**Motion om Gröna företagslotsar i Stockholms stad****Motion av Jonas Naddebo (C)**

KS 2024/917

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om Gröna företagslotsar i Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Andreas Lind (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Johan Kling (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 40**Motion om upprättande av ett monument över HBTQ-personers kamp****Motion av Gabriel Kroon m.fl. (alla SD)**

KS 2024/948

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om upprättande av ett monument över HBTQ-personers kamp.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Emil Bustos (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstning

Omröstning begärs och verkställs. Kommunfullmäktige godkänner följande omröstningsordning. Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja. Den som vill bifalla Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen röstar nej.

Omröstningsresultat

Med 85 ja-röster mot 9 nej-röster beslutar kommunfullmäktige enligt kommunstyrelsens förslag, bilaga 3.

§ 41
Bordlagda motioner

Motionerna med nummer 42-43 och 59-60 i kungörelsen bordläggs.

§ 42

Nyväckta motioner

Följande motioner väcktes under perioden 25 mars 2025 till 7 april 2025:

1. Motion om att starta pilotprojekt för solceller på fasader. Motion av Jan Jönsson och Elin Hjelmestam (båda L).

Rotel I. Dnr KS 2025/468

2. Motion om att automatisera handläggningen av enklare tillståndprocesser. Motion av Jonas Naddebo (C).

Rotel II. Dnr KS 2025/510

3. Motion om att utreda en sammanslagning av stadens bostadsbolag. Motion av Jonas Naddebo (C).

Rotel V. Dnr KS 2025/511

4. Motion om tillgänglighet och transparens för medborgarförslag. Motion av Jonas Naddebo (C).

Rotel I. Dnr KS 2025/513

5. Motion om att avyttra icke-strategisk mark utanför stadens gränser. Motion av Jonas Naddebo (C).

Rotel I. Dnr KS 2025/517

6. Motion om att göra Kista till Nordens totalförsvarscentrum. Motion av Jonas Naddebo (C).

Rotel I. Dnr KS 2025/518

7. Motion om att trafiksäkra farliga övergångsställen med fokus på gångtrafikanter. Motion av Sara Svanström (L).

Rotel VIII. Dnr KS 2025/528

8. Motion om att stadens socialtjänst måste kopplas tydligare till forskning och utvärdering. Motion av Jan Jönsson och Anne-Lie Elvén (båda L).

Rotel IV. Dnr KS 2025/529

9. Motion om att förlägga yrkesprogram på någon eller några av de populära innerstadsskolorna med teoretisk profil. Motion av Jan Jönsson (L).

Rotel III. Dnr KS 2025/530

10. Motion om att införa Stockholmsprov i svenska. Motion av Jan Jönsson (L).

Rotel III. Dnr KS 2025/531

11. Motion om att uppkalla en plats i Stockholm efter Aaron Isaac.
Motion av Jan Jönsson (L).
Rotel II. Dnr KS 2025/532

12. Motion om att skydda kulturhistoriskt viktiga fastigheter i privat ägo. Motion av Jan Jönsson, Björn Ljung och Åsa Nilsson Söderström (alla L).
Rotel V. Dnr KS 2025/533

13. Motion om att råda bot på familjehemsplatser i Stockholms stad.
Motion av Andréa Hedin (M).
Rotel IV. Dnr KS 2025/538

14. Motion om att införa fler vårddjur på stadens vård- och omsorgsboenden. Motion av Nike Örbrink (KD).
Rotel VI. Dnr KS 2025/544

15. Motion om att ge äldre guldkant på vardagen. Motion av Nike Örbrink (KD).
Rotel VI. Dnr KS 2025/545

**§ 43
Mötet avslutas**

STOCKHOLMS STAD

Närvaro

Kommunfullmäktige
2025-04-07

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
48	(S) Burell, Olle §§ 9-21, 35-43		17:56	22:05
77	(M) Brinck, Cecilia §§ 1-6, 22-27		15:56	22:05
47	(V) Stenudd, Sara §§ 7-8, 28-34		16:53	22:05
56	(S) Abdullahi Ali, Nassir		18:00	22:05
105	(V) Ali Hassan, Shamso		17:57	22:05
42	(C) Ali, Ismail		17:35	22:05
102	(S) Aranda de Gutiérrez, Norma	Karlsson, Oscar	17:48	22:05
89	(MP) Badeli, Aida	Beer, Tomas	17:35	22:05
96	(S) Bengtsson, Frida	Hansson, Curre	17:08	22:05
46	(C) Bessner, Linn		17:56	22:05
23	(S) Bjuggren, Emilia		16:06	22:05
8	(V) Boucher, Torun		16:43	22:05
93	(S) Bustos, Emil		17:35	22:05
58	(S) Carlsson Hallberg, Ewa		15:54	22:05
94	(S) Carlsson, Alma		16:34	22:05
13	(M) Cederschiöld, Anna		16:02	22:05
80	(SD) Edin, Anders		16:49	22:05
53	(S) Edlund, Ingela		15:54	22:05
40	(L) Elfvén, Anne-Lie		17:38	19:42
67	(M) Elmlund, Annika		17:38	22:05
95	(S) Finnveden, Felix	Ödebrink, Annika	17:35	22:05
14	(KD) Forslund, Maurice		17:49	22:05
12	(M) Granswed Baat, Sophia		18:03	22:05
103	(S) Güler, Esme		16:49	22:05
52	(S) Göransson, Anders	Hansson, Bo	15:59	22:05

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
51	(MP) Hansson, Martin		16:12	22:05
4	(M) Hedin, Andréa		16:27	22:05
66	(M) Hedrup, Tom	Gardos Ek, Petra	17:13	22:05
61	(S) Heinonen, Johan		16:00	22:05
34	(M) Hellström, Anette		16:43	22:05
106	(V) Herrström, Cecilia		16:50	22:05
37	(KD) Hollis, Michaela		17:50	22:05
107	(V) Holm, Jens		17:56	22:05
70	(M) Hökmark, Christoffer		17:33	22:05
43	(C) Ibrahim, Ashna		17:41	22:05
19	(C) Jacobsson, Kristin		16:20	22:05
30	(V) Jama, Hassan		18:01	19:54
88	(MP) Jama, Mansur		17:58	22:05
39	(L) Jonlund, Rasmus		17:59	19:37
79	(SD) Juntunen, Tapani		17:41	22:05
18	(L) Jönsson, Jan		16:37	22:05
101	(S) Kazinic, Elvir		16:49	22:05
62	(V) Kratz, Tina		16:05	22:05
86	(SD) Kroon, Gabriel		16:58	22:05
81	(SD) Kroon, Julian		17:54	22:05
104	(V) Körhan, Özlem	Rooth, Rose-Marie	17:49	22:05
36	(M) Lennaárd, Fritz		17:28	22:05
99	(S) Lind, Andreas		17:00	22:05
7	(V) Lindblom, Clara	Ehrnström, Thomas	16:46	22:05
60	(S) Lindgren, Jimmy		16:32	22:05
71	(M) Lindström, Therese		16:07	22:05
45	(C) Linusson, Svante		16:11	22:05
16	(L) Ljung, Björn	Nilsen, Robin	17:11	22:05
64	(V) Ljuslin, Maria		17:44	22:05

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
97	(S) Lorentzi, Ulrika		17:28	22:05
11	(M) Lutz, Kristina	Brege, Johan	16:59	22:05
9	(V) Mattsson, Alexandra	Zandian, Aidin	17:48	22:05
31	(V) Mayr, Marre		17:55	22:05
63	(V) Mjörnberg, Robert		16:04	22:05
38	(KD) Modig, Aron		17:59	22:05
28	(V) Mohammed, Rashid		17:54	22:05
29	(V) Mustonen, Maria		17:35	22:05
20	(C) Naddebo, Jonas	Kling, Johan	16:19	22:05
41	(L) Nilsson Söderström, Åsa		18:01	20:05
32	(M) Nilsson, Johan		17:41	22:05
10	(M) Nilsson, Jonas		17:43	18:18
92	(S) Nyberg, Berit		17:09	22:05
44	(C) Nyberg, Claes		18:01	18:37
44	(C) Nyberg, Claes		18:37	22:05
87	(MP) Obermüller, Cecilia		17:59	22:05
24	(S) Ojanne, Alexander		16:21	22:05
33	(M) Paccamonti, Johan		17:52	22:05
100	(S) Palm, Ulrika		16:10	22:05
91	(S) Risberg, Eva		15:54	22:05
72	(M) Rosencrantz, Per		16:06	22:05
90	(MP) Runsten, Magnus		18:06	22:05
69	(M) Sakala, Aleks		15:54	22:05
83	(SD) Salnikov, Sergej		17:24	22:05
27	(S) Salvo, Maria-Elsa		16:53	22:05
65	(V) Sharaf Abdi, Ahmed		17:58	22:05
54	(S) Sjöberg, Ulla		16:48	22:05
35	(M) Sjölander, Henrik	Virro, Henrik	17:45	22:05
17	(L) Smedberg-Palmqvist, Isabel	Fors, Emilie	17:54	19:56

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
98	(S) Snis Sigtryggsson, Bjarne		17:23	22:05
57	(S) Stavling, Margareta		17:26	22:05
50	(MP) Strömgren, Lars		15:54	22:05
74	(L) Svanström, Sara	Wistrand, Hanna	16:58	22:05
84	(SD) Söderström, Leif		16:50	22:05
75	(L) Tufvesson, Christina		17:17	22:05
22	(S) Valeskog, Jan		16:48	22:05
26	(S) Vikman Rindevall, Arvid	Pettersson, Fredrik	16:29	22:05
85	(SD) Vinge, Linnéa		16:50	22:05
55	(S) Walther, Ulf		17:42	18:21
21	(S) Wanngård, Karin	Lagerkvist Tranströmer, Britten	17:44	22:05
82	(SD) Wassermann, Emelie		17:16	22:05
5	(M) Wedin, Dennis		15:58	22:05
68	(M) Wejke Norberg, Lou-Ann		16:59	22:05
73	(M) Werner, Hanna		17:55	22:05
78	(SD) Åkerlund, Liliane	Nordström, Åke	15:54	22:05
15	(KD) Örbrink, Nike		16:11	22:05
25	(S) Österberg, Anders		15:56	22:05
59	(S) Österman, Gustav		15:54	22:05
Övr.	(M) Fjellner, Christofer		19:08	22:05

Bilaga 2

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 7 april 2025

§ 1 Interpellation av borgarrådet Dennis Wedin (M) till borgarrådet Karin Wanngård (S) om att stoppa butiksdöden i Stockholm

Anförande nr 1

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Finansborgarrådet hänvisar till det utdelade svaret. Jag kan berätta för dem som är nyfikna att det inte är så mycket att läsa.

Faktum är att vi har en butiksdöd i Stockholm. Det är alldeles uppenbart om vi kollar på de senaste siffrorna från HUI: Var tionde butik i Stockholms innerstad har gått i konkurs, 85 stycken. Stockholm ska vara Sveriges tillväxtmotor, men kugghjulen hackar, inte minst på grund av socialdemokraterna i det här huset.

När Moderaterna i den grönbå majoriteten styrde staden var målet att Stockholm skulle ha Sveriges bästa företagsklimat. Detta uppdrog vi till alla i Stockholms stads olika förvaltningar och ämbeten att jobba med. Nu är det påtagligt att ointresset är enormt. Det är uppenbart att Stockholm faller i Svenskt Näringslivs och SKR:s företagsrankningar. Från Socialdemokraterna försöker man avfärda detta fullständigt med att det inte är något att lyssna på, men vi ser ett tydligt mönster.

Kolla bara på det som skett senast. Vad är signalvärdet i att man nyligen gick ut och sa att man skulle dra tillbaka nyföretagarrådgivningen? Det är uppenbart för den som kollar på trafikfrågorna att man har slutat att se detta som en företagsaspekt. Jag pratade senast i dag med aktörer som beskriver för mig hur de blir våldsamt och bryskt behandlade av ett kontor som meddelar, som ett faktum, att nu ska den här gatan rivas upp. Vi hade ingen kontakt med dig innan – vi kommer nu att meddela dig detta via ett papper. Du har ingen möjlighet att påverka exempelvis var den här byggbaracken ska fram eller, för den delen, när vi ska vidta de här åtgärderna. Det finns ingen tanke på att utgå från vad den enskilda företagaren faktiskt skulle önska eller vill.

Det är uppenbart när det gäller miljözon klass 3 att detta är ytterligare en i ett lapptäcke av åtgärder som kommer att göra det tufft för dem som kämpar hårdast nu, de mindre aktörerna som finns i Stockholms city. Man gick man ur huse i Gamla stan när miljözon skulle införas där. Socialdemokraterna var emot miljözon vid Hornsgatan, men plötsligt ska världens mest restriktiva miljözon nu införas i Stockholms city. I Gamla stan sa man: Det här klarar vi inte av. Till slut var Socialdemokraterna tvungna att lyssna och tvinga Miljöpartiet att backa. Men de insisterar fortfarande, och trots att det är juridiskt oklart om det ens är rimligt att införa miljözonen funderar de redan på hur miljözon klass 3 ska utvidgas i Stockholms city.

Yttranden 2025-04-07

Man utgår inte från det lokala. Man utgår inte från företagen. Man skapar bara ytterligare hinder för dem som i dag har det särskilt tufft. Det är fel sätt att bedriva politik i den här staden.

Anförande nr 3

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Tack, Dennis Wedin, för möjligheten att diskutera den här frågan, som jag vet att du är genuint intresserad av – hur butiker överlever i staden. Jag och många med mig är också intresserade av det.

Den strukturomvandling som sker och har skett inom vårt detaljhandelslandskap har gjort att de täta stadskärnorna sedan 60-talet och framåt har ersatts med externa köpcentrum och Domuslådor. De har senare byggts om och anpassats så att det city som vi har i dag är, skulle jag säga, betydligt mer småskaligt och trivsamt än det city som fanns när jag växte upp i Stockholm på 80- och 90-talen.

Det finns ytterligare aspekter av den här strukturomvandlingen: Mer handel sker i externa köpcentrum, och en hel del handel har också övergått i e-handel. Stadskärnan behöver locka med något mer i dag. Man behöver inte i alla lägen åka in till jobbet, till kontoret, och man behöver inte uträtta en massa ärenden i stan om man inte känner för det.

Därför måste stadskärnan bidra med stadslivskvaliteter. Det behöver vara bra luft i stadskärnan. Man vill helst inte ha buller, för det påverkar människor psykiskt och fysiskt. Och man vill helt enkelt att det ska vara trevligt i stadskärnan. Det här är en del av det som vi från staden och trafikkontoret jobbar med, nämligen att göra Stockholms stadskärna – Gamla stan, city och även Söder och andra delar av innerstaden – till platser dit man vill ta sig och där man trivs.

Införandet av miljözon klass 3 har föregåtts av en rad stora dialogtillfällen och har också på många sätt drivits på av de fastighetsägare och transportföretag som finns i city. De har på ett övertygande sätt sagt att när city nu byggdes om igen såg man till att ha lastning och lossning under mark. Man såg till att samordna godslogistik, och man önskar nu få något tillbaka för detta. Där är inte minst de stora fastighetsägarna i just det här området, Pembroke, AMF, Vasakronan med flera, väldigt positiva. De menar att miljözon klass 3 kommer att bidra till att det här området blir mer attraktivt, vilket är bra för dem.

Man har också från trafikkontoret gjort undersökningar där man tittar på hur kunderna kommer till butikerna. För ett antal år sedan gjorde man en studie där man undersökte hur kunderna kom till butikerna längs huvudstadens huvudgator, och en stor majoritet kom dit med kollektivtrafik, med cykel och gående. Ju mer attraktivt city blir, desto fler vill handla där och desto bättre går det för butikerna.

Anförande nr 4

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Socialdemokraterna verkar fly ansvar redan i den här debatten, vilket är ganska anmärkningsvärt. Men jag blir inte förvånad. Man höjer nu skatten två gånger på kort tid. Det var ju det ni längtade efter. Till och med i

Yttranden 2025-04-07

opposition sa Socialdemokraterna att vi måste höja skatten i Stockholm. Nu har man gjort det och slänger bort pengarna, och sedan behandlar man Stockholms företagare bryskt genom att lägga på lager på lager av byråkrati och avgiftshöjningar.

Så kan vi inte ha det. Det är så man sjunker i näringslivsrankningar. Att ge Miljöpartiet helt fritt spelrum att när det är möjligt skapa hinder för företagarna via trafikfrågorna är inte rätt sätt att gå fram i den här staden. När vi förra mandatperioden exempelvis införde miljözon klass 2 vid Hornsgatan gjordes det tillsammans med och i dialog med näringslivet, med respekt för lokala förutsättningar. Så går man inte fram nu.

Jag tänker på Bashkim, Gamla stans enda torghandlare. Han står och gråter över att hans parkeringsplats försvunnit i Gamla stan och han därmed tvingats bort från platsen. De tårarna är precis det som är symbolen för näringslivsklimatet i den här staden nu för tiden. Man kunde ha snackat med Bashkim innan man vidtog åtgärden: Hör du, du har ju stått här i 18 år – vad tror du om de åtgärder som vi funderar på? Det gjorde man inte. Man struntade i honom. Sedan försöker man hantera det politiskt när jag står och håller låda här.

Jag tänker på Haga konditori och byggaracken som kommer från staden över en dag. Man säger: Här vid Swedenborgsgatan ska din uteservering bort, för just här ska den här byggaracken fram – den kan inte stå tio meter åt det ena eller andra hållet, för vi har bestämt att den ska stå här. Det ges inga möjligheter att tycka till.

Vi har aldrig pratat så mycket näringslivsklimat i den här salen som när de rödgröna stod och sa att vi absolut inte kan ha kvar Östermalmsgrillen på Östermalmstorg – det bryter mot lagen och vore helt obegripligt, så vi ska vi absolut inte ha den kvar. Det vidhöll ni fram till dess att det politiska trycket blev för stort och ni var tvungna att förnedrande backa även på den punkten.

Näringslivsklimatet kan inte vara beroende av att oppositionen ryter till, får uppmärksamhet i medierna och gör det jobbigt för er. Ni borde vara besjälade av och passionerade inför att skapa rätt förutsättningar för företagare i den här staden.

För att vända den här utvecklingen behöver vi inte bara sänka avgifter i tuffa tider och sänka skatten i stället för att höja den utan också skapa en bättre förståelse och attityd gentemot Stockholms företagare. I beslutsprocesser måste man säkerställa att man har en dialog och pratar med och respekterar dem som påverkas av de politiska besluten. Det är inte fallet i dag, vet jag. Tror ni att det förhåller sig på något annat sätt så försök träffa en företagare. Lyssna på vad företagarna säger – de kommer att säga exakt samma sak som jag har sagt nu.

Anförande nr 5

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Tack, Dennis Wedin, för att vi kan ha den här fantastiskt roliga och viktiga debatten om Stockholms näringsliv och näringsklimat.

Jag vill börja med att slå fast att det går bra för Stockholm, trots att Sverige kämpar med lågkonjunktur, prischock i mataffärer, växande arbetslöshet och en regering som

Yttranden 2025-04-07

sitter på händerna – och mitt i allt detta kanske vi också snart är mitt i ett handelskrig. Hur ser det då ut? Stockholms ekonomi växer. Antalet gästnätter på hotellen ökar. Otryggheten minskar, enligt polisens undersökningar. Stockholm har utsetts till årets evenemangsstad och Sveriges främsta idrottskommun. Det är bra grejer.

Stockholms handelskammarens näringslivspanel visar på en kraftigt ökad optimism i Stockholms näringsliv. Men vi vet samtidigt också att situationen för många butiker i city är väldigt tuff. Hyresnivåerna har chockhöjts som en konsekvens av inflations- och räntekrisen de senaste åren. Kostnadskrisen har också drabbat stockholmarna hårt, och många har inte längre råd att handla i butiker i innerstaden i samma utsträckning som tidigare.

Jag hade själv möte med Svensk Handel. Dennis Wedin, du får jättegärna följa med och träffa Svensk Handel någon gång. Det är väldigt fruktsamma samtal och konstruktiva diskussioner om hur vi kan öka svensk handel och förbättra handelns villkor i centrum. Det de säger är att människor, vanligt folk, behöver större marginaler.

Hur kan man då öka vanligt folks marginaler? En sak man skulle kunna göra är att höja barnbidraget. Det är en tillfällig lösning som regeringen skulle kunna ta till. Senast vi hade en kris av denna typ lade den socialdemokratiska regeringen fram 21 ändringsbudgetar för att stötta Sveriges ekonomi och företagarna. Då är frågan: Vad gör den här regeringen? Den gör ingenting. Så, Dennis Wedin, vi kommer inte att tjalla på dig om du är beredd till ett handslag på att vi tillsammans uppvaktar regeringen och säger: Höj barnbidraget, så kan vi öka de ekonomiska stimulanserna i samhället.

Anförande nr 6

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det är jättefint att finansborgarrådet till exempel har besökt Svensk Handel. Jag såg på Instagram att det skedde på Åhléns City. Jag var där veckan innan med Svensk Handel och träffade exakt samma aktör.

Det Svensk Handel gör när de träffar mig är exempelvis att ifrågasätta miljözon klass 3 i Stockholms city. Det är den plats och det beslut som allra tydligast väcker stor oro hos företagen i Stockholm. Det är uppenbart att om man, som man faktiskt till slut gjorde i Gamla stan, hade lyssnat på dem som är bekymrade och som påverkas av detta beslut hade man backat även från beslutet gällande Stockholms city. Nu sitter man i stället och utreder hur området ska utvidgas, trots att det inte ens är infört.

Ett bra exempel på hur man inte respekterar företagarna är Rörstrandsgatan, en av våra finaste sommargångator. Politiskt säger vi alla i den här salen att det är precis den typ av gator vi vill uppmuntra. Detta är en gata som har passat perfekt lokalt eftersom det inte kör mycket biltrafik där utan finns plats för annat. När det var läge att planera åtgärder där pratade man inte med någon aktör på platsen. I stället kom man från Stockholms stad och sa: Hörni, nu ska vi riva upp hela den här gatan, och vi gör det på sommaren, vilket är bäst för oss – vi struntar i vad som är lägligt för er. Det blev stor oro. Aktörerna gick till mig och till medierna, och till slut insåg staden att man behövde ändra sig. Som en följd av detta har man nu alltså vidtagit åtgärderna vintertid i stället.

Yttranden 2025-04-07

Nu är man till och med sen med åtgärderna för att man inte har haft en tillräcklig struktur.

Vad menar jag med detta? Problemet är att man vid tillfälle efter tillfälle struntar i att prata med dem som berörs av beslut. Från politikens sida vill vi alla att Rörstrandsgatan ska vara en sommargågata. Varför vill ni då riva upp gatan just på sommaren?

Socialdemokraterna verkar inte förstå att handeln är Stockholms näst största arbetsgivare och att skatteintäkterna från företagande står för 30 procent av de totala intäkterna. Att försvåra för näringslivet är att be om sämre välfärd och en fattigare stad. I svåra tider höjer man skatterna i ett läge när regeringen faktiskt fokuserar på att förbättra företagsklimatet, sänka skatten och ge människor mer i plånboken. Det är helt absurt att man tar strid med regeringen i detta och på något konstigt sätt refererar till något idrottsår i Stockholm. Det har inte med saken att göra.

Just nu handlar det om att företagen går i konkurs. Det sker en butiksdöd i Stockholms city. Man är inte politiskt medveten om detta, och man försvårar i stället för att underlätta för de lokala företag vi har.

Anförande nr 7

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Dialog är viktigt. Det är därför vi har lagt stor möda på detta i det område där vi vill införa miljözon klass 3. Vi har haft bortåt tio stora dialogtillfällen. Vi har löpande dialog med drygt 100 olika företag, inklusive företag som har verksamheter och fastigheter och som transporterar varor och paket till det här området. Många av dem som jag pratar med – jag vet inte exakt vilka borgarrådet Wedin pratar med – säger att detta hjälper dem att motivera investeringar som de ändå vill göra och som ändå finns med i deras miljöambitioner. Det gör att de nu får möjlighet att samordna sig.

Det finns exempelvis ett Vinnovafinansierat projekt som heter HITS, som nu är inne på tredje året och som genomförs i det område där miljözon klass 3 ska införas. Projektet går ut på att koordinera leverantörer och leveransmottagare i det här området. Det innebär att de exempelvis kör paket med samma fordon som de sedan använder för att ta med sig avfall tillbaka. Bara där har man halverat behovet av transportrörelser. De jobbar nu med möjligheten att ha en samordningshubb i Årsta, så att alla leveranser först kan gå dit och sedan konsoliderat och samordnat gå in till stan, och även med möjligheten att köra leveranser off peak, alltså inte samtidigt som alla andra kör i det här området.

Trafikverket bygger vägar – i Stockholm har vi gator. Vad är skillnaden? Jo, gatan är en yta för både rörelse och vistelse. När det gäller detaljhandel är detta väldigt påtagligt. Butikerna skulle inte gynnas om trafiken var väldigt intensiv, för det har visat sig att man väljer att inte att handla på gator som är alltför trafikstörda. På samma gång som butikerna behöver få sina leveranser vill de alltså ha så lite trafik som möjligt på de här gatorna. Därför behöver vi tänka smart. Vi behöver samordna oss, och vi

Yttranden 2025-04-07

behöver använda ny teknik. Vi behöver se till att det inte blir allmänningens tragedi utan att det blir vinn-vinn.

På temat populism skulle jag vilja vara den vuxne i rummet när det handlar om Bashkim i Gamla stan. Detta har vi debatterat här i Rådssalen tidigare, och då sa borgarrådet Wedin att han nu behöver ta bort sitt fruktstånd för att han inte längre kan parkera. Det var inte så, utan han tar alltid bort det på hösten för att sälja granar. På våren kommer han tillbaka, så även detta år. Trafikkontoret har ett flertal gånger försökt att i dialog med honom hitta en lösning som ska fungera. Vi jobbar i dialog och i nära samarbete med verksamheterna för att Stockholm ska bli en stad att längta till.

Anförande nr 8

Borgarrådet Österberg (S): Ordförande! Stockholm är alltid en stad att längta till. Men det är också så att handeln står inför en strukturomvandling till följd av ökad inflation, förändrade koncessionsmönster och ökad e-handel. Detta innebär att antalet fysiska butiker, både i Sverige och i andra delar av Europa, troligen kommer att minska. Staden styr tyvärr inte över strukturomvandling eller koncessionsmönster. Jag tror inte heller att Wedin skulle vilja det även om vissa av hans utspel pekar i den riktningen. Wedin vill kanske själv utreda detta.

Många människor handlar i dag på nätet, där kinesiska lågprisalternativ som Temu och Shein slår stenhårt mot svensk handel. Detta drabbar handeln i hela Sverige, och Stockholm är tyvärr inte något undantag. Vi i staden verkar dock för att mildra och minska dessa effekter genom att underlätta omställningen och stimulera samverkan med det lokala näringslivet och handelsaktörerna för att skapa en attraktiv stads- och närmiljö.

Vi arbetar också ständigt med att förenkla för företagare genom att utveckla snabbare och enklare processer för tillstånd och andra administrativa krav. Här ligger Stockholm fortsatt på en hög nivå när det gäller nöjd-kund-index, med ett genomsnittligt betyg på 72 på betygsskalan 1–100. Bland större företag med över 100 anställda har betyget stigit sedan förra året.

Wedin nämnde också att stora kedjor är välkomna till staden. Jag undrar varför Dennis Wedin inte tycker om Bröd & Salt fast han tycker så mycket om Lidl.

Anförande nr 9

Nike Örbriink (KD): Jag hade egentligen inte tänkt ge mig in i debatten om den här interpellationen, men jag lyssnade och hörde Anders Österberg nämna hur viktigt det är för handeln att öka stockholmarnas marginaler. Jag skulle därför vilja följa upp med frågan hur detta är förenligt med att ovanpå höjda va-taxor och höjda avgifter för kollektivtrafiken också höja avgiften för boendeparkering och även skatten, för andra året i rad. Det handlar om omkring 7 000 kronor om året i ökade kostnader för dem som har allra minst i den här staden.

Yttranden 2025-04-07

Det är inte regeringen eller några andra som bär ansvar för att stockholmarna förlorar dessa 7 000 kronor om året, utan det är ni. Ni kan inte på riktigt stå här och påstå att regeringen ger för lite pengar till stockholmarna när ni tar i princip varje tillfälle ni får att ta mer av stockholmarnas pengar.

Jag noterar också att Anders Österberg pratar om e-handeln och den framtida e-handeln nästan som att det är önskvärt att butiker ska stänga. I dag är det ungefär 14 procent av handeln som sker digitalt. Jag ska som kristdemokrat ärligt säga att jag inte önskar se en utveckling där den fysiska handeln raderas ut. Jag vill inte se en stad där butikslokaler är stängda och det finns en skylt där det står "lokal uthyres". Vi måste kunna ha en plan både för den ökade e-handeln och för de fysiska butiker som finns i dag, inte minst för att de bidrar till en levande och trygg stad.

Jag önskar höra ett förtydligande från styret av hur man menar att de skattehöjningar som man nu har gjort för andra året i rad är förenliga med att öka stockholmarnas ekonomiska marginaler.

Anförande nr 10

Borgarrådet Österberg (S): Ordförande! För oss kommer välfärden alltid först. Regeringen har prioriterat att sänka skatterna för de allra rikaste människorna med miljarder och åter miljarder. Vi har sett till att barnmorskan, barnskötaren, parkarbetaren och läraren inte har behövt varslas. Vi har inte behövt göra de stora massvarslen. Vi har lyckats se till att de fortfarande är kvar och arbetar i vår stad. Därför har vi höjt skatten – för att välfärden alltid kommer först för oss.

Anförande nr 11

Borgarrådet Strömgren (MP): Ordförande! Jag skulle egentligen bara vilja göra lite reklam för ett event som fastighetsägarna i city kommer att genomföra den 23–24 maj, nämligen Stockholm City Block Party. Dessa fastighetsägare har under en rad år samarbetat med trafikkontoret för att samfinansiera Levande Stockholm och bidra till ökad grönska. Till stor del för att de hade hoppats att miljözon klass 3 nu redan skulle vara införd har de bestämt sig för att den 23 och den 24 maj genomföra Stockholm City Block Party. I ett område som tidigare var väldigt trafikstört vill de skapa mötesplatser. Stockholmare från hela staden kan ta sig dit, njuta av grönska, slå sig ned i nybyggda sittgrupper som kommer att tas fram till det här tillfället och över huvud taget befinna sig i det här området.

Det är inte säkert att alla som kommer dit under Stockholm City Block Party kommer att handla. Men ju fler som rör sig till fots och ju fler som vill dröja sig kvar i ett område, desto större är sannolikheten att de också kommer att handla. Så gör vi Stockholm till en välkomnande stad och Stockholms city till en stadsdel som både de som bor nära och de som bor långt ifrån vill och kan ta sig till. Och så gör vi en stad som blir grönnare, levande och mer barnvänlig, steg för steg. Kom dit och njut!

Yttranden 2025-04-07

*§ 2 Interpellation av Aleks Sakala (M) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S)
angående en helhetsöversyn och upprustning av utsatta områden på norra Järva*

Anförande nr 12

Borgarrådet Österberg (S): Ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 13

Aleks Sakala (M): Ordförande och fullmäktige! Jag vill börja med att tacka borgarrådet för svaret på interpellationen. Han konstaterar att detta är min första interpellation, och, som han säger: Det är bättre att försöka och misslyckas än att misslyckas med att försöka.

Det låter positivt att borgarrådet delar bilden av att flera kollektivtrafikmiljöer är eftersatta och kan upplevas som otrygga. Tyvärr ser jag inte svaren som helt tillfredsställande. Det verkar som att majoriteten faktiskt har misslyckats med att försöka.

När det gäller borgarrådets hänvisning till stadens budget och till att Kista busstorg är inkluderat i Fokus Järva ser detta säkert bra ut på papper. Men i verkligheten har det inte hänt något på de dryga två år som Karin Wanngård varit finansborgarråd. Situationen är densamma vid Akalla busstorg, som ser ut som en mörk betongtunnel.

Jag menar därför att mina frågor om Fokus Järva-projektet som helhet och dess förmåga att adressera de mest akuta problemen i norra Järva kvarstår. Inget av de exempel som nämns i svaret på interpellationen pekar på att det pågår ett helhetsarbete. Jag undrar därför vad handlingsplanen rent konkret innehåller när det gäller det långsiktiga arbetet.

Vi har läst om en nyanställd projektchef och är fundersamma när det gäller hennes konkreta handlingsplan. Häromdagen kom det en nyhet om att man satsar 6 miljoner på nya bänkar och bättre belysning. Jag är nyfiken på vad det innebär i praktiken, med tanke på att man satsar lika mycket på ett löparspår i området.

Anförande nr 14

Borgarrådet Österberg (S): Tack så mycket, Aleks Sakala, för att vi kan diskutera Järva här i talarstolen! Det är inte alltför ofta som det kommer frågor om Järva från Moderaterna, och frågan är också om de vill satsa mer på Järva.

Låt mig först konstatera att Stockholm är en fantastisk stad. Och för varje dag som går blir både Stockholm och Järva ännu bättre. Så när du och jag vaknar på morgonen vet vi att den dag som gryr alltid är bättre än gårdagen, och vi vet att morgondagen är ännu mer löftesrik. Med hopp och framtidstro fortsätter vi att bygga ihop vår stad, en stad som håller samman.

Yttranden 2025-04-07

Men skillnaderna är fortfarande för stora i Stockholm. Vi kan inte vara nöjda förrän alla barn väljer pennan framför pistolen. Det handlar om att vi ska ha ännu bättre skolresultat och om att alla som kan arbeta också ska arbeta. Arbetet är också i full gång. Vi har exempelvis halverat antalet öppna drogsener i Järva sedan vi tillträdde.

Moderaterna och Aleks Sakala är oroliga över att Akalla bussterminal och Kista busstorg glöms bort och inte är en del av Fokus Järva. Men detta är inte alls bortglömt. Arbetet pågår – det är faktiskt till och med prioriterat. Något som däremot inte har varit prioriterat under lång tid är ytterstaden, vilket innebär att vi har eftersatta områden i Stockholm – vi har en underhålls- och investeringsskuld. För att lugna Aleks Sakala kan jag berätta att det kommer att bli och redan sker förändringar på Akalla bussterminal och Kista busstorg.

Jag skulle också vilja ställa en fråga till Aleks Sakala. Moderaterna sa i förra valet att den som ville få ordning på Sverige skulle låna ut sin röst. Vi håller just nu på att få ordning på både Stockholm och framför allt Järva. Vill du ha en fortsatt bra utveckling i Järva kanske du borde låna ut din röst till Socialdemokraterna i kommunvalet för att få ännu bättre ordning och reda på Stockholm och Järva. Tänker du göra det?

Anförande nr 15

A l e k s S a k a l a (M): Nej, jag tänker absolut inte låna ut min röst till Socialdemokraterna.

Konfucius har sagt att den kloke är långsam i sitt tal men snabb i sin handling. Med den här majoriteten verkar det vara precis tvärtom. Bussterminalerna i Akalla och Kista är exempel på platser som behöver ses som prioriterade, både för resenärernas skull och för områdets långsiktiga utveckling, inte minst eftersom de är det första som besökare möter. Att hänvisa till utredningar och handlingsplaner betyder ingenting om det inte omsätts i praktisk handling.

Efter drygt två år med den rödgröna majoriteten präglas dessa platser fortfarande av bristande underhåll, otrygghet, öppna drogsener och en allmän känsla av eftersatthet. Akalla bussterminal kan exempelvis öppnas för övrig trafik eftersom det finns gott om utrymme. Nu kör bussarna in i en tunnel i den mörka källaren, och alla bilister får köra runt hela området till andra sidan Akalla. Det vore också miljövänligare att kunna gena genom området om man ska handla, i stället för att köra runt. Någon har inte tänkt till ordentligt där.

Om vi nu ska blicka framåt lite skulle jag vilja få ett förtydligande svar på en av frågorna. Vilka initiativ kan staden ta för att säkra en helhetsöversyn av norra Järva, som inkluderar både kollektivtrafikens knutpunkter och angränsande stadsmiljöer? Hur ser Region Stockholms och Citycons medverkan ut inom ramen för den handlingsplan som borgarrådet hänvisar till?

Anförande nr 16

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Aleks Sakala efterfrågar konkretion när det gäller Fokus Järva, och det tänker jag verkligen bidra till i den här debatten.

Yttranden 2025-04-07

Jag kommer att börja med att berätta lite om vad vi gör på Kista busstorg, och om jag hinner tänker jag berätta lite om vad vi gör på Akalla busstorg. Innan jag fortsätter med det tänker jag nämna några av de 300 beslut som vi har tagit angående Järva på sistone.

Om vi börjar med det budgetuppdrag som gäller sedan 2024 står det i budgeten att staden ska samverka med regionen i viktiga frågor för Järva, exempelvis familjecentraler, vårdcentraler, barn- och ungdomspsykiatri, elevhälsa och tandhälsa, samt verka för ett regiontågsstopp i Helenelund och förbättringar av Kista busstorg och Spånga station. Vi får inte glömma Spånga station, för det är också en av de centrala punkterna i hela Järva.

Vad innebär detta? Utifrån budgetuppdraget har man arbetat fram en gemensam målbild, och en handlingsplan med förslag till åtgärder har tagits fram. Arbetet har skett i samverkan mellan trafikkontoret, Järva stadsdelsförvaltning, stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, trafikförvaltningen i Region Stockholm och Citycon, som äger Kista galleria. Handlingsplanen innehåller både enkla och kortsiktiga aktiviteter och andra mer långsiktiga sådana.

Trafikkontoret kommer att påbörja genomförandet av ett flertal åtgärder redan under året. Det kan handla om bättre belysning, mer grönska och ökat underhåll samt om att stärka skicket på befintliga ytor och till skapa nya möjligheter att vistas. Det rör sig om åtgärder vid Kista busstorg men även om ett helhetsgrepp gällande upprustning av området vid Köpenhamngatan samt permanent aktivering av Kista torg. Köpenhamngatan får nya sittbänkar och belysningsåtgärder samt bättre orienteringsmöjligheter i området. Den norra gångbron och ytan med cykelställ samt vid hiss kommer att rustas upp för att motverka häng och stärka känslan av trygghet och social kontroll på platsen. Räcket byts ut mot en lösning liknande den som finns på Danmarksgatan för att skapa identitet på platsen. Liksom den tidigare insatsen vid Danmarksgatan finansieras detta via trygghetsmedel. Arbetet kommer att samordnas med klimatinvesteringen, och det finns också planer på att etablera en mikropark vid Vejlegatan i Ärvinge. År 2023 omgestaltades bron vid Danmarksgatan, och den har även kompletterats.

När det gäller Akalla busstation pågår arbetet för fullt inom ramen för Fokus Järva. Det handlar om förbättrad belysning genom en kombinerad belysnings- och utsmyckningslösning, vilket ger platserna identitet och stärker vistelseåtgärderna. Detta beräknas vara klart ungefär till sommaren i år. Det sker också upprustning av ytskikt genom målning och andra åtgärder som ljusar upp väggar, tak och mark. Detta förbättrar sikten på platsen och ökar tryggheten – och mycket mer.

Anförande nr 17

A l e k s S a k a l a (M): Ordförande! Ja, vi har hört om den här gångbron eller gångvägen, och den har renoverats ganska nyligen. Jag vet alltså inte vad borgarrådet syftar på. På den gångbron höll jag faktiskt på att bli rånad för ett tag sedan. Det är nämligen den mest otrygga platsen i hela Kista.

Yttranden 2025-04-07

Jag saknar fortfarande svar. Jag saknar konkreta åtgärder för att utveckla Kista och dessa mötesplatser, speciellt Akalla bussterminal. Jag har inte hört något konkret om den. Hur säkerställer man att den här satsningen leder till långsiktig tillväxt för både näringsliv och invånare så att företag blir kvar och boende inte flyr Kista genom att varje dag kolla på Blocket Bostad efter andra alternativ?

Vilka lärdomar har staden dragit av tidigare stadsutvecklingsprojekt som kan appliceras på Kista? Det har jag inte fått svar på.

Jag vill gärna höra även om andra aktörer vid sidan av Citycon, som vi har hört om. Finns det dialog med näringslivet i övrigt? Det finns ju en massa andra intressenter. Hur ser samarbetet mellan staden och näringslivet och även utbildningscentrum ut i praktiken? Har ni satt upp några mätbara mål för att utvärdera framgången, om det nu blir någon? Jag tänker särskilt på utvecklingen av dessa viktiga knutpunkter.

Anförande nr 18

Borgarrådet Österberg (S): Ordförande! Aleks Sakala ber mig vara mer konkret, men jag läste precis upp en arbetsbeskrivning av exakt vad vi gör i området.

Dessutom ber han mig att identifiera framgångsfaktorerna. En framgångsfaktor är att vi har lyckats halvera antalet öppna drogscener i Järva. Det är en fantastisk framgång. Tryggheten ökar också i Kista, enligt polisens undersökningar, vilket också är helt fantastiskt. Dessutom visar det sig att tilliten bland Järvas invånare just nu är i topp.

Men vi kan fortsätta och nämna ytterligare några konkreta insatser. Det kom också frågor om det stora hela. Vi har skolfrukost i alla Järvas kommunala skolor just nu – jättebra! Vi har skolsociala team och skolsociala team plus för barn med hög skolfrånvaro. Vi vet att den största framgångsfaktorn när det gäller att öka tryggheten är att alla barn klarar skolan. Vi har sänkt avgiften för skolornas fritidsklubbar, och från och med hösten blir fritidsklubbarna gratis.

Om vi ska fortsätta med konkretion kopplat till Akalla kan vi konstatera att Ica flyttar ut, men vi fick Coop att flytta in i stället – också väldigt bra för tryggheten, särskilt kopplat till torget. Även bankomaten försvann, men den har vi fått tillbaka.

Dessutom har vi haft mängder av dialoger, varav en handlade om att man skulle öka tryggheten kring Akalla by. Det blir boulebana där, vilket många av de äldre vill ha. Det är en fantastisk sak. Vi har utvecklat stadens närvaro bland annat under Järvaveckan för att få till stånd ytterligare dialoger. Det var ett fantastiskt bra tält – besök det gärna i år också, för det var hur bra som helst.

Statens servicecenter har etablerat ett servicekontor i Rinkeby. Detta var något vi drev väldigt hårt i riksdagen och som verkställdes för bara något år sedan. Arbetsmarknadsförvaltningen och bostadsförmedlingen har flyttat till Tensta, vilket kommer att bidra till ökad trygghet och till att det blir fler som arbetar här på dagen och kommer att handla lunch och så vidare.

Yttranden 2025-04-07

I januari öppnade ett vuxenutbildningscentrum i Kista med syftet att sänka trösklarna till studier och stärka den lokala närvaron. I januari öppnade staden en komvuxskola i egen regi i Kista. Vi har sedan många år också en egen komvuxskola i Rinkeby. Alla ungdomar i Järva som sökte sommarjobb fick det, för den viktigaste åtgärd vi kan vidta är att se till att människor som kan arbeta också arbetar. Det visar också att man kan tjäna pengar på det sättet. Studie- och yrkesvägledare på medborgarkontoren är också ett sätt att nå fler.

Vi har stärkt satsningen på Järvavårdar för tidigare långtidsarbetslösa, som nu arbetar med att göra området renare, hållbarare och trevligare. Vi har gjort en förstärkning av projekten med stadsdelsmammor och stadsdelssysstrar. Vi har öppnat en kompetensverkstad i Husby, där alla i åldrarna 19–29 år som varken studerar eller arbetar får hjälp – jättebra! Under slutet av 2024 sjönk ungdomsarbetslösheten i Järva, vilket också är otroligt viktigt.

Vi bygger nu bostäder med fler rum så att vi kan minska trångboddheten. Och vi gör hundra ytterligare saker.

Yttranden 2025-04-07

§ 3 Interpellation av Andréa Hedin (M) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) angående öppna drogsener

Anförande nr 19

Borgarrådet O j a n n e (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 20

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Var och en av de öppna drogsener som finns i Stockholm, från Fridhemsplan till Sättra centrum, är ett misslyckande för staden. Jag upplever att borgarrådet i sitt svar försöker förminska frågan genom att fördjupa sig i och problematisera runt vilka tider på dygnet situationen är som värst. Är det värre på dagen, eller är det värre på kvällen? Oavsett tidpunkt är detta ett misslyckande som kräver insatser med omedelbar verkan.

Att man försöker ursäkta omfattningen av problemet är bara ytterligare ett exempel på hur majoriteten misslyckas med att driva på i trygghetsfrågorna. Trygghetsborgarrådet pratar gärna om trygghet. Men vad är det egentligen som görs? Det handlar om en minskning av antalet ordningsvakter, avsaknad av de utlovade fältassistenter, inga kameror och nej till riktade insatser runt våra skolor på senaste kommunfullmäktige.

Att majoriteten i sitt svar stoltserar med att lärare och skolanställda ronddar på morgonen för att leta kanyler är inte förtroendeingivande. Att hantera effekterna av knarkanvändande och knarkförsäljning är inte något som skolpersonal borde behöva ha som sin fasta arbetsuppgift, enligt mig.

Regeringen har gett oss verktygen. De har förenklat kameralagstiftningen för att vi som kommun ska kunna agera snabbare och kraftfullare för att skapa säkrare miljöer. Vi kan nu sätta upp kameror där de behövs som mest – runt förskolor och skolor, längs skolvägar och i andra offentliga miljöer där våra barn behöver kunna röra sig tryggt. Men vad görs med dessa möjligheter? Ingenting – inte ett ord, inte en åtgärd, inte en plan. Jag undrar därför om borgarrådet har något nytt att säga om detta i dag.

Anförande nr 21

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag är glad att vi hanterar den här interpellationen i dag. Jag var lite orolig för att den skulle komma upp tidigare och att vi då inte skulle ha hunnit offentliggöra att Stockholms stad har blivit av med ytterligare fem öppna drogsener. I interpellationssvaret står det mycket tydligt att vi har tappat fem. Vi har alltså nu tappat tio öppna drogsener sedan vi fick ett socialdemokratiskt lett styre ihop med Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Detta ska sättas i kontrast till när högern styrde Stockholm. På fyra år ökade antalet öppna drogsener med fyra. Utvecklingen gick åt fel håll. Det öppna missbruket ökade. Den öppna drogförsäljningen ökade. Men med ett socialt uppsökande arbete där vi är på plats runt de öppna drogsenerna ser vi till att personer som är i behov av stöd och vård för sitt missbruk får det. Personer som är där för att sälja narkotika kommer att

Yttranden 2025-04-07

fångas upp av socialtjänsten. Det är inte med ordningsvakter detta arbete bedrivs, utan det är med ett socialt uppsökande arbete som vi faktiskt har lyckats.

Här ser vi kontrasterna mellan högerns trygghetspolitik och vår trygghetspolitik. Högern har misslyckats kapitalt medan vi har lyckats med att minska antalet öppna drogsccener.

Det är också kul att läsa den här interpellationen och skräckbeskrivningen av Hökarängen i den. Hökarängen är en av de öppna drogsccener som försvann från polisens lista i förra veckan. Det står om de fyra förskolor i Skarpnäck som ligger i ett område som är en öppen drogsccen. Skarpnäck har inte kvar några öppna drogsccener längre.

Vårt trygghetsarbete leder Stockholm i rätt riktning och ökar tryggheten. Detta är något som jag tycker att högern ska omfamna i stället. Erkänn att ni misslyckades med trygghetsarbetet! När ni styrde Stockholm ökade otryggheten. De socialt utsatta områdena ökade, liksom de öppna drogsccenerna. Allt detta går åt andra hållet nu. Vi ser i trygghetsmätningar som polisen gör hur tryggheten ökar. Öppna drogsccener har försvunnit från polisens lista, liksom socialt utsatta områden.

Vi är inte nöjda förrän alla socialt utsatta områden är borta. Vi är inte nöjda förrän alla känner trygghet, och vi är inte nöjda så länge det finns öppna drogsccener i Stockholm. Men vi leder riktningen åt det hållet medan ni fullständigt havererade och misslyckades med trygghetspolitiken. Ni borde skämmas.

Anförande nr 22

Borgarrådet H e d i n (M): Tack, borgarrådet, för det brandtalet! Hade jag varit trygghetsborgarråd hade jag varit aningen mer ödmjuk. Att ta på sig äran för det minskade antalet drogsccener och säga att det bara är den socialdemokratiska politikens förtjänst är ganska magstarkt, särskilt som vi ser trenden att antalet minskar i hela länet och inte bara i Stockholm. Antalet drogsccener minskar i våra grannkommuner också. Då skulle man kunna slås av tanken att det finns en koppling till vilken regering vi har och vad den faktiskt gör på området. En liten dos ödmjukhet hade varit klädsamt.

Men om socialborgarrådet nu är så övertygad om att det endast är den socialdemokratiska politikens förtjänst kanske han här i dag kan berätta när de 21 drogsccener som finns kvar kommer att vara borta. Vad är den konkreta planen för Maltesholmstorget, Vidängsvägen i Alvik och Blackebergs centrum, för att nämna några? Vad görs det för konkreta insatser där? Det är inte kameror och ordningsvakter man lär få se på de platserna, om man ska tro trygghetsborgarrådet, utan det är helt andra insatser. Berätta gärna om dem och ge oss en tidsplan!

Anförande nr 23

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag skulle vilja börja med att konstatera att det råder någon sorts missförstånd kring majoritetens politik gällande trygghetskameror. Detta har väl aldrig byggts ut så mycket som just nu. Vad vi gör är att vi bygger ut detta ihop med polisen. Det är staden som står för infrastrukturen. Vi

Yttranden 2025-04-07

drar ut fibern, kopian, och ser till att det finns plats på fasaderna. Vi gör allt utom själva inkopplingen av kameran. Det är för att vi ska gå runt den byråkrati som har funnits kring hur man får hantera material, som fortfarande gäller även om det har blivit lättare att få dit kameran på väggen.

Det handlar om att polisen får realtidsövervaka om de äger trygghetskamerorna. Det får de inte göra om kommunen äger dem. De får spara materialet betydligt längre. En kommunalt driven trygghetskamera får spara sitt material i max sju dagar. På sju dagar har det ofta inte hunnit komma in någon polisanmälan. Det har inte tillsatts någon åklagare, och materialet har inte begärts ut. Det har gjort att vi har missat att klara upp brott på grund av att material inte har funnits tillgängligt eller efterfrågats.

Därför ser vi till att de kameror som kommunen har satt upp, som jag presenterade för ett och ett halvt år sedan, måste det vara, nu överläts till polisen. Vi ser till att de får ta över dem i stället, för de får mycket bättre behörighet med de kamerorna. Detta är en del i att inte låta det gå prestige i vem som äger kameror utan se till att de används så bra som möjligt.

Vi har godkänt betydligt fler platser än föregående majoritet. I dag är det färdiginstallerat och klart på ungefär 150 platser till – polisen behöver bara sätta upp en kamera så är de igång. Vi flyttar fram positionerna på det här området. Jag vet inte hur många gånger jag ska behöva förklara det här för moderaterna. Det är som att ni inte vill förstå vilket otroligt arbete vi faktiskt gör på kamerafronten.

Men detta handlar om de öppna drogscenerna, och då ska jag säga en annan sak. Det är inte bara så att tio öppna drogscener har försvunnit. De öppna drogscener som finns kvar har dessutom minskat i omfång. Kolla i Skärholmen! Ungefär en tredjedel av den yta som förut var öppen drogscen klassas inte längre som sådan. Kolla i Bandhagen och Högdalen, som jag kommer från. Hela Bandhagens centrum, Bandängen och gångstråket bort mot Högdalens centrum klassas inte heller längre som öppen drogscen, även om drogscenen är kvar runt Högdalens centrum. Vi flyttar alltså fram positionerna hela tiden.

Det vore jättedumt av mig att stå här och lova när vi har fått bort de 21 sista drogscenerna. Vi kommer hela tiden att fortsätta arbeta för att minska antalet öppna drogscener, och vi gör det faktiskt ganska bra.

Anförande nr 24

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Det var väldigt lite om det jag frågade om, det vill säga den konkreta tidsplanen för när de här drogscenerna skulle kunna vara borta. I stället var det ganska mycket om hur man lämpade över ansvaret på polisen. Det här gäller inte bara kamerorna, utan det gäller även ordningsvakterna. Vi ser att polisen nu rekryterar och bemannar upp med egna ordningsvakter just för att Stockholms stad har sagt upp sina. Det man gör från majoriteten är alltså att man lämpar över ansvaret på polisen.

Yttranden 2025-04-07

Hade vi haft en moderat budget nu hade vi haft 150 miljoner extra för att kunna sätta upp kameror och anställa ordningsvakter vid varje öppen drogscen. Det hade varit bra för barnen och för personalen. Ska vi vända utvecklingen med gängkriminalitet och rekrytering måste vi nämligen stoppa kontaktytorna. Det är klart att det innebär en enorm risk för varje ung person som går över en öppen drogscen till och från skolan.

Verktygen kommer nu från regeringen. Det kommer en ny socialtjänstlag som har potential att ge effekt, i kombination med förenklad lagstiftning för kommunerna när det gäller att vidta nödvändiga trygghetsåtgärder. Verktöglådan fylls på i ett rasande tempo – förebyggande sociala insatser, förebyggande trygghetsåtgärder och repressiva åtgärder. Det är bara att börja bygga för stockholmarnas bästa.

Anförande nr 25

J o h a n H e i n o n e n (S): Ordförande, fullmäktige och Andréa! Jag är ordförande i Bromma stadsdelsnämnd. Du är hjärtligt välkommen att komma ut på ett litet besök i Bromma. Du nämnde bland annat Blackeberg och ifrågasatte om vi gör saker. Vi har öppnat ett Ungdomens hus i Blackeberg. Visst, det ligger vid Islandstorgets tunnelbanestation, men de två områdena är starkt hopkopplade med varandra. Du är välkommen på en trygghetsvandring som sker den 14 april i Blackeberg. Du är välkommen att besöka Kaskad i Blackeberg, som drivs av en förening som heter Off-Stockholm och håller på med ungdomsverksamhet, eller kyrkans ungdomsverksamhet, som bedrivs i Blackeberg.

Om du kommer ut till oss kommer du att upptäcka att vi jobbar stenhårt med samhällets alla medel för att se till att Blackeberg ska försvinna från listan över öppna drogscener. Jag är övertygad om att så bra som det arbetet går just nu – peppar, peppar, ta i trä! – kommer Blackeberg också att vara en av de stadsdelar som vi så småningom kan ta bort. Du är välkommen ut på ett besök i Blackeberg.

Anförande nr 26

Borgarrådet O j a n n e (S): Jag ska fatta mig väldigt kort. Det Johan precis beskrev här i talarstolen är hur vi jobbar med att få bort öppna drogscener och hur vi bedriver det lokala trygghetsarbetet. En av de första saker vi gjorde var att decentralisera trygghetsarbetet. Vi tog en del av de resurser som lades på ordningsvakter och lade ut dem på våra stadsdelar för att de själva skulle kunna göra sitt trygghetsarbete utifrån vad de ansåg behövde göras lokalt. Det är detta vi nu ser ge resultat.

Det önskades från oppositionens sida att majoriteten skulle ha lite större ödmjukhet. Vi har ödmjukhet inför detta. Det är ett stort och långt arbete kvar innan vi faktiskt har lyckats bekämpa varenda öppen drogscen. Men det skulle också vara klädsamt om oppositionen hade någon ödmjukhet inför att man under sin egen tid vid makten misslyckades kapitalt och att antalet öppna drogscener ökade. Det kan ju inte vara något man är stolt över.

Vi fortsätter den här trygghetsdebatten en annan gång. Tack för i kväll!

Yttranden 2025-04-07

§ 7 Frågestund

Fråga nr 1. Parkeringar

Anförande nr 27

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! DN har den senaste veckan haft intressanta reportage om parkeringssituationen i Stockholm, som jag tycker motiverar frågor till vårt ansvariga trafikborgarråd.

Det är uppenbart så att man på vissa gator bötfälls betydligt mer än på andra. Värst är det på Valhallavägen och Karlavägen, och jag tror att vi kan vara överens om att ett sådant tydligt mönster inte är önskvärt. Det här tycker jag förpliktar det rödgröna styret att, särskilt när det gäller dessa gator, fundera på vilka åtgärder som kan genomföras för att undvika trafikstrul och ytterligare böter. Uppenbarligen finns det en förvirring – låt oss därför reda ut vad man kan göra.

Min fråga är hur ni arbetar med uppföljning när det kommer till en sådan tydlig diskrepans som visar sig i väldigt många böter på vissa gator.

Anförande nr 28

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Tack till borgarrådet Wedin för frågan!

Vi äger eller sköter en massa gatumark i staden. Delar av den upplåts till parkering, andra delar upplåts till lekytor, uteserveringar, träd, grönska och vistelse. Även jag har följt debatten kring att det finns många gator där folk får böter. Det här är ingenting som på något sätt är önskvärt.

Varför vi har parkeringsavgifter över huvud taget är för att ordna trafiken så att den som letar efter en parkeringsplats inte ska behöva åka runt, runt och aldrig hitta en plats. Då har vi lärt oss, utifrån både mikroekonomisk teori och praktisk erfarenhet, att prissättning är ett effektivt sätt att möjliggöra denna styrning av trafiken. När folk parkerar fel får de en bot, men det betyder inte att det är något som vi vill ska ske. Vi skulle hellre vilja att de parkerade rätt.

Varför personer som parkerar på vissa gator i större utsträckning hellre tar en bot än parkerar rätt kan jag inte svara på. Jag vet inte i vilken utsträckning det har att göra med att skyltningen inte är tydlig eller om det bara är så att de hellre tar en bot. Det är svårt att veta, men vi gör vad vi kan för att ordna parkeringen och trafiken på bästa möjliga sätt.

Det finns också många anledningar till att vilja komma åt gatumark i den här staden, och vi behöver hitta en balans där vi avsätter vissa ytor för parkering och andra ytor för annat som stockholmarna efterfrågar. Boten man får är ett sätt att styra så att det här efterföljs, men det är ingenting som vi önskar. Det är inte helt tydligt för mig personligen vad det är ett tecken på att vissa gator är mer bötfällda än andra.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 29

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag tror att det är bra att vara transparent kring hur man funderar kring detta och framför allt kommer med förslag på åtgärder och lösningar. I Stockholms innerstad var det tydligt att det var på Valhallavägen och Karlavägen som allra flest lappas. Förra året fick över 4 000 bilar böter just på dessa två gator.

Om man inte tycker att det här är politiskt önskvärt måste man kunna visa vad man har för förslag på hur situationen ska kunna förbättras. Information eller fler parkeringar på platsen är två utgångspunkter som man skulle kunna ha.

Jag misstänker att det annars kan vara så att man helt enkelt vill ha intäkterna från de här böterna och avgifterna. Som borgarrådet är inne på ska det inte vara så, men det finns faktiskt en risk att man tänker så om det är ett mönster som upprepas år efter år. Det vore mycket illa.

Folk har motiverade frågor om detta. Hur går dessa intäkter till att faktiskt förbättra trafiksituationen? Det tror jag att många undrar.

Anförande nr 30

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Enligt de regler som styr hur en kommun ska bokföra och upprätthålla god bokföringssed behöver vi ta upp en prognos i budgeten för vad vi tror den här intäkten kommer att bli. Vi har dock märkt att intäkten blir lägre, och förklaringen är att man har appar som påminner om att man har parkerat, att man behöver förlänga och så vidare. Detta följer vi.

Pengarna får vi däremot inte styra. Vi kan inte säga att dessa pengar ska användas till det här eller det där. Man kan inte använda pengarna som en intäkt på det sättet, utan vi behöver redovisa öppet och transparent så gott vi kan att vi får in dessa pengar som sedan används till allt det som staden gör för sina medborgare.

Anförande nr 31

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det är som borgarrådet säger: Stadgarna säger att parkeringsavgifter när det behövs ska användas för att ordna trafiken, inte för att man behöver intäkten. Men när det rödgröna styret höjer avgifterna hej vilt, som man har gjort den här mandatperioden, särskilt för boendeparkeringen i innerstaden, tycker jag att det är en relevant fundering: Hur ska vi öka tilliten hos dem som tydligt betalar mycket i avgift?

Moderaterna vill förbättra trafiksituationen, och det skulle skapa en tillit till systemet om intäkterna tydligt börjar gå till parkeringsförbättrande åtgärder. En fundering är att man skulle kunna bredda parkeringsvakternas uppgifter till att identifiera var åtgärder behövs, exempelvis på Valhallavägen, och fundera på var fler parkeringar kan skapas. Att de som är ute på fältet helt enkelt kan komma med tips på hur vi kan vidta trafikförbättrande åtgärder skulle vara ett enkelt sätt att ta sig fram i detta.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 32

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Vi har som sagt den här gatumarken, och vi vill att den ska tillgängliggöras för dem som verkligen behöver köra bil och använder bilen. Vi har exempelvis sänkt avgiften för nyttoparkering under den här mandatperioden, just för att säkerställa att den som har verktyg, jobbar som hantverkare eller inom hemtjänsten eller på annat sätt inte kan transportera sig på annat sätt än med bil ska få en sänkt avgift och att de också ska hitta en plats.

Även om man skulle tillskapa hundratals parkeringsplatser, som vi exempelvis gör i Hjorthagens eller Värtans garage, är det oftast där man har sin målpunkt som man som bilist börjar leta, och just där kan vi inte tillskapa fler platser. Därför behöver vi jobba med prissättningen.

Det höjs inte hej vilt, utan det höjs efter en väldigt tydlig bedömning och avvägning. Vi har dessutom sänkt parkeringsavgiften för dem som vi vet har svårt att resa och transportera saker på annat sätt.

Fråga nr 2. Vänsterstyrets inställning till megaförskolor

Anförande nr 33

L i n n é a V i n g e (SD): Alltför stora förskolor innebär en risk för både barnhälsan och för pedagogernas arbetsmiljö. Det här är inte bara vår övertygelse, utan det är något som vi gång på gång får bekräftat av föräldrar, forskning och personalen ute i verksamheterna.

Trots detta valde vänsterstyret att driva igenom en megaförskola på Årstafältet, ett massivt bygge i flera våningar med 16 avdelningar och uppemot 200 barn. Efter hård kritik från Sveriges lärare i Stockholm uppges nu förskoleborgarrådet ha tagit i hand på att det inte blir några förskolor med 16 avdelningar.

Jag undrar vad det beskedet innebär. Kommer ni att tänka om kring megaförskolan på Årstafältet?

Anförande nr 34

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Som det även händer ibland i förskolan är ordinarie inte på plats här i dag, utan vikarien har fått hoppa in, och det är jag som är vikarien.

Jag välkomnar den här debatten, för jag har också jobbat som förskollärare under många år och tycker att det är ett alldeles fantastiskt arbete. Det första jag vill slå fast och det viktigaste är att det ska vara trygga förskolor. Det måste vara det övergripande. Men förskolorna måste också ge kunskap med hög kvalitet där barnen förbereds för kommande skolgång och ett tryggt och stabilt vuxenliv.

För barnens skull måste vi alltid ha förskolor som håller hög kvalitet, vilket bland annat innebär att det ska finnas ett kök och gärna en kock på plats. Man kan ha stor och bred

Yttranden 2025-04-07

kompetens bland personalen, en stabil organisation som lättare kan hantera sjukdom hos personalen och med möjlighet till flera olika lärmiljöer.

Med det sagt är Årstafältets förskolor inte klara än. Såvitt jag vet har vi heller inte markanvisat till några andra stora megaförskolor i staden.

Anförande nr 35

L i n n é a V i n g e (SD): Jag får väl tolka detta som att borgarrådet försvarar megaförskolor; jag hörde i varje fall inget annat. Samtidigt har alltså förskoleborgarrådet enligt uppgift tagit i hand på att det inte ska byggas några förskolor alls med 16 avdelningar, vilket är beslutat på Årstafältet. Det är lite motsägelsefullt, och jag får inga klara besked.

Ska jag kanske helt enkel tolka det här handslaget som ett försök att lugna opinionen snarare än som ett skifte i politiken? Vill vänsterstyret egentligen ha de här megaförskolorna men försöker dölja det genom att sätta något slags godtyckligt tak vid 15 avdelningar? Eller finns det inget tak?

Anförande nr 36

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Allt är inte svart eller vitt i den här världen, även om man skulle vilja att det var så. Det skulle såklart bli mycket enklare att ta beslut då.

Det jag säger klart och tydligt är att när det gäller Årstafältet är det inte klart än. Det finns ännu inget beslut. Förhandlingar pågår fortfarande.

Jag säger också att det finns fördelar med stora förskolor, det finns fördelar med mellanstora förskolor och det finns fördelar med mindre förskolor. Det finns också nackdelar med alla de här. Det beror lite på hur man vill lägga upp den pedagogiska närmiljön för barnen.

Anförande nr 37

L i n n é a V i n g e (SD): Varken jag eller Sverigedemokraterna ser några fördelar med megaförskolor. Men det som faktiskt är ganska svart eller vitt här är att förskoleborgarrådet har tagit i hand på att det inte kommer att byggas några förskolor med 16 avdelningar. Om det är så att hon har gett det löftet förtjänar även vi i oppositionen ett tydligt besked, men det är ingenting borgarrådet ger i dag.

Vad är det egentligen som gäller? Har ni satt ett tak på att förskolorna ska ha max 15 avdelningar, eller finns det inget sånt besked?

Anförande nr 38

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Vi kommer att återkomma med ett tydligt besked så fort det är klart.

Yttranden 2025-04-07

Jag vill också lägga till att om man verkligen vill ha hög kvalitet på förskolorna ska man inte hålla på med den politik som Sverigedemokraterna har. Det man skulle vilja se är att förskolans pengar går till förskolan i stället för till att göda marknadsförskolor. Man skulle behöva en hårdare reglering när det gäller förskolorna. Men det är en helt annan debatt.

Fråga nr 3. Vad är det som händer i socialtjänsten i Järva?

Anförande nr 39

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Liberalerna har under förra året tagit upp vår oro för situationen i socialtjänsten i Järva, främst vad gäller familjehemsplacerade barn. I medierna har vi nu kunnat ta del av att det dels har inkommit JO-anmälningar, dels ett flertal Ivo-anmälningar gällande just situationen i Järva.

Jag vill därför börja med att fråga socialborgarrådet om han kan redogöra för vad de här anmälningarna handlar om.

Anförande nr 40

Borgarrådet Ojanne (S): Jag tror att det vore dumt av mig att gå in i detaljer och börja recensera olika anmälningar som görs mot Stockholms socialtjänst runt om i vår stad. Jag tror att det är bättre att vi låter de här anmälningarna beredas av ansvarig myndighet och helt enkelt se vad de kommer fram till.

Jag känner inte den oro för familjehemsplaceringar som Jan Jönsson ger uttryck för. Jag är trygg med den förvaltning vi har i Järva, och jag är trygg med att man tar bra beslut där.

Anförande nr 41

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Nu var det ju inte en recension som vi efterfrågade utan just en redogörelse.

Vad vi har förstått handlar det om brister i uppföljning och utvärdering av insatser, barn som har flyttats hem med öppenvårdsinsatser och som sedan har vanvårdats i flera månader innan det upptäcks, familjehem som fått inkomstbortfall indragna trots intyg från BUP om att det är helt nödvändigt, familjehem som inte getts förutsättningar att utföra familjehemsvården med den kvalitet som behövs och så vidare. Det ska också ha kommunicerats i samband med besluten i flera av de här ärendena att eftersom stadsdelens socialtjänstgår med 52 miljoner kronor i underskott dras alla inkomstbortfallsersättningar in.

Jag undrar hur borgarrådet ser på dessa synnerligen allvarliga uppgifter.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 42

Borgarrådet O j a n n e (S): Jag har sagt samma sak hela tiden sedan vi tillträdde: Behöver man placera så ska man placera, och jag är helt övertygad om att man också gör det i Järva.

Sedan är det ofta, och det handlar inte bara om Järva utan även andra stadsdelar, en diskussion om behov av att gå ned i tid eller inte vid familjehemsplaceringar. Där behöver vi alltid se till barnets bästa, och det bästa för barnet är ofta att vara i en så normal miljö som möjligt, som i förskolan och skolan. De behöver inte vara hemma i så hög grad som möjligt utan i stället ha ett så normalt liv som möjligt likt andra barn i Stockholm. Det behöver vara utgångspunkten när man tar beslut.

Anförande nr 43

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! De här uppgifterna kommer bland annat från anställda socialsekreterare, och nu kommer det återigen oroande signaler från Järva. Vi fick det i höstas och får det nu igen angående något som vi har påtalat under en längre tid men ofta upplevt att socialborgarrådet har viftat bort.

Vilka åtgärder vidtar borgarrådet nu? Vilka andra åtgärder vidtas för att komma till rätta med de problem som verkar finnas och även för att adekvata utredningar internt ska göras utifrån de anmälningar som har inkommit? Det är trots allt ganska allvarliga uppgifter just om vanvård som vissa barn ska ha utsatts för i flera månader.

Anförande nr 44

Borgarrådet O j a n n e (S): Det är klart att man följer upp de ärenden som kommer in och ser vad som har gjorts och inte. Men framför allt behöver vi också invänta vad som sedan händer med de anmälningar som har gjorts och vad som kommer ut av dem, om det finns någon kritik att rikta mot någon del av Stockholms stad som vi i så fall kommer att behöva hantera.

Jag har såklart läst de här anmälningarna, och det finns också en del som handlar om kritik mot enskilda politiker för att de är socionomer, vilket kanske inte riktigt är en saklig kritik i sig. Det finns alltså en del saker som är mindre allvarliga anklagelser i detta också.

Fråga nr 4. Skarvpopulationen

Anförande nr 45

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Skarven ställer till med ordentliga problem i naturen. Den äter alldeles för stora mängder rovfisk, vilket har konsekvenser för våra marina ekosystem. Torsdagen den 1 april inleddes årets skyddsjakt på skarv utanför Stockholm, detta i anslutning till Stora Värtan. Ungefär 2 000 skarvar får skjutas. Jakten är beviljad av länsstyrelsen, och får pågå fram till den 31 maj.

Yttranden 2025-04-07

Det finns framför allt en anledning till att skarven har flyttat längre in i skärgården och till att sälen följer efter, och det är att det helt enkelt finns för lite mat i ytterskärgården, där de här djuren tidigare har uppehållit sig. Det kommer att ta lång tid för ytterskärgården att återhämta sig.

I dag är uppskattningen att det finns någonstans mellan 27 000 och 30 000 skarvar i vårt län. Men färre ska de bli enligt den förvaltningsplan som är antagen av länsstyrelsen, som säger att beståndet ska halveras till 2027. Jag vill därför att borgarrådet utvecklar och redogör för hur han ser på förvaltningsplanen och hur Stockholm skulle kunna hjälpa till med att förverkliga den.

Anförande nr 46

Borgarrådet V a l e s o g (S): Jag håller verkligen med om att det här är en stor och viktig fråga. Först kanske jag ska förklara varför jag står här: Anledningen är att idrottsnämnden och idrottsförvaltningen har ett ansvar för fisket. Vi sätter till exempel ut laxöring i stor omfattning varje år, vilket brukar vara en begivenhet.

Frågan om skarven är alltså ett jättestort problem, och precis som beskrivs här är det både en fråga om övergödning och att skarven tar större rovfisk. Bristen på större rovfisk är ett av de stora problemen över huvud taget. Vi hörde lite siffror på hur många skarvar man beräknar finns, och tar man just området i Stora Värtan handlar det om 13 000–14 000 skarvar.

Man får alltså tillstånd för skyddsjakt, vilket är alldeles utmärkt. Stockholms stads idrottsförvaltning söker då som ombud för Stockholms Läns Fiskareförbund och får tillstånd till skyddsjakt. Det handlar om just 2 000 skarvar, från början till den 1 maj. Det var lite strul med tillståndet, men nu har det klarlagts att man håller på till den 15 april. Förhoppningsvis hinner man väl skjuta de 2 000 skarvar som man har tillstånd till i år. Även nästa år får man ta bort 2 000 med skyddsjakt, och det lär behövas. Vi hörde att det ändå finns en stor mängd skarvar i skärgården, och detta berör naturligtvis även andra kommuner.

Anförande nr 47

J o h a n K l i n g (C): Det är glädjande att vi har samma syn på skarvproblemet. Jag skulle dock vilja spinna vidare lite kring förvaltningsplan och mängden skarv.

Vi kan konstatera att i fjol skedde ett trendbrott i skarvpopulationen efter flera års ökning. I fjol minskade faktiskt populationen med ungefär 10 procent, vilket är jättepositivt och säkerligen beror på insatser som skyddsjakt och oljering av ägg men också andra förebyggande insatser.

En annan viktig orsak kan vara den ökade skarvpopulationen i våra grannlän. Men skarven flyttar inte bara till våra grannlän utan också till in i våra sötvattensmiljöer. Vi ser i dag skarv i Mälaren. Om skarven fortsätter att etablera sig i Mälaren finns risk för att ekosystemet även här kommer att rubbas med kraftiga förändringar i fiskebestånden.

Yttranden 2025-04-07

Hur ser borgarrådet på det här? Vilken beredskap finns för att möta det eventuella hotet mot den biologiska mångfalden här utanför Stadshuset och i Mälaren?

Anförande nr 48

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Om antalet skulle fortsätta att öka – och även 27 000–30 000 är ett stort antal – är svaret som jag ser på det skydds jakt och att man från länsstyrelsen, som beviljar denna skydds jakt, också tillåter att det sker på fler ställen än där vi har pratat om nu liksom att man även får tillåtelse att skjuta betydligt fler.

Det här är ett stort miljöproblem, för vi har stora utmaningar med fisket i Stockholms skärgård. Det handlar förvisso inte bara om skarven, för det är många saker som måste åtgärdas. Bristen på stor rovfisk är ett sådant, och skarven bör verkligen minska i antal. Jag håller helt med om det.

Anförande nr 49

J o h a n K l i n g (C): Det är glädjande att vi delar problembilden.

Stockholmarna är ett badande folk. I dag vet vi att gässen påverkar vattenkvaliteten till den milda grad att det under sommaren ofta leder till badförbud på grund av vattenkvaliteten längs våra stränder.

Vi vet också att Stockholms skärgård är fantastisk och drar många besökare till Stockholms och Stockholmsregionen. En plats där skarven häckar känns lätt igen på den spöklika atmosfären med trädskellett och minimal markvegetation, och om vi får alltför många spöklika, döda öar finns en risk för att attraktiviteten för Stockholm och Stockholms skärgård minskar som besöks mål när landskapsbilden ändras.

Min avslutande fråga till borgarrådet blir därför tredelad: Ser borgarrådet någon risk med den fortsatta skarvetableringen i Mälaren kopplat till badvattnets kvalitet? Hur ser borgarrådet på den ändrade skärgårdsbilden och hur den kan komma att påverka Stockholms skärgård som besöks mål? Vad skulle konsekvensen bli för näringsidkarna inom besöksnäringen?

Anförande nr 50

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är, som jag sa, ett ytterligare argument. Vi har talat om fiskets betydelse och alla ansträngningar som har skett under många år för att få ett bättre fiske. Det finns inte många yrkesfiskare kvar i dag, men det handlar även om fritidsfisket. Det behövs verkligen av det skälet.

Vi ser dessa öar på flera ställen i skärgården, och det är naturligtvis förfärligt att se. Att ta bort skarven helt och hållet är det naturligtvis inte fråga om; det handlar om att minska den rejält, också om den dyker upp i insjöar eller in i Mälaren som beskrivs.

Länsstyrelsen är nyckeln, eftersom de ger tillstånd till skydds jakt, och det är troligtvis den vägen man får gå även i fråga om detta.

Yttranden 2025-04-07

Fråga nr 5. Ekologisk mat i äldreomsorgen

Anförande nr 51

N i k e Ö r b r i n k (KD): Under förra kommunfullmäktige fick vi möjlighet att diskutera ekonomin inom hemtjänsten, framför allt till följd av de ökade kravställningar som det här styret har kommit med. Då nämnde jag kort maten i förbifarten, och nu skulle jag vilja fråga lite närmare om det.

Ni har infört krav om att minst 70 procent av maten inom äldreomsorgen ska vara ekologisk. Den tanken kan anses god men kan i praktiken få väldigt svåra konsekvenser, både för äldre och för svenskt jordbruk. Att köpa in ekologisk mat är betydligt mycket mer kostsamt. Förra veckan nämnde jag några exempel på hur detta krav kan leda till ökade transporter och sämre kvalitet på den mat som serveras, vilket också bland annat organisationer som Främja, som är företrädare för de idéburna aktörerna inom äldreomsorgen i Stockholm, vittnar om och därför har ifrågasatt.

Jag skulle därför vilja fråga hur äldreborgarrådet ser på en situation där det här kravet kan leda till ökade kostnader, längre transporter och sämre kvalitet för de äldre.

Anförande nr 52

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Tack till Nike Örbrink för frågan!

Jag vill börja med att säga att målet sattes av den förra majoriteten. I budget 2021 sattes målet för ekologisk mat till 60 procent med en plan för 2022 på 65 procent och för 2023 på 70 procent. Man kan säga att vi inte har reviderat det målet utan hållit fast vid det. Med det sagt vill jag också tillägga att vi hittills inte har hävt något avtal på grund av att en aktör inte når målen.

Jag är väl medveten om att det finns utmaningar gällande den här frågan. Men det är också viktigt att komma ihåg varför vi har ställt det här kravet på vård- och omsorgsboenden: dels för att säkerställa hälsosamma måltider för de äldre – potatis är det mest besprutade livsmedel vi har, och det är helt enkelt inte nyttigt att äta besprutad potatis – dels för att skydda miljön och minska vår klimatpåverkan. Det är ett ambitiöst mål, men det är också ett nödvändigt steg för att det offentliga ska ta sitt ansvar för människors hälsa och för vår planets framtid.

Vi i den rödgröna majoriteten, som alltså inte har reviderat den förra majoritetens målsättning, tycker också att den offentliga sektorn ska gå före i den gröna omställningen. Genom att ställa krav i våra offentliga upphandlingar visar vi också att det finns en tydlig efterfrågan, och genom att ställa dessa krav och vara en aktiv aktör på marknaden pressar vi också priser, ökar utbudet och driver hela matsystemet i en mer hållbar riktning. Samtidigt får vi bättre och mer hälsosam mat till våra äldre. Det här är viktigt.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 53

N i k e Ö r b r i n k (KD): Tack för svaret! Jag vill ändå understryka att jag inte har några problem med att ompröva politik om den visar sig inte fungera eller har vidare positiva effekter.

Jag tycker att vi som politiska företrädare har ett ansvar att lyssna in dem som jobbar med det här i praktiken. Där vill jag till exempel nämna Främja som företrädare för de idéburna aktörerna, som har radat upp väldigt tydligt vad det här får för konsekvenser, till exempel att man i stället för köpa färska kanelbullar från det lokala bageriet får köpa frysta kanelbullar som har transporterats över halva Sverige, och laxen kommer högst sannolikt att bytas ut mot färdigpaketerad fisk, som också har transporterats längre.

Äldreborgarrådet får gärna förklara för mig hur det gynnar klimatet och miljön att man köper in mat av sämre kvalitet som har transporterats längre.

Anförande nr 54

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Det är absolut sant att ekologiskt och närproducerat kan stå i konflikt. Men det handlar inte heller om ett antingen eller, utan vi måste sträva efter både och. När staden prioriterar ekologiskt innebär det inte att lokala leverantörer utesluts utan att de uppmuntras att ställa om till en mer hållbar produktion. Upphandlingarna blir då ett verktyg för att stärka både klimatet och den lokala ekonomin.

Det är dessutom inte förenligt med upphandlingslagstiftningen att ställa krav på svenskt ursprung eller närproducerat, eftersom det strider mot den grundläggande principen om icke-diskriminering. Det här tycker inte jag är särskilt bra, men det är så det är. Vi kan inte ställa krav på att handla närproducerat i stället för ekologiskt.

Anförande nr 55

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag läste en ganska intressant artikel från SLU som visade på hur klimatpåverkan är ungefär lika stor från ekologisk mat som från konventionell, i synnerhet i Sverige som har bland världens mest klimatsmarta och miljövänliga jordbruk även om det inte produceras ekologiskt. Skillnaden är att ekologiskt är mycket, mycket dyrare att köpa in.

När vi nu har fått de här varningssignalerna om att detta kommer att leda till att man till exempel får köpa in frysta kanelbullar i stället för färska från det lokala bageriet och färdigpaketerad fisk i stället för färsk lax med ökade kostnader som följd skulle jag därför vilja veta om ni kan tänka er att ompröva det här eller höja anslagen, eftersom ni ställer krav som leder till ökade kostnader, så att vi kan säkerställa att äldre får bra, kvalitativ mat som de tycker om, uppskattar och vill äta?

Anförande nr 56

Borgarrådet B o u c h e r (V): Trots att Sverige är ett föregångsland är potatis fortfarande den mest besprutade grödan som vi har. Stadens egna erfarenheter i den

Yttranden 2025-04-07

egna regin visar också att det går att kombinera hållbarhet och kvalitet. Det finns bagerier i Stockholmsområdet som erbjuder färskt, ekologiskt fikabröd, och där förutsättningar finns uppmuntras verkligen stadens verksamheter att baka på plats, till exempel. Det ger både godare fikabröd och minskad miljöpåverkan.

Jag har en ständig dialog med Främja och privata utförare i största allmänhet. Jag kan inte lova något om ekonomin, för jag kan inte styra om ekonomin mitt under ett budgetår, så just den frågan kan jag nog inte svara på. Det får vi återkomma till i budgetdebatten, känner jag.

Det här är stadens inköpsstrategi, och det gäller också att hålla i och hålla ut i en inköpsstrategi för att det ska få en långsiktig effekt.

Fråga nr 6. När kan Stockholms seniorer ta ett glas vin till maten?

Anförande nr 57

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! I snart ett år har jag engagerat mig i frågan om att de äldre ska kunna ta ett glas vin till julbordet, påskmaten eller födelsedagen men också en helt vanlig fredag om man känner för det.

Vi ser hur förmyndariet breder ut sig och hur det blir allt tråkigare att vara äldre i Stockholm. Först gällde detta på de seniora träffpunkterna, och majoriteten sa sig vilja lösa frågan. Nu har det här i stället blivit verklighet även på servicehus. Utvecklingen går alltså åt fel håll.

Därför demonstrerar nu seniorerna på våra gator, och i helgens Aftonbladet kunde vi läsa att majoriteten nu ska lösa frågan. Jag undrar därför: När kommer Margareta, Bosse och de andra friska, myndiga seniorerna att kunna ta ett glas vin till maten?

Anförande nr 58

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Tack till Andréa för frågan! Jag tänkte inledningsvis köra lite bakgrundshistoria även här, även om det är lite tråkigt.

Tidigare serverades alkohol på en del tillställningar på olika träffpunkter. Det ändrades i och med pandemin när olika tillstånd diskuterades i och med användandet av munskydd, vad som är allmän plats och så vidare. Den diskussionen ledde, tyvärr kanske man kan säga, också till att serveringen av alkohol togs upp. Det framkom då att de inte hade tillstånd att servera alkohol. Allt det här flöt alltså upp till ytan, och för att följa alkohollagstiftningen tog man då beslutet att inte servera alkohol.

Efter det beslutet har förvaltningen utrett huruvida det är möjligt att återuppta alkoholservering genom att söka serveringstillstånd. Jag skulle vilja säga att Södermalms stadsdel, som har varit mest i fokus i den här frågan, nog har kommit till vägs ände. Men äldreförvaltningen jobbar verkligen aktivt med den här frågan.

Yttranden 2025-04-07

Andréa Hedin och jag har haft den här debatten förut, och jag håller med om att vuxna människor ska få bestämma själva. Vill de dö genom att inte äta mat utan bara geléhallon är det ju deras val. Vi ska däremot uppmuntra dem till ett hälsosamt leverne, tänker jag. Men det är fortfarande deras val; de är vuxna människor.

Stadens äldreförvaltning har under hösten gjort en kartläggning, och vi hade frågan uppe på äldrenämnden så sent som i januari i år. Den väg som vi ser framåt utifrån hur alkohollagstiftningen ser ut är att titta på så kallade tillfälliga serveringstillstånd. Det är en ganska komplicerad fråga, och det är framför allt träffpunkterna som inte har rätt att servera alkohol.

Anförande nr 59

Borgarrådet H e d i n (M): Jag tycker faktiskt att det är under all kritik att man har dragit frågan i långbänk på det här sättet. Staden har så goda möjligheter att själva tolka lagen: Vi ger serveringstillstånd till oss själva, vi kan ge temporära serveringstillstånd, vi antar de egna ordningsföreskrifterna och det är vi som driver verksamheten, sätter öppettiderna och ofta äger fastigheterna.

När det gäller exempelvis miljözonen i city tycks man inte ha några problem med att utmana lagstiftning och praxis. Men det är klart, det är kanske roligare att införa förbud än att ta dem tillbaka.

Nu när det är ni som styr, kan ni inte visa på lite framdrift och genomföra detta? Min fråga kvarstår: När kan Margareta och Bosse ta ett glas vin tillsammans?

Anförande nr 60

Borgarrådet B o u c h e r (V): Just jag i egenskap av äldreborgarråd kan inte direkt peka med hela handen och säga ”Bryt gärna mot alkohollagstiftningen och kör!”. Det hade varit kul, och det hade jag gjort om det hade gått, men det tänker jag inte göra. Däremot är äldreförvaltningen ute och försöker verkligen att lösa den här frågan. Det finns en tydlig samsyn om att frågan ska upp på bordet och lösas.

Det kanske inte går på en vecka. Det känns nämligen fortfarande som att just träffpunkter är en offentlig plats där man inte vill ha slutna tillställningar. Det ska vara öppna tillställningar, och då får man söka olika lösningar. Vi ser till exempel över möjligheten till catering utan tillstånd, och då kan besökare ta med sig egen alkohol. Vi tittar också på det som borgarrådet själv nämnde, alltså tillfälliga serveringstillstånd, och försöker hitta riktlinjer som hela staden kan använda och känna sig trygg med. Det här är inte bara en fråga för Södermalms stadsdelsnämnd där den liksom har fastnat.

Anförande nr 61

Borgarrådet H e d i n (M): Tidigare har man ju hänvisat till att staden ska jobba hälsofrämjande och förebyggande. Ärligt talat: Min övertygelse är att om man är 80 eller 90 år så vet man bäst själv eller i alla fall bättre än någon byråkrat eller

Yttranden 2025-04-07

lokalpolitiker i stadsdelsnämnden. Jag tänker som så att kakor och bullar inte heller är nyttigt, så då blir frågan när det försvinner.

Jag tolkar äldreborgarrådet som att frågan är löst inom kort. Jag har all respekt för att man inte löser det på några veckor, men nu har snart ett år passerat och vill man så bör man på den tiden kunna lösa den här frågan.

Kommer seniorerna att kunna skåla med varandra till sommaren?

Anförande nr 62

Borgarrådet B o u c h e r (V): Det hoppas jag verkligen, för jag delar verkligen Andréa Hedins bild. Jag tycker också att det är lite oroväckande att man börjar diskutera det här på vård- och omsorgsboenden och servicehus, som du påpekade inledningsvis, för då är vi inne i människors privata hem.

Vi kan ju inte gå till ett kafé och ta med vår egen vinflaska. Det är vad en öppen träffpunkt är, och det är där komplexiteten halkar in. Men hela min ambition är att vi ska vinna den här striden, och jag sa redan den förrförra mandatperioden, i protest mot att folk försöker skriva in att äldre ska äta ditten eller datten, att äldre som bor hemma får bestämma själva om de vill förgifta sig till döds eller bara äta socker. Det är helt enkelt deras liv.

Fråga nr 7. Kommer borgarrådet att avbryta byggförslaget för Slättgårdsvägen?

Anförande nr 63

G a b r i e l K r o o n (SD): Nu är stadsbyggnadsborgarrådet Jan Valeskog och den rödgröna majoriteten i farten igen. Det senaste förslaget som ska förstöra Stockholm, i det här fallet för Mälärhöjdsborna, är en exploatering vid Slättgårdsvägen. Den här exploateringen handlar om fem hus på uppemot fem våningar i ett område som i dag är ett topografiskt varierat grönområde med kullandskap, flera skyddsvärda träd och rödlistade arter.

Nu pågår ett samrådsmöte, men redan 2023 var Jan Valeskog med och fattade beslutet om att påbörja utredningen av den här detaljplanen. Därmed har du mer eller mindre gett ditt godkännande till att det här kan vara en lämplig plats att bygga på.

Jag vill därför föregå samrådet och fråga dig direkt: Tycker du att platsen fortsatt är lämplig att bygga på?

Anförande nr 64

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Då vill jag rekommendera Sverigedemokraterna att titta på protokollet från den nämnd där vi faktiskt noga har ställt upp en hel del villkor för att vi ska acceptera byggnationen. Även om området är ganska stort i förhållande till antal lägenheter har vi villkorat en hel del kring att man ska ha minsta möjliga påverkan på naturvärden och ta hänsyn till de stora ekologiska värden som finns.

Yttranden 2025-04-07

Sverigedemokraterna har, vilket vi har pratat om förut, svårt att respektera plan- och bygglagen och hur vi jobbar med sådana här frågor. Nu är frågan ute på samråd, vilket är viktigt för oss. Vi tar egentligen inte ställning till förslaget förrän vi får det tillbaka efter samråd, där människor som bor på platsen, föreningar och många andra lämnar in synpunkter som antingen är negativa eller positiva generellt eller som handlar om att man vill göra ändringar. Därefter kommer förvaltningen, innan de tar upp ärendet i nämnden, också att titta på det här, och de kommer ofta med ändringar. Därför vet vi egentligen inte hur det här förslaget kommer att se ut när det landar på nämndens bord.

Det här är en viktig demokratisk princip. Jag vet ju att Sverigedemokraterna säger nej till i princip all byggnation av bostäder i Stockholm. Man vill inte att lärare, poliser, sjuksköterskor och ungdomar ska få någon bostad. Där skiljer ni er från oss andra. Vi tycker att det är viktigt att man har respekt för att vi vill att det ska kunna bli tillväxt i den här staden och att staden även fortsättningsvis ska kunna konkurrera. För att få fler bostäder måste man därför kunna pröva en hel del olika platser.

Nu pågår samråd, och därefter får vi del av eventuella ändringsförslag och synpunkter. Därefter tar vi ställning.

Anförande nr 65

G a b r i e l K r o o n (SD): Det stämmer mycket väl att vi säger nej till många av de byggförslag som borgarrådet och den rödgröna majoriteten går fram med. Anledningen till detta är väldigt simpel: Det är för att era byggförslag förstör redan utvecklade områden.

När de här områdena, till exempel området runt Slättgårdsvägen, planerades en gång i tiden fanns det en helhetsidé om en blandad bebyggelse med villaområden och mindre lägenhetshus. Men det borgarrådet Valeskog gör i det här området, i Hammarbyhöjden, på Klubbacken med flera är att förstöra områdena. Han väljer att förtäta dem ovarsamt, ofta med ett högre våningsantal än vad området i övrigt har.

Sverigedemokraterna vill i stället se ett helhetstänkande utbyggnader av nya stadsdelar. Jag tror att vi två är överens om att dessa måste till genom konvertering av gamla industriområden och så vidare. Vi skiljer oss åt genom att du vill förtäta befintliga villaområden genom flerbostadshus i grönområden. Det säger vi väldigt tydligt nej till.

Anförande nr 66

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Sverigedemokraterna säger nej till ungefär åtta av tio projekt, vilket skulle innebära att den ekonomiska tillväxten i Stockholm totalt skulle raderas. Det är värsta Trumpstilen när det gäller synen på ett områdes möjligheter att utvecklas. Vi behöver bostäder för alla de yrkesgrupper som jag nämnde liksom för alla ungdomar.

Dessutom har ni inte respekt för den process vi ska ha enligt plan- och bygglagen. Det är sedan upp till varje parti att ta ställning när de här förslagen kommer fram och är genomarbetade. Det är faktiskt viktigt vad man tycker lokalt om de här områdena, och

Yttranden 2025-04-07

det kommer i många fall väldigt bra ändringsförslag som man kan anpassa sig till. Det gör både förvaltningen i många fall, som jag sa, och även politiken kan göra justeringar om man tycker det.

Efter samrådet får vi upp det här, och då kommer vi att ta ställning till förslaget. Jag tycker att även Sverigedemokraterna borde respektera en sådan demokratisk process.

Anförande nr 67

G a b r i e l K r o o n (SD): Hellre Trumpstil än Jan Valeskog-stil! Skillnaden mellan era olika stilar är att du inte lyssnar på medborgarna över huvud taget. Du har ju påbörjat en lång detaljplaneprocess som egentligen inte ens behövde påbörjas från första början. Det här kostar resurser, det kostar tjänstemännens tid och det kostar oro hos medborgarna som uppenbart i väldigt stor utsträckning inte vill ha det här projektet.

Du har faktiskt redan tagit ett politiskt beslut om att påbörja utredning och utveckling av det här projektet. Du har visat en vilja att bebygga den här platsen. Vi sverigedemokrater sa redan där nej till att platsen ska bebyggas.

Man kan föregå kritiken, och det har vi gjort. Frågan är: Har du lyssnat in det hundratalet mejl som alla är väldigt tydliga om att inte platsen ska bebyggas? Nästa fråga är: Har du varit på platsen och träffat de här medborgarna, eller sitter du på ditt kontor och inväntar tjänstemännens svar för att sedan skylla på att Sverigedemokraterna förstör staden?

Anförande nr 68

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är inte första gången vi hör att Gabriel Kroon och även Jimmie Åkesson föredrar både Trump och Putin framför demokratiska politiker som Macron och mig själv.

Vi har en ständig dialog med de berörda. Vi träffar dem jättegärna. Däremot träffar vi dem efter samrådet, för då har vi även fått in skriftliga synpunkter. Vi får många mejl som är både för och emot, så det är både och. Därför är det viktigt att vi respekterar de processer som är kopplade till just samrådet. Det är en väldigt viktig del när vi ska bygga nya bostäder att man också tar del av det som kommer in. Det tycker jag att även ni ska göra hellre än att ha bestämda uppfattningar innan processen är klar.

Men som sagt: Vill man inte utveckla Stockholm utan i stället säger nej till åtta av tio bostäder, då kommer Stockholm inte att klara sin ekonomiska tillväxt, och då blir ni de dödgrävare som vi har pratat om tidigare – tyvärr!

Yttranden 2025-04-07

Fråga nr 8. Hur säkerställs det att staden inte hyr ut till högerextrema aktivklubbar?

Anförande nr 69

H a n n a W i s t r a n d (L): Så kallade aktivklubbar, alltså slagsmålsklubbar, där högerextrema budskap sprids är ett växande fenomen. Både stiftelsen Expo och Säpo varnar för utvecklingen, och vi liberaler har påtalat det här tidigt. Det handlar alltså om att man vill fostra en ungdom av stål och bygga våldskapital för att angripa, skrämma och tysta meningsmotståndare och utpekade minoriteter.

Vi ser också en ökad aktivitet av högerextrema grupper i söderort med träning på stadens utegym, aktivism genom flygblad och klistermärken, ifrågasättande av böcker på bibliotek med mera. Expo skriver i sin årsrapport för 2024 om den rasideologiska miljön att våldet används som dragkraft för att locka in barn och unga. Till exempel via sociala medier rekryterar och radikaliserar man personer som sedan begår grova våldsdåd.

Det har hänt att stadens egna lokaler har bokats och använts av aktivklubbar. Frågan är därför hur staden säkerställer att det här inte sker igen.

Anförande nr 70

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Hanna Wistrand tar upp en väldigt viktig fråga. Vi har, som de flesta vet, tydliga villkor för de organisationer och personer som bokar och hyr stadens lokaler. Formuleringen är: "Användningen får inte bryta mot demokratiska principer, mänskliga rättigheter eller jämställdhet. Extremistiska aktiviteter är inte tillåtna." Detta är någonting som vi är helt överens om, och som de flesta känner till står det också i budgeten att man ska jobba med dessa frågor.

Konkret sker två viktiga och avgörande saker för att vi ska undvika att framför allt enskilda personer hyr och använder lokaler för skum verksamhet. Vi har för det första två personer som har en ambulerande tillsyn, men eftersom det sker säkert 15 000 bokningar per vecka i stadens lokaler är det omöjligt att hinna med alla. Men de prioriterar lokaler där det är enskilda personer som har bokat, så på det viset sker en omfattande tillsyn. Av och till hittar man naturligtvis problem, men generellt fungerar det väldigt väl; det är åtminstone deras bedömning.

Det andra som kommer att ske i maj eller juni är att det kommer att krävas bank-id när man bokar en lokal, vilket gör att man säkert får veta vilken person det är som bokar. Det där har kunnat vara lite opålitligt förut. Detta kommer att underlätta tillsynsarbetet när det gäller att motverka att oseriösa och rent kriminella grupperingar tar sig in i våra lokaler.

Anförande nr 71

H a n n a W i s t r a n d (L): Det där låter bra. Men när vi lyfte frågan om aktivklubbar förra gången viftades det bort lite grann, och man sa då att det inte fanns några indikationer på det här problemet.

Yttranden 2025-04-07

Min andra fråga är därför hur man jobbar i staden för att upptäcka och motverka att barnen dras in i aktivklubbarnas verksamhet. Borgarrådet gav några exempel rörande bogningsfrågan, till exempel bank-id, men vi skulle också vilja ha lite fler konkreta exempel på vad som faktiskt görs för att förhindra den utveckling av högerextremism som vi nu ser.

Anförande nr 72

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Högerextremism är en stor fråga som berör alla förvaltningar på olika sätt. Vi hade nyss en debatt på detta tema.

Om det är olagligt är det naturligtvis i mycket en polisiär fråga. Kommunen kan göra en hel del. Bara välfärdsbrottsligheten är ju en stor fråga.

Men om jag ska avgränsa frågan till lokalfrågan och idrottsförvaltningen så är problemet, om jag har förstått synpunkterna från personerna som gör tillsynen, inte särskilt stort. Jag tror också att vi kommer att få ännu bättre instrument för att bevaka detta genom bank-id framöver.

Anförande nr 73

H a n n a W i s t r a n d (L): Eftersom man förpackar det här som träning i att utöva våld blir det här en idrottslig fråga som därmed får ställas till borgarrådet Valeskog.

För er som inte vet vad aktivklubbar är för någonting är det en del av ett transnationellt nätverk för högerextrema sammanslutningar vars syfte är att bygga kapacitet till och utöva våld. Man fostrar alltså gemenskap kring rasideologiska idéer och bygger medlemmars förmåga till våld bland annat genom praktisk våldsutövning mot utvalda måltavlor, till exempel prideparader – vilket redan har hänt i Sverige – icke-vita och huliganslagsmål.

Det här är alltså inte fråga om ett fåtal aggressiva män och unga, utan det handlar om organiserat, ideologiskt våld. Det är alltså en riktigt allvarlig situation vi har här, och i och med att den är idrottsligt förpackad behöver man verkligen förstå situationens allvar.

Förstår ni situationens allvar?

Anförande nr 74

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det här har varit en stor fråga kopplat till idrottsklubbarna. Det har varit ett omfattande samarbete mellan idrottsförvaltningen, idrottsklubbarna och självklart också polisen, och det görs ett jättestort arbete på det här området. Det är klubbarna som ofta har kunskapen om de personer som det är frågan om, så en stor del av arbetet kommer i praktiken att ske i samarbete mellan idrottsklubbar och polisen. Det som är rent kriminell verksamhet måste ju självklart vara en fråga för polisen.

Yttranden 2025-04-07

Staden hjälper naturligtvis också till på alla möjliga sätt man kan, och just när det gäller anläggningar och sådant som staden råder över är det självklart viktigt att vi fortsätter med bevakningen så att inte våra lokaler används av helt oseriösa och rent kriminella grupper.

Yttranden 2025-04-07

§ 15 Stockholms stads äldreombudsman, rapport 2024

Anförande nr 75

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag vill tacka dig för ditt fina tal i dag med anledning av minnesdagen av terrordåden på Drottninggatan. Vi har i dag avtäckt ett minnesmärke vid en väldigt fin ceremoni som jag tror betydde mycket för anhöriga och även andra deltagare.

För att återgå till ärendet vill jag också tacka äldreombudsmannen för rapporten. Den är intressant på det sättet att den går igenom forskning och rapporter av nationell betydelse och sedan tittar på vad de kan ha för betydelse för Stockholms äldre invånare.

Samtidigt konstaterar vi i vårt särskilda uttalande i borgarrådsberedningen, som jag vill hänvisa till, att det skulle vara önskvärt om rapporterna, till exempel socialrapporten, hade ett tydligare fokus på vilka konkreta brister och möjligheter som finns i Stockholms stads äldreomsorg. Nu blir det ibland lite väl övergripande, och därför kan det bli svårt att se vad vi politiskt ska prioritera och inte.

Annars ser vi att det finns stora utmaningar när det gäller inte minst att stärka den digitala delaktigheten, den fysiska hälsan och även den förebyggande vården. Där ser vi att det kommer att behövas utbildningsprogram, inte minst för vår personal, för att äldre ska kunna leva ett aktivt och självständigt liv så länge som möjligt.

Anförande nr 76

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! År 2015 började Clara Lindblom och jag lyfta upp de demografiska utmaningarna i nästan alla äldreomsorgsdebatter vi hade här i fullmäktige. Det kändes kanske avlägset då, men nu står vi mitt uppe i dessa demografiska utmaningar.

År 2045 kommer stadens 80-plussare att vara dubbelt många som i dag, och jag kommer förhoppningsvis själv att vara en av dem. Det tycker jag förpliktar lite grann. Äldreombudsmannens rapport lyfter fram rättighetsperspektivet, men jag kommer att ta mig friheten att lyfta fram även det ekonomiska perspektivet.

I väldigt kort sammanfattning: Om äldre isoleras på grund av ett otillgängligt, äldreovänligt samhälle innebär det ökade omsorgskostnader. Att ha rådighet över sitt liv och ha rätt förutsättningar för att fortsätta att vara en del av det Stockholm vi alla lever i är naturligtvis också en rättighetsfråga.

Något som är tydligt i äldreombudsmannens rapport är att vi i staden har ett gemensamt ansvar för att göra vår stad mer äldrevänlig. Det handlar om allt från stadsplanering och trafiklösningar till tillgänglighet på våra gator och offentliga platser. Vi behöver säkerställa att bostäder är anpassade efter äldre personers behov vad gäller både utformning och överkomliga hyror. Vi behöver möjliggöra fler vård- och omsorgsboenden genom en aktiv och strategisk markanvisningspolitik. Genom att

Yttranden 2025-04-07

öronmärka mark och bygga fler vård- och omsorgsboenden och seniorboenden kan vi säkerställa att äldre får tillgång till anpassade boendemiljöer när behoven är som störst.

Jag ska nämna några exempel på vad staden har ansvar för och arbetar med. Som framgår är det alltså inte i första hand en rapport om äldreomsorgen i Stockholms stad. Äldreomsorgens utmaningar och det strategiska arbetet där har däremot sammanställts i äldreomsorgens årsrapport, som antas i äldrenämnden. Det är en diger och mycket intressant läsning som jag varmt rekommenderar.

Den här rapporten ligger egentligen inte inom mitt föredragningsansvar eller ens min rotel, utan det är en stadsövergripande rapport. Genom att ta det tydliga stadsövergripande ansvaret och arbeta strategiskt kan vi skapa en stad där äldre kan leva tryggt, aktivt och självständigt samtidigt som vi också säkrar en hållbar äldreomsorg för framtiden.

Anförande nr 77

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag tackar för redogörelsen från äldreborgarrådet.

Min fråga gäller rapportens funktion eller status. Vi har också en rapport från vår barnombudsman som behandlas i fullmäktige. Den går ut på att identifiera möjligheter och olika problem som finns inom socialtjänsten men också inom skolan och förskolan – alla verksamheter som berör barn. Borde det inte finnas ett värde i att ha samma arbetssätt i äldreombudsmannens rapport? Annars blir det snarare en form av inspirationsskrift till stadens personal än något som går att använda för konkreta politiska uppdrag.

Anförande nr 78

Borgarrådet Bouché (V): När beslut fattades om en äldreombudsman var det två saker som var viktiga. Det ena var att äldreombudsmannen skulle fungera centralt i staden tillsammans med barnombudsmannen och funktionshindersmannen och att de tre ombudsmännen skulle jobba ihop och arbeta för en tillgänglig stad. Det andra var att vi gick med i WHO:s organisation för äldrevänliga städer. Där finns ett starkt fokus på vad resten av staden kan bidra med, för äldreomsorgen kommer att behöva skala upp om inte resten av staden skalar upp. Det är jättetydligt.

Absolut – äldreombudsmannen kan säkert ägna sig åt äldreomsorgen också, men jag tror att det är otroligt viktigt att äldreombudsmannen, precis som jag själv, också jobbar med alla de andra delarna, såsom idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och så vidare.

Anförande nr 79

Nike Örbriin (KD): Till 2040 kommer andelen äldre att vara dubbelt så stor. Om vi ska klara av att ha en stad som är hållbar för dem då måste arbetet göras av oss här och nu, i dag.

Yttranden 2025-04-07

Ett viktigt perspektiv att ha med sig när man pratar om äldres vardag i Stockholm är att det inom gruppen 65-plus endast är 15 procent som får någon typ av äldreomsorgsinsats. Övriga 85 procent lever ungefär som vi men kan ändå ha det lite mer utmanande i vardagen. Det är mot denna bakgrund som vi kristdemokrater brukar tala om att äldrefrågan inte kan vara en isolerad fråga eftersom äldre inte lever i en isolerad del av samhället.

Äldreombudsmannens årsrapport pekar ut några viktiga områden som jag vill beröra. Vi behöver bli bättre på att ta till vara seniorers kunskaper och färdigheter senare i deras liv. Vi behöver också bli bättre på att arbeta med en meningsfull vardag för seniorer, motverka ofrivillig ensamhet och jobba med att nå ut till äldre som i dag inte känner till sociala aktiviteter eller vilken hjälp som går att få.

Gångvägnätet måste fungera. Det är ett underbetyg för en huvudstad som varje år drabbas av snö att cykelbanorna, där unga och friska kan cykla, ligger snustorra medan gångbanorna, där äldre med sina rullatorer ska ta sig fram, har halka och is.

Slutligen kan vi inte ha en trafikpolitik som fortsätter att isolera stadens äldre. Här vill jag rikta mig direkt till socialdemokrater och miljöpartister, vars kolleger styr i regionen. Det är direkt äldreofientligt av socialdemokrater och miljöpartister i regionen att dra in busslinjer som äldre är helt beroende av för att kunna ta sig till sina sociala aktiviteter och sina kompisar. De socialdemokratiska styrena i staden och regionen måste börja samarbeta bättre för att också äldre ska kunna komma ut och få träffa sina kompisar.

Anförande nr 80

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Eftersom snöröjning nämndes vill jag bara stämma lite i bäcken. Vi jobbar systematiskt för att göra staden tillgänglig. Vi jobbar också innovativt med olika typer av tekniker, men de behöver passa och finnas på rätt plats och fungera i staden.

Vi har sedan 2015 tekniken sopsaltning. Den började användas på cykelbanor 2015, och nu är det i stort sett lika många mil gångvägar som cykelvägar som sopsaltas. Tekniken kan dock inte användas på smala gångbanor därför att det inte finns plats, och den kan heller inte användas på smala trottoarer där det står parkerade bilar därför att det skvätter upp grus och sten på bilarna. Där behöver vi i stället använda traditionell och konventionell teknik.

Vi jobbar systematiskt och innovativt för att göra staden tillgänglig. Vi kan inte vara överallt genast, men vi har under de gångna åren gjort det bättre och bättre så att alla ska kunna ta sig ut oavsett temperatur och väderlek.

Anförande nr 81

N i k e Ö r b r i n k (KD): Det är inget nytt att det faller snö varje år i en av världens nordligaste huvudstäder. Ni har haft ansvar för frågorna i snart tolv år, Lars, men snö har fallit i Stockholm betydligt längre än tolv år. Det går för långsamt, det går för dåligt och det drabbar äldre.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 82

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fullmäktige! Det fanns en del intressant läsning i äldreombudsmannens rapport om frågor såsom motverkande av social isolering, digital inkludering och bostäder för äldre. Men vi kan alltid bli bättre, skriver majoriteten. Ja, det tycker jag. Ni kan bli bättre, för en fråga nämns inte, nämligen hur staden ska agera mot den växande otryggheten för äldre.

Ordningsvakterna ingav en känsla av trygghet, och kameror på otrygga platser har gjort att de äldre vågat sig ut. Men detta har det nuvarande styret dragit ned på ordentligt.

Vi vill också att de som har hemtjänst ska känna sig trygga med den personal som kommer in i deras hem. Lite tryggare blir de om personalen vid anställning kollas mot belastningsregistret. Det är en fråga som vi moderater i staden har lyft upp. Vi gjorde det 2023, och nu har majoriteten äntligen insett att det måste införas – i sommar hörde jag, men jag har fortfarande inte sett något resultat.

Vi moderater ligger alltid lite i framkant, och det tar ett tag innan frågan blir aktuell för nuvarande styre.

Anförande nr 83

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! Jag vill börja med att tacka äldreombudsmannen för den relevanta och tydliga rapporten.

I Stockholm ska alla kunna känna trygghet hela livet och att livet inte tar slut bara för att man blir senior. Äldreombudsmannen lyfter upp vikten av att staden säkerställer allas rätt att delta på lika villkor genom att erbjuda äldre invånare möjlighet att delta i samhällslivet precis som alla andra. Detta är en mycket viktig fråga.

Andelen äldre ökar stort och med det också andelen friska och pigga äldre. Det är personer som är vana att delta i samhällslivet fullt ut och själva bestämma över sina liv och som inte vill bli stillasittande och passiva. Detta ställer krav på hela staden, men det är dessvärre tydligt att detta breda perspektiv ibland saknas. Det har bland annat framkommit att öppna träffpunkter och mötesplatser för seniorer som staden ansvarar för ibland förutsätter att besökarna är självständiga. Om man inte kan ta sig dit därför att man exempelvis är äldre och har någon typ av funktionsnedsättning ökar risken för ofrivillig ensamhet. Det är precis detta vi vill motverka.

Det finns som sagt en del kvar att göra innan staden fullt ut är äldrevänlig. Genom att ta till oss rapporten från äldreombudsmannen och arbeta med rekommendationerna framåt kan vi bli det, steg för steg, och det är bra.

Yttranden 2025-04-07

§ 16 Reviderat inriktningsbeslut för projekt Solvallastaden

Anförande nr 84

A r o n M o d i g (KD): Ordförande! Projekt Solvallastaden möjliggör cirka 2 000 nya bostäder, service, skola och verksamheter samt en utvecklad entréfunktion till Solvalla arena.

Kristdemokraterna är i grunden positiva till projektet. Vi står bakom inriktningsbeslutet från 2019 och även den nu föreslagna nya placeringen av skolan. Den nya placeringen är positiv i sig och innebär dessutom en förändring som gör det möjligt att använda den tidigare skolplatsen för annat ändamål. Detta i sin tur har potential att förbättra lönsamheten och därmed genomförbarheten hos hela projektet.

Av handlingarna till kommunfullmäktige framgår dock att ett positivt nettonuvärde i den så kallade skuggkalkylen inte bedöms kunna uppnås om ”skolan ska byggas och ägas av staden”. Av handlingarna framgår också att olika alternativ med privata lösningar har prövats men inte visat sig vara lämpliga eller möjliga. Vad gäller denna senare del undrar vi från KD:s sida vad det specifikt är som bedöms inte vara lämpligt eller möjligt. Givet att stadens investeringsstrategi gör gällande att exploateringsprojekt i huvudsak ska vara lönsamma, inklusive den infrastruktur och det behov av kommunal service som uppstår som en konsekvens av projekten, borde utgångspunkten i detta fall vara att skolan ska byggas och ägas av en privat aktör.

Om det inom ramen för utredningsarbetet har gjorts ordentliga undersökningar om möjligheten att låta en privat aktör bygga och äga skolan, hur kommer det då sig att det inte bedöms som attraktivt? Det rör sig ändå om ett läge där elevunderlaget borde vara säkrat i decennier framöver. Ur ett ekonomiskt försiktighetsperspektiv och utifrån den information vi har i dag anser vi inte att vi kan nöja oss med de nuvarande skrivningar som rör skolan. Med detta yrkar jag bifall till vårt yttrande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 85

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Det var modigt av dig, Aron Modig, att ge oss tillfälle att berätta att projektet har varit pausat sedan 2019. Nu när vi i det rödgröna styret har kommit in med ny energi har vi lyckats få fart på det. Därigenom möjliggör vi detta stadsutvecklingsprojekt med 2 000 bostäder. Precis som Aron Modig sa kommer det att tillföra arbetsplatser, närservice och stadsliv, och det kommer att öka både trivselen och säkerheten i området.

Att Stockholms Travsällskap med flera avser att överlåta mark till staden möjliggör en god placering av skolan. Den nya placeringen av skolan är mer avskild i förhållande till de stora trafiklederna. Närheten till Solvallaskogen skapar en tryggare och lugnare skolmiljö.

Placeringen av skolan ger också exploateringskontoret möjlighet att utveckla det kvarter som tidigare var markanvisat för skolan för ett annat ändamål som kan bidra till bättre lönsamhet i projektet. Vi väljer att få till skolan så att vi kommer framåt i

Yttranden 2025-04-07

projektet framför att det måste vara en privat aktör som gör det. Vi vet hur de privata aktörerna inom skolvärlden fungerar, och vi vet också att den kommunala skolan i Stockholm är otroligt bra.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 86

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Även Miljöpartiet ställer sig bakom detta ärende.

Det är mycket trevligt att projektet kan starta på allvar nu när skolans placering är löst. Det blir 2 000 bostäder vid kollektivtrafik; det blir jättebra med tvärspårvägens hållplats. Mariehäll, Solvalla och Bromma flygplats är verkligen ett stort framtida stadsutvecklingsområde som har en enorm potential i framtiden.

Jag vill bara påpeka att Solvallaskogen är en stor tillgång för området, som i övrigt är omgivet av stora motorleder. Det gäller därför att vara rädd om Solvallaskogen och vara försiktig i samband med placeringen av förskola och skola.

I övrigt bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 87

A r o n M o d i g (KD): Jag vänder mig direkt till finansborgarrådet. Det står i handlingarna att olika alternativa privata lösningar har prövats men inte visat sig lämpliga eller möjliga. Jag tycker inte att borgarrådet svarade på vad det är i lösningarna som inte ansetts lämpligt eller möjligt.

Faktum kvarstår att majoriteten går vidare med ett projekt som har ett negativt nettonuvärde i skuggkalkylen i stället för att, som jag förstår det, överväga privata alternativ för skolan.

Yttranden 2025-04-07

§ 19 Reviderat inriktningsbeslut för projekt Norra Folkparksvägen inom del av fastigheten Västberga 1:1 m.fl. i Solberga till AB Stockholmshem

Anförande nr 88

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Kvarteren Karlsö 5 och Skällö 1 omfattar totalt 79 nyproducerade hyresbostäder, som uppförs i befintliga fastigheter i området. Som representanter för staden, som verkar under begränsade ekonomiska ramar, står vi inför svåra prioriteringar. Sedan valet 2022 har vi sett stigande kostnader för flera investeringsprojekt, antingen i övergången från investeringsbeslut till genomförandebeslut eller genom reviderade beslut. Den totala summan av enbart kostnadsökningen uppgår till omkring 10 miljarder kronor den här mandatperioden, exklusive Slussen och Svoa.

Vänsterstyret lånar över 1 miljon kronor varje timme, året runt, vilket gör att stadens skuldsättning kommer att överstiga 100 miljarder kronor under nästa år. Det är därför avgörande att stadens investeringar hålls under noggrann kontroll och att investerande nämnder och bolagsstyrelser får löpande uppdateringar om hur ekonomin i projekten ser ut. Vi förutsätter därför att bolagets styrelse får löpande uppdateringar om det aktuella projektet och att alla tillgängliga åtgärder vidtas för att hålla kostnaderna under kontroll. Jag förstår att det är svårt, framför allt i pågående projekt när man kommit till reviderat inriktningsbeslut.

Projektet tydliggör i grunden utmaningarna med att bygga mindre hyresfastigheter. Så är fallet. Kalkylen hade varit mer gynnsam om exempelvis ytterligare ett våningsplan hade kunnat uppföras, men det är en fråga utanför Familjebostäders direkta rådighet. Familjebostäder är en del av stockholmarnas gemensamma kapital, och det är av största vikt att bolaget förvaltas på ett sätt som både säkerställer allmännyttan och upprätthåller en stabil affärsmässig grund.

Vi anser helt enkelt att bolagets ekonomiska styrka är avgörande för dess långsiktiga framgång. Med dessa farhågor yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 89

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Vi brukar följa de avslag som ni i Moderaterna kör för olika allmännyttiga projekt, Dennis Wedin. Ni argumenterar att det kan finnas risker eller att det kan bli alltför stora kostnader för bolagen. Gott så – det är Moderaternas roll, så det är inga konstigheter.

I det här projektet bedöms dock lönsamheten som god, men ändå lyckas ni landa i att man inte ska gå vidare. Det känns lite som att ni avslöjar er själva där. När det kommer ett projekt som till och med bedöms ha god lönsamhet landar ni ändå i samma argument som när ni avstyrker en del mer utmanande projekt.

Min fråga blir: När någonsin kommer ni att landa i att allmännyttan ska gå fram med ett projekt när ni till och med vill avslå det här projektet utifrån ett lönsamhetsperspektiv?

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 90

Borgarrådet W e d i n (M): Framför allt, som jag inledde med att säga, hyser vi en stor oro för stadens skuldsättning. Vi är kanske de här i salen som känner störst oro över detta, och därför granskar vi ärendena väldigt noggrant när de kommer.

Som jag sa skulle projektet kunna få bättre lönsamhet utifrån det som jag var inne på. Kalkylen hade varit mer gynnsam om exempelvis ytterligare ett våningsplan hade kunnat uppföras.

Jag kan vända frågan tillbaka till Martin Hansson. Om ni vill att allmännyttan nödvändigtvis ska bygga, skapa då lönsamma och bra villkor för just detta! I det här fallet tycker vi nog inte att det är jätteönskvärt. Det var därför jag yrkade bifall till vårt förslag till beslut.

Anförande nr 91

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Vi välkomnar projektet, som innebär 150–160 nya bostäder i Stockholmshus. Det innebär att vi lyckas få lägre hyresnivåer än vad som är vanligt i nyproduktion. Stockholmshusen utgör också en värdeskapande komplettering i området och bidrar till en blandad stad.

Inom projektet Norra Folkparksvägen kommer den offentliga miljön att stärkas. Solberga och Älvsjö knyts samman med Telefonplan och Västberga industriområde. Projektet bidrar också till ökad trygghet med fler människor i rörelse och mer stadsmässiga gaturum. Jag vill även understryka att jag tycker att Martin Hansson i sin replik argumenterar väl för varför det är ett gott och genomförbart projekt.

Jag vill tillägga att projektets reviderade inriktning innebär att investeringsutgifterna minskar jämfört med tidigare beslut, främst på grund av uteblivna investeringar i skyfallsåtgärder, minskade risker och ökad lönsamhet jämfört med gällande inriktningsbeslut. Vi bygger helt enkelt Stockholm för vanligt folk.

Anförande nr 92

A r o n M o d i g (KD): Ordförande! I detta ärende instämmer vi i Moderaternas reservation. Vi ansluter oss också till borgarrådet Dennis Wedins anförande.

Vi ser i allmänhet gärna att det byggs på platsen, men vi tycker att utgångspunkten bör vara att externa byggherrar ska utföra en större andel av stadsutvecklingen så att stadens kostnad och risk kan begränsas. I det här specifika fallet är vi också skeptiska till att Stockholmshus byggs fristående i gaturummet, utan ankare – om man kan kalla det för det – i form av fastigheter med levande bottenvåningar i mötet med gaturummet.

Anförande nr 93

A i d i n Z a n d i a n (V): Ordförande! Jag ska fatta mig kort. Projektet är en viktig pusselbit i att stärka ett strategiskt samband som finns utpekad i stadens översiktsplan, det vill säga att knyta samman Solberga och Älvsjö med Telefonplan och Västberga.

Yttranden 2025-04-07

Vi i majoriteten tycker att det är toppen att vi inte bara tillskapar bostäder utan även stärker allmännyttan och får till 150 bostäder i form av Stockholmshus, som enligt mig inte bara är vackra hus utan bostäder som byggs på ett sätt som pressar hyrorna. Summa summarum: Det är bra med fler hyresrätter, särskilt allmännyttiga sådana.

Bifall till KS förslag!

Yttranden 2025-04-07

§ 20 Genomförandebeslut gällande AB Familjebostäders nyproduktion av bostäder i kv. Karlsö 5 och Skällö 1, Larsboda i stadsdelen Farsta

Anförande nr 94

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Projektet är en del av Tyngdpunkt Farsta, som syftar till att skapa blandade och levande stadsdelar. Det är också ett projekt med Stockholmshus – ett litet mindre projekt med 79 hyreslägenheter.

Det som är lite extra roligt här är att det är ett pilotprojekt avseende mobilitetsåtgärder i Stockholmshusen, där man har tagit fram ett projekt med ett specifikt mobilitetsprogram. Därför har man pressat p-talet till endast 0,05. Det innebär både en klimatvinst och lägre produktionskostnad eftersom vi slipper bygga ett dyrt och klimatskadligt garage.

Investeringsuppgiften är rimlig med tanke på framtida kostnadsutveckling och riskreserver. Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 95

S e r g e j S a l n i k o v (SD): I dag har vi ett genomförandebeslut som har hemställts till oss från Familjebostäder AB avseende byggandet av ett visst antal hyresrätter i Farsta. Ärendet har varit på beredning i Familjebostäder och i Stockholms Stadshus AB, men vi saknar tyvärr representation i båda bolagen och har inte kunnat följa beslutet från första början.

Projektet har varit ganska utdraget i tiden och klubbades första gången så tidigt som 2018. Vi har tyvärr inte kunnat följa det från början. Vi vet att projekt av den här kalibern brukar bli försenade och även dyra. Vi har alltid tryckt på för internkontroll, som ska fungera i staden. Vi har även påpekat att det är viktigt att adekvata upplysningar kommer till styrelsen i rätt tid. I det här fallet skulle upplysningarna komma till styrelseledamöterna, men vi har inte kunnat ta del av dem därför att vi inte sitter i bolagsstyrelserna.

Allt detta gör det problematiskt. I det här fallet måste vi fatta ett beslut när vi inte har varit med från första början. Därför måste jag yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 96

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Sverigedemokraterna har ju ledamöter i både exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden, där det går att följa projektet från början till slut. Ni har också möjlighet att läsa kommunfullmäktiges handlingar en dryg vecka innan det blir debatt här.

Jag tycker att ni ska sluta gnälla om att ni inte har representation i Familjebostäder och i Stockholms Stadshus AB. Det är orimligt. Ni har alla möjligheter att ta ställning till projekten i olika skeden.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 97

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Sist jag kollade hemställdes ärenden från Familjebostäder, inte från exploateringsnämnden eller stadsbyggnadsnämnden.

Vi kan absolut läsa handlingar till kommunfullmäktige, men vi kunde inte vara med i processen från första början. Vi kunde inte ställa frågor till förvaltningen. Vi kunde inte göra något över huvud taget.

Jag gick faktiskt in på Familjebostäders portal och kollade på handlingar från januari månad 2025, då beslutet fattades. Där finns det sekretessbelagda bilagor som jag inte kan ta del av. Jag kan inte läsa dem. Det finns en sekretessbelagd bilaga till kommunfullmäktige, men jag har ingen aning om ifall det är samma bilaga eller inte. Jag försökte se om det gick att matcha på något sätt, men det står ingenstans i handlingarna om det är samma bilaga.

Jag vet inte om du, Maria, kan fatta beslut om 380 miljoner kronor här i kommunfullmäktige utan att ha varit med från första början och kunnat påverka. Jag kan inte göra det. Jag tycker att det är helt orimligt. Jag vet vad ansvarsfrihet och solidariskt ansvar innebär. Jag tänker inte fatta beslut om ett projekt som ni har drivit fullständigt bristfälligt från första början. Därför yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 98

P e r R o s e n c r a n t z (M): Herr ordförande! Det handlar om 79 nyproducerade hyresrättslägenheter i Farsta. Vi har ett särskilt uttalande. Vi säger inte nej till projektet, utan vårt uttalande handlar om att det ligger andra lägenheter som tillhör Familjebostäder precis bredvid och att det hade varit bättre om man hade fått till ytterligare ett våningsplan så att man kom upp i åtminstone 100 lägenheter. Då hade man kunnat få en ännu mer stabil ekonomi i projektet.

Utöver detta säger vi att det är jätteviktigt nu att man har bra kostnadskontroll så att bolaget inte går back. Precis som Dennis Wedin sa i det förra ärendet är det medborgarnas samlade förmögenhet vi har här.

Det är så fiffigt att det finns ett särskilt uttalande som Moderaterna, Liberalerna och KD gjort och som man kan gå tillbaka och läsa i Familjebostäders protokoll från slutet av januari. Det som står där är vackert, och jag ska faktiskt läsa upp det: "Följande särskilda uttalande lämnades av ledamöter och suppleanter representerande (M), (L) och (KD). Ledamöter och suppleanter representerande (S) och (V) anslöt sig till uttalandet."

Det är en av mina största politiska framgångar, som i och för sig inte betyder något mer än att Vänsterpartiet och Socialdemokraterna gav oss rätt. Det är underbart.

Anförande nr 99

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Det är roligt att vara överens ibland, men när det gäller stadsbyggnad är det ganska komplicerat. Man måste titta på olika

Yttranden 2025-04-07

aspekter. Här gissar jag att ett extra våningsplan har försvunnit under processens gång. Jag har inte helt koll på det, men det är möjligt. Det var ett enhälligt beslut i Familjebostäders styrelse, har jag fått höra.

Det är roligt att man ibland kan gå samman och tycka samma sak när det handlar om viktiga hyresrätter i Stockholm.

Anförande nr 100

P e r R o s e n c r a n t z (M): Nej, nu måste vi börja bråka här så att vi inte hamnar i trubbel hos våra kärnväljare. Skämt åsido är det bra att vi båda har fokus på att få ekonomi i projektet. Som sagt är det lite synd att jag inte var med tidigare och styrde i processen. Då hade vi kanske fått ett till våningsplan, men jag förstår att det handlar om stadsbyggnadsskäl.

Det är viktigt att framgent, om vi bygger bostäder, titta på hur vi kan få till så många lägenheter eller så stora lägenheter som möjligt så att vi kan få ekonomi i projekten. Nu är det på håret, men på grund av att det ligger nära andra fastigheter som Familjebostäder äger finns det vissa stordriftsfördelar. Förhoppningsvis blir det därför lyckat ändå. Vi får hålla tummarna framöver, helt enkelt.

Anförande nr 101

E m i l i e F o r s (L): Ordförande! Jag vill bara hänvisa till det särskilda uttalande som vi precis fick höra om och som vi har tillsammans med M och C. Jag vill framför allt belysa vikten av att styrelsen ser till att få löpande uppdateringar och gör allt den kan för att hålla kostnaderna nere. Familjebostäder är en del av stockholmarnas gemensamma kapital, och stockholmarnas pengar ska vi vara rädda om.

Anförande nr 102

L i n n B e s s n e r (C): Ordförande, kommunfullmäktige, stockholmare! Centerpartiet anser att det är viktigt med ett blandat bostadsbestånd där vi nyttjar konventionella upplåtelseformer som hyres- och bostadsrätter och även vidgar vyerna till fler boendeformer såsom bostads- och hyreskooperativ.

Projektet i Farsta strand har ett kollektivtrafiknära läge, nära pendeltåg och så vidare, och erbjuder mobilitetsåtgärder. Det är superspännande och kan hålla nere p-talet, som vi hörde. Det är sådana platser som vi anser särskilt lämpliga för att fortsätta att skapa fler bostäder på, men när platserna samtidigt kommer med utmaningar som påverkar projektekonomin har vi ett ansvar, då vi ansvarar för stadens och medborgarnas ekonomi, att alltid sträva efter maximering gällande möjligheter.

Kostnaderna har ökat i flera investeringsprojekt sedan valet 2022. Detta är något som vi behöver följa noggrant. Just i detta fall anser vi, precis som vi har hört tidigare här, att det vore fördelaktigt att exempelvis utöka med ytterligare en våning.

Yttranden 2025-04-07

§ 21 Energistrategi för Stockholms stad

Anförande nr 103

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Syftet med energistrategin är att beskriva de huvudsakliga utmaningarna för stadens energiförsörjning och vad staden behöver göra för att säkerställa en långsiktigt hållbar energiförsörjning.

Energisystemet kommer att genomgå stora förändringar när fossil energi successivt fasas ut. Energistrategin lägger därför särskild vikt vid el och eleffektivitet på grund av det ökade elbehovet i framtiden. Stockholms stad har förstås begränsade möjligheter att direkt styra energiförsörjningen och den direkta elleveransen. Indirekt kan vi ändå påverka i olika roller, till exempel i egenskap av planerare, markägare, upphandlare, bolagsägare och vägvisare i olika policydokument.

Staden som geografisk enhet har en total energianvändning som motsvarar cirka 15 terawattimmar. Fjärrvärme står för 40 procent av slutanvändningen. Elkonsumtionen står också för så gott som 40 procent, och där producerar våra kraftvärmeverk 4 procent av elen. Det kanske inte alla känner till, men det är oerhört värdefullt. Transportsektorn står för cirka 16 procent av energikonsumtionen.

Som framgår av strategin pekas fyra fokusområden ut för att få en trygg el- och effektförsörjning till 2030. Det första är samverkan och samordning, det andra är fysisk planering, det tredje är effektiv energianvändning och lokal produktion och det fjärde är laddinfrastruktur och elektrifiering. Det konkretiseras sedan i olika åtgärder utifrån den rådighet staden har.

Staden har historiskt sett gjort stora investeringar i hållbara energisystem, även om det kommunala inflytandet har minskat i takt med att exempelvis produktionsanläggningar för el har sålts ut. Detta gäller för de flesta kommuner i landet. Det är trots detta viktigt att kommunen har planer och strategier för tillförsel, distribution och användning av energi. Dokumentet är ett viktigt bidrag i ett sådant arbete för staden, och därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 104

S v a n t e L i n u s s o n (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi i Centerpartiet välkomnar den nya energistrategin för Stockholms stad. Det är en viktig åtgärd som initierades under den tidigare grönbå majoriteten. Då Stockholms stad står inför ökande effektbehov och har befintliga kapacitetsbegränsningar i nätet är det ytterst viktigt att säkerställa en långsiktigt hållbar energiförsörjning.

Jag vill särskilt lyfta fram två saker i strategin som jag tycker att vi kan bli bättre på att jobba med. Det ena är det som kallas för prosumenter i strategin och att skiljelinjen mellan oss som är konsumenter av el och de som är producenter av el blir mer flytande och att man kan vara både och. Där skulle vi verkligen önska fler nationella regler som gör det lättare att vara flytande däremellan. Det finns redan mycket som staden kan göra, såsom att låta bostadsrättsföreningar ingå i energigemenskaper och använda energi från solcellsanläggningar gemensamt.

Yttranden 2025-04-07

Det andra som jag särskilt vill lyfta fram är att det i strategin pratas om de många fördelarna med att samlokalisera ledningar och rör i kulvertar. Vi i Centerpartiet har länge pratat om att staden borde bli mycket bättre på att göra detta oftare, dels för att det underlättar reparations- och underhållsarbeten, dels för att man då kan bygga ovanpå och marken därmed blir tillgänglig så att man kan expandera och utnyttja staden i större omfattning. Det blir långsiktigt en mycket bättre strategi för staden.

Ett exempel är ärendet med Svenska kraftnäts elledning under Örbyleden. Om vi hade fått till att den lades i kulvert hade vi kunnat "boulevardisera" Örbyleden och bygga tusentals och åter tusentals bostäder ovanpå. Nu när det inte blir så blir det mycket svårare. Vi tycker att det är dumsnålt att välja den billigaste lösningen nu utan att tänka på hur mycket markvärde som går förlorat och det ökade tryck på byggnation i grönområden som blir följd.

Anförande nr 105

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag instämmer med Jan Valeskog i att det är ett viktigt dokument och en viktig strategi för att vi som stad ska kunna växa på ett hållbart, robust och fossilfritt sätt. Underlaget pekar ut ett antal fokusområden. Det handlar dels om samverkan, som är en av stadens viktiga roller, dels om fysisk planering, lokal produktion och elektrifiering av transporter.

Jag hade förmånen att i fredags bevista en mässa i Älvsjö, Stockholmsmässan. Där träffade jag Sverigecheferna för Volkswagen och Scania, vd:n för Ellevio och flera andra. De var väldigt tydliga med att de är beredda på en elektrifiering av transportsektorn, men de vill ha tydliga spelregler och en långsiktighet från det politiska.

De lyfte fram det negativa med att skatterna på bensin och diesel har sänkts – utifrån deras perspektiv, när det gäller att kunna investera långsiktigt. De är ändå fast beslutna att det är framtiden. Jag fick själv köra en elektrifierad sopbil, och där fanns arbetsmaskiner, lastbilar, brandbilar och alla möjliga fordon som går på el.

Vi behöver som sagt samverka med andra aktörer, vi behöver vara långsiktiga och vi behöver ta vårt ansvar för att Stockholm ska kunna växa hållbart, robust och fossilfritt. Bifall kommunstyrelsens förslag!

Yttranden 2025-04-07

§ 22 Godstrafikplan – en del av framkomlighetsstrategin

Anförande nr 106

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag vill tacka trafikkontoret, som har tagit fram den efterlängtrade och viktiga planen.

Inom fastighetsbranschen pratar man alltid om läget, läget, läget. Den viktigaste avgörande faktorn för en fastighets värde är helt enkelt var den är placerad. Men alla hus kan inte ligga mitt på stora torget, och vi vill att staden ska kunna växa och breda ut sig. Då måste vi säkerställa att leveranser och näringslivets viktiga transporter fungerar.

Staden har inte alla verktyg i verktygslådan, men där finns viktiga verktyg. Godstrafikplanen är framtagen i tät dialog med stadens olika delar, också de intressenter som är inblandade i fastigheter, transporter och gods, och den pekar ut en riktning utifrån stadens olika mål. Stockholms innerstad ska vara utsläppsfri 2030, och hela staden ska vara klimatpositiv till 2030 och fossilfri till 2040. Godstrafikplanen är en av många pusselbitar för att uppnå en klimatpositiv stad och en utsläppsfri innerstad.

För ett antal år sedan, närmare bestämt 2012, togs det fram en framkomlighetsstrategi. När den kom var den ganska storartad därför att den pekade ut en tydlig hierarki i staden. Den sa att gångtrafikanten, eller fotgängaren, är viktigast. Alla resor börjar och slutar med att man använder fötterna, oavsett hur man sedan åker på vägen. Näst i hierarkin finns cyklisten, sedan kollektivtrafiken och sedan näringslivets viktiga transporter och leveranser. Sist kommer den privata bilen, inte nödvändigtvis för att det är något fel med den utan helt enkelt för att staden per definition är en plats där det är ont om yta.

Det är många som vill kunna ta del av ytan, och då behöver vi hushålla med den. Därför behöver vi helt enkelt transportera människor, gods och varor på ett så effektivt sätt som det bara går. Alla vill ju vara med på festen. Då måste vi tränga ihop oss att vi kan släppa in så många som möjligt. När staden växer vill vi möjliggöra att det ska ske hållbart sätt.

Det som godsstrategin pekar ut är många saker som redan är påbörjade men som vi vill fokusera lite extra på. Vi pratar om samverkan med fastighetsägare. Det är något som redan är påbörjat, som pågår för fullt och som är viktigt. Vi är beroende av att de vill vara med i arbetet.

I godsstrategin pratas också om ökad elektrifiering av leverans- och godstrafik. Där behöver också fler samverka för att det ska kunna åstadkommas. Jag pratade i det tidigare ärendet om att jag träffade cheferna för Volkswagen, Scania och Ellevio. De är väldigt intresserade av att vi ska göra det här tillsammans.

Samlastning är också en väldigt intressant sak. Om man kan koordinera och konsolidera godset bättre, det vill säga använda ny teknik och samlastningshubbar, kan

Yttranden 2025-04-07

man leverera lika mycket gods men med färre fordon och på ett effektivare sätt. Det är något som vi vill göra mer av, men det kräver att fler samverkar och är med på det.

Tysta nattleveranser är också en spännande sak. När vi inför miljözon klass 3 i city tar vi samtidigt bort det förbud som finns mot att leverera på natten, vilket gör att de tystare el-lastbilarna kan leverera då. Det möjliggör helt enkelt för företagen att effektivisera sina transporter.

Tre planeringsinriktningar pekas ut i godstrafikplanen. Den första är rätt fordon på rätt plats. Det är precis som vid en middag, då man dricker snaps i snapsglas, öl i ölglas och vin i vinglas, därför att det passar bäst och de har lämpligast storlek. Likadant är det när man transporterar. Man vill ju inte köra runt ett kilo frusen fisk i en stor lastbil när man kanske kan göra det med ett lätt elfordon eller rent av en lastcykel.

De två andra planeringsinriktningarna är att elektrifiering är huvudinriktningen och att staden ska visa vägen. Men vad ska den visa vägen till? Jo, vi ska styra mot en hållbar utveckling och använda tillgängliga styrmedel för att skynda på utvecklingen. Dessa styrmedel är dels elektrifiering, där vi driver på arbetet i och med elektrifieringspakten, dels miljözon klass 3 och införandet av en stadsmiljözon samt möjligheten att skapa lastzoner och transportera off-peak. Detta är något som vi gör tillsammans.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 107

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Vi i Liberalerna välkomnar stora delar av den reviderade godstrafikplanen, inte minst det starka fokuset på elektrifiering, som är centralt för en utsläppsfri innerstad till 2030 och en fossilfri stad till 2040. Vi ställer oss bakom satsningarna på ökad laddinfrastruktur. Innovation, ny teknik och samverkan mellan stad och näringsliv är viktigt för att främja en hållbar omställning, och vi tycker att det är positivt att detta betonas i det reviderade förslaget.

Men vi har också synpunkter. Därför vill jag yrka bifall till vår reservation i borgarrådsberedningen. Vi ser brister i framtagandet av godstrafikplanen, för Svensk Handel fick aldrig möjlighet att yttra sig trots att de uttryckligen bad om att få göra det och trots att deras medlemmar är direkt berörda av de föreslagna åtgärderna. Inte minst handlar det om svårigheter med leveranser och godsflöden i Stockholm när olika byggarbeten och annat görs utan att handlarna och transportörerna informeras om detta.

Vi anser också att det är bra med de ambitiösa målen för elektrifiering och fossilfrihet, men vi saknar en detaljerad tidsplan för hur de specifika målen ska uppnås. Vi saknar också förslag om att öka användningen av sjötransporter och även samordna sjötransporter och järnväg, som skulle kunna transportera stora volymer på ett mer miljövänligt sätt.

Sedan ser vi även att man här och nu behöver kunna använda sig av flera olika bränslen, såsom biogas, bränsleceller och annat, och inte bara lägga tyngdvikten på

Yttranden 2025-04-07

elektrifiering, som visserligen är viktigt men som inte löser transportbehoven här och nu.

Slutligen efterfrågar vi en klimatkalkyl för de föreslagna åtgärderna, för utan en klimatkalkyl är det svårt att avgöra hur väl förslagen bidrar till stadens övergripande miljömål.

Bifall till Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen!

Anförande nr 108

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Tack, borgarrådet Jönsson, för ett bra förslag!

Jag kan nämna några saker. Det är helt riktigt att vi behöver lyfta fram exempelvis biogas och bränsleceller. Det ingår i miljözon klass 3, och det är något som kommer att finnas åtminstone på kort och medellång sikt.

Vi har pratat med transportföretagen, och vi tror att elektrifieringen kommer att vara rådande lite längre fram. Det tar vi också höjd för genom att planen ska finnas kvar ett antal år. Svensk Handel har vi löpande dialog med. De är med i City i Samverkan, exempelvis. Vi har också pratat med och bjudit in Sveriges Åkeriföretag och Fastighetsägarna, men det står alla fritt att lämna egna remissförslag. Vi tycker bara att det är positivt om de gör det.

Anförande nr 109

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Beslutet ska väl i och för sig fattas i dag, så det spelar ingen roll om de kommer in med sitt remissvar efteråt. Jag har besökt flera av stadens handlare, bland annat Icabutiker och några andra företag, tillsammans med Svensk Handel. De menar att de inte har fått komma med några synpunkter över huvud taget. Dessutom menar de att City i Samverkan i mångt och mycket är insomnat. Här finns det alltså trots allt en hel del att ta tag i, och jag skulle verkligen rekommendera borgarrådet att ta kontakt med Svensk Handel.

Nu pågår också väldigt många ombyggnationer som påverkar möjligheterna för leveranser till många av våra butiker. Där finns en hel del problem, inte minst i form av att olika lastfickor täpps igen av ombyggnationerna utan att handlarna blir informerade.

Anförande nr 110

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag kan upprepa mycket av Jan Jönssons kritik mot detta. Moderaterna håller med om mycket av det som presenteras i godstrafikplanen, men vi har några tillägg. Det handlar dels om att fossilfria drivmedel kommer att behövas under en tid framöver, dels om att miljözon klass 3 kan komma att bli ett tydligt exempel på hur man *inte* ska göra. Det handlar också om att mer godstrafik skulle kunna transporteras runt staden om Stockholms ringled byggs klart.

Yttranden 2025-04-07

Framtidens godstrafik ska vara utsläppsfri – absolut. Därför är det viktigt med höga ambitioner när det kommer till snabbare elektrifiering, högre laddkapacitet vid omlastningsplatser och möjlighet till tysta nattleveranser när det funkar. Det är väl alldeles utmärkt, men som bland andra miljöförvaltningen poängterar i remissvaret riskerar omställningen att bli dyr om alla företag snabbt måste lösa frågan om transporter på el. Godstrafikplanen behöver innehålla fler och andra lösningar för fossilfria transporter de kommande åren. Det får vara nog med snäva tidsplaner och beslut där man inte har haft en riktig dialog med exempelvis Svensk Handel, som det tidigare refererades till.

Dagens fullmäktigemöte inleddes med att Socialdemokraterna försökte påstå att de har en dialog med Svensk Handel, men jag kunde snabbt säga att så inte är fallet. Ni måste börja lyssna på de aktörer som kan berätta om hur besluten kommer att slå och drabba. Det är viktigt att komma ihåg att det inte är staden som gör omställningen av godstrafiken. Det är företag som tack vare investeringar, innovation, ny teknik och samverkan möjliggör omställningen av transportsektorn. Om det saknas pengar för att köpa nya fordon eller om de inte finns tillgängliga att köpa på den öppna marknaden blir ju inte omställningen av.

Detta borde vara självklarheter. Men majoritetens framtvingande av miljözon klass 3 visar att man ignorerar näringslivet och i praktiken sätter dem i baksätet när man planerar för utsläppsfria godstransporter och trafik. Det visar på ett arbetssätt som inte är rimligt. Stockholm minskar inte utsläppen, ökar inte tillväxten och inspirerar inte andra städer och länder att ta efter oss om vi jobbar på det här sättet.

Slutligen: En stor del av godstrafiken som passerar innerstaden ska inte leverera varor till Stockholms innerstad. I stället för att köra igenom innerstaden och åsamka utsläpp, trängsel och buller borde det vara en självklarhet att de skulle kunna köra runt innerstaden, eller hur? Det borde vara en självklarhet för alla i den här salen. För hållbara godstransporter och för bättre stadsmiljö i innerstaden behövs en östlig förbindelse, för guds skull! Skriv in det! Gör ett litet tillägg! Då kan vi i alla fall vara överens om en sådan självklarhet.

Bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 111

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Att bygga ut vägnätet för att minska trängseln är ungefär som att knäppa upp bältet för att minska fetma. De transporter som inte ska till Stockholm utan som ska förbi – det var för dem man för ett antal år sedan började bygga Förbifart Stockholm. Sedan kom några forskare som hade mätt detta och konstaterade att det var ungefär 4 procent av dem som åker på Essingeleden som hade start- eller målpunkt utanför regionen. Det är alltså väldigt många transporter som ska till eller från Stockholm, och de kommer inte att vara hjälpta av en östlig förbindelse. Det viktigaste är att vi effektiviserar godset så att vi kan ha leveranserna nära målpunkterna utan att de tar så stor plats.

Yttranden 2025-04-07

Sedan är det intressant att ni nämner att det är företagen som ska göra jobbet. Då är det väldigt synd att din regering har sänkt skatten på diesel och bensin, för det gör det svårare för dem att ställa om.

Anförande nr 112

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Moderaterna håller som sagt med om mycket av det som presenteras i godstrafikplanen. Det jag däremot nu vill lägga till borde vara en självklarhet: Givetvis måste vi bygga klart Stockholms ringled. Det skulle vara det bästa sättet att undvika onödig genomfartstrafik rakt in i City. Ju mer du med politiskt tvång försöker knäppa bältet tajtare, desto mer blir det en snara för de företag och för dem som ger upphov till den tillväxt som vi behöver för att staden ska vara en tillväxtregion.

Jag tycker att du borde respektera dem mer och som borgarråd i det rödgröna styret lyssna mer på dem som faktiskt måste anpassa sig till detta beslut. Svensk Handels kritik är väldigt klar och rimlig. Lyssna in i stället för att forcera fram!

Anförande nr 113

N i k e Ö r b r i n k (KD): I kväll ska vi fatta beslut om en ny godstrafikplan. Godstrafiken är essentiell för Stockholm. Det är viktigt för näringslivet att pulsådorna i Stockholms trafiknät fungerar. Det är viktigt att leveranser till och från butiker går snabbt och smidigt i dag, men det är också viktigt att vår plan inte gör det svårare för framtidens effektivare trafik att utvecklas och kunna ta plats.

Om detta vill jag säga några korta ord. Vi kristdemokrater brukar prata om behovet av att näringslivet involveras i processer. Ska vi ha en livskraftig stad med ett näringsliv som frodas kan vi inte först planera och sedan förvänta oss att näringslivet kan anpassa sig och förhålla sig. Vi måste gå sida vid sida när vi planerar framtidens stad.

Det är mot bakgrund av detta som det till exempel är märkligt att Svensk Handel inte har givits möjligheten att yttra sig utan i stället fått svara på remissen på eget initiativ. I det här sammanhanget vill jag därför också påminna om vårt förslag om att inrätta ett näringslivsråd där näringslivet får komma in i processer och yttra sig tidigare. Vi hade velat se en godstrafikplan som tog bättre hänsyn till leveranser inom till exempel dagligvaruhandeln. Det är märkligt att befintliga fossilfria drivmedel inte nämns. Långtifrån alla små och medelstora företag har i dag ekonomiska muskler att inom styrets ganska snäva tidsram ställa om till el. I vissa fall är bristen på eldrivna fordon på marknaden stor, och det måste vi ta hänsyn till. Det måste finnas en plan också för dessa företag.

Avslutningsvis: Vi vill än en gång uppmuntra styret att lägga ned planerna på införandet av miljözon 3 och att i synnerhet avvakta med införande av zonen i hela staden. Vi kan inte kväva företagarna och människors arbetsplatser och tvinga ut dem ur Stockholm till vilket pris som helst.

Med det vill jag yrka bifall till Kristdemokraternas reservation.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 114

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Godstrafikplanen är en del av framkomlighetsstrategin, som Lars Strömgren nämnde tidigare. Godset måste komma fram, och avfallet måste komma ut från staden. Därför är det viktigt att vi nu har reviderat planen.

Planen har också mycket bäring på transportsektorns klimatomställning. Det gäller inte minst elektrifiering, som redan har diskuterats i debatten. Det handlar om överflyttning till effektivare transportmedel och yteffektivitet. Hela samhället måste byggas transporteffektivt genom fysisk planering och trafikplanering. Samlastning har man varit inne på i debatten.

När det gäller våra egna transporter till kommunala verksamheter har vi rådighet, men överlag äger staden inte godset. Däremot kan vi göra mycket för att styra utvecklingen åt rätt håll. Liberalerna har varit inne på detta i sin reservation och efterlyst ett mer handgripligt åtgärdsprogram eller en handlingsplan. Det här är en väldigt översiktlig plan. Vi håller med om detta, och därför har majoriteten i trafiknämnden gett i uppdrag till trafikkontoret att ta fram en åtgärdsplan som följs upp årligen. En del av de här åtgärderna finns redan med i klimathandlingsplanen, som vi tog i höstas.

Det är ganska lustigt hur olika man läser samma dokument. Det står väldigt mycket i dokumentet om samverkan med näringslivet, men ändå ser exempelvis inte Kristdemokraterna det i planen. Jag undrar varför. Och eftersom vi inte har rådighet måste vi samverka för att skapa ett hållbart samhälle och en hållbar stad. Därför måste även godset vara med i hållbarhetsplanen och i det hållbarhetsarbete som vi har i staden.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 115

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Som vi framhåller i vår reservation tycker vi att det är positivt att man lyfter fram samverkan med näringslivet. Problemet är processen fram till dagens beslut och att man helt enkelt inte bjöd in Svensk Handel att komma med sina synpunkter. Det är ändå den branschorganisation som representerar alla de små och stora butiker i Stockholm som godset ska ta sig fram till. Det vore väl därför rimligt att Svensk Handel är en av de viktiga remissinstanserna, kanske till och med den viktigaste, när man tar fram en sådan här plan. De har som sagt väldigt mycket synpunkter, och just nu är det många konkreta problem som de möter eftersom det är många väg- och trafikarbeten som påverkar möjligheterna att transportera in gods till deras butiker.

Anförande nr 116

M a r i a M u s t o n e n (V): Om Svensk Handel inte har erbjudits att komma med remissvar är det beklagligt, men trafikkontoret har haft dialog med näringslivets aktörer när planen har tagits fram. Dialogen är också kontinuerlig. Som Lars har varit

Yttranden 2025-04-07

inne på träffar han näringslivets representanter löpande. Det är viktigt, för vi äger som sagt inte godset i de flesta fall.

Anförande nr 117

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Tack till samtliga deltagare i debatten! Det här är ett så viktigt ämne och område att jag vill säga några avslutande ord. Godstrafikplanen är ingenting som avslutar en process, utan det här är en process som har pågått och som pågår. Det har tidigare funnits en godstrafikplan, och arbetet är ständigt pågående.

Organisationen Svensk Handel har nämnts flera gånger. Jag har personligen träffat dem åtminstone fyra gånger, och trafikkontoret har med dem i olika grupper och har träffat dem väldigt många gånger. Det man kan tillägga är att detaljhandeln, de medlemmar som Svensk Handel har, kanske inte alltid är de som sköter själva leveranserna. De köper och handlar upp transporter, så de som de facto ställer sig vid lastzonen är kanske snarare transportföretagen eller åkeriföretagen. Men Svensk Handel är viktiga, och därför är de med. De ingår också i en del av de andra organisationer som har varit tillfrågade på remisslistan. Men de har som sagt möjlighet att komma med sitt eget remissvar. Det har de gjort, och det finns med i arbetet. Det är inga konstigheter med det.

Jag nämnde också att jag i fredags träffade representanter för Volkswagen, Scania och Ellevio, som är väldigt tydliga med att fordonen finns och att tekniken är här. Men de behöver tydliga spelregler. Jag vill bara betona att de är väldigt positiva – om det är någon som tvekar om det – till införandet av miljözon klass 3 för att det ger både morot och piska. Det skapar tydliga incitament för transportköparna att upphandla elektrifierade transporter, och det skapar också en belöning för dem som har ställt om. Dessutom möjliggör införandet av miljözon klass 3 i City att vi tar bort leveransförbudet på nätter. Det är någonting som inte minst de som levererar till restauranger är väldigt intresserade av, för då slipper de vara oroliga för att maten inte ska komma fram i tid.

Det finns också några andra saker som planen tar upp, och jag ska nämna dem lite kort. Det handlar mycket om att man ska uppnå målen för utsläppsminskningen. Det är mål som bland annat sattes upp under tidigare majoriteter om att innerstaden ska vara utsläppsfri. Det handlar också om rätt fordon på rätt plats. Vi behöver anpassa transporterna efter staden och inte tvärtom. På 60-talet rev man staden för att få plats med bilarna. Nu vill vi snarare anpassa transporterna till stadens väv och stadslivets dna. Vi vill bli smartare och tillämpa den möjlighet vi har med AI, logistik och ruttplanering, och vi vill till syvende och sist bidra till en levande stadsmiljö. Leveranserna finns där för oss människor, och Stockholm ska vara och är en stad för människor.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 118

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Nu avslöjade trafikborgarrådet att han inte har träffat flera av våra handlare. Du hänvisade nämligen till att det är transportföretagen som gör transporterna, men det är inte helt sant. Jag har till exempel besökt butiksägare längs med Kungsgatan, där det har pågått omfattande ombyggnationer. Det har gjort att deras egen personal har fått hämta varorna från platser ganska långt därifrån. Det har inte transportföretagen ombesörjt, utan det är den egna personalen som har fått göra det. Det är likadant för Ica vid Sergels torg. Där har det också har varit problem med en lastplats, och de har fått hämta alla sina varor borta vid Klara kyrka. Det är alltså personalen på Ica som har fått göra detta och inte transportföretagen. Det visar hur viktigt det är att handlarna blir involverade i sådana här planer, för det är deras personal som gör jobbet.

Anförande nr 119

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Det stämmer att vissa handlare har egna fordon eller på annat sätt handlar upp via andra, men de är väldigt ofta med i Sveriges Åkeriföretag. Med Sveriges Åkeriföretag i dialogen har vi och kontoret fångat upp de synpunkter och tankar som finns.

Yttranden 2025-04-07

§ 23 Ändring i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun i syfte att tillåta arbetande hundar i stadens tjänst på badplatser m.m.

Anförande nr 120

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Det är ett faktum att Stockholm har ett väldigt vackert läge vid vattnet med fina stränder, badklippor och bryggor. De kommer att bli fler, särskilt bryggorna intill våra kajer. Men när man jämför med Helsingfors, Oslo och Köpenhamn ska man inte glömma bort att Stockholm kanske ännu mer än många av de städerna också har väldigt fina sten- och sandstränder.

Den rödgröna majoriteten vill att de här badplatserna ska bli fler och att badmöjligheterna ska bli fler. Därför har vi gett flera uppdrag till stadens nämnder och bolag för att driva arbetet framåt. Bland annat ska det möjliggöras att på ett tryggt och säkert sätt bada vid Reimersholme, Munkbrohamnen, Söder Mälarstrand och Norr Mälarstrand. Vid Liljeholmskajen kommer det att möjliggöras officiellt bad från de solbryggor som redan finns där men som hittills egentligen inte har varit tillåtna att bada ifrån. Det har under mandatperioden inrättats två nya officiella badplatser, i Vinterviken och Herrängen.

För att bättre samordna de olika delarna av staden som på något sätt har ett ansvarsområde som tangerar badfrågan har vi enats om att trafiknämnden ska ges ett samordningsansvar för olika typer av badsatsningar. På så sätt kan vi hålla ihop arbetet och göra det tydligare för både stadens interna arbete och externa intressentdialoger.

(O r d f ö r a n d e n : Jag vill inte vara petig, men jag undrar om inte borgarrådet är på fel ärende. Jag tror att du är lite före oss, på ärende 24.)

Är jag det? Jag kanske bara inleder lite för mycket.

(O r d f ö r a n d e n : Du är så välkommen att fortsätta; jag ville bara klargöra detta.)

Jag tror att jag är på rätt punkt, och det handlar ju om badplatser. Men jag kan fylla på, så har jag lite mindre att säga på nästa punkt!

Hur som helst finns det en del problem på våra stränder, och det handlar bland annat om de olika typer av gäss – nu närmar jag mig ärendet! – som dyker upp på våra stränder. Trafikkontoret har försökt vara innovativa och arbeta på olika sätt. Det har varit drönare, olika typer av läten för att skrämma bort gässen och förbuskning vid stränderna. Man har med alla möjligheter som står till förfogande försökt få bort gässen eller åtminstone inte ha dem där folk badar. Det har inte varit helt framgångsrikt, även om det har bidragit till en minskning.

Problemet är ändå inte helt avklarat, och därför vill vi kunna arbeta med hundar. Då behöver vi ändra ordningsföreskrifterna så att hundarna kan få vara på stränderna och utföra sitt arbete. Därför ändrar vi nu reglerna så att hundarna som arbetar med att hålla stränderna trivsamma, trevliga och fria från gäss kan göra det på ett lagligt sätt.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 121

S v a n t e L i n u s s o n (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi i Centerpartiet tycker att det är väldigt bra att Stockholms stad nu öppnar för att stadens hundar, eller hund, ska kunna agera på stränder för att förbättra gässproblematiken. Det är kanske lite pinsamt att majoriteten inte gjorde det redan förra året, när hunden inte kunde arbeta.

Vi kan konstatera att efter år av arbete från oss i Centerpartiet börjar styret ta idén om Stockholms vatten och bad mer på allvar, och det är bra. Men låt oss backa lite och se vad det är för problem som gässen orsakar. Det är förstås vattenkvaliteten. Det märker vi i Stockholms vatten. Gässen hotar också våra ekosystem. Viktiga vassar kan försvinna på grund av högt betetryck. Gässen är så väldigt många att de kan hota flygsäkerheten; det har varit tillbud på Arlanda. Men det allra största problemet handlar om våra lantbrukare: Gässen äter upp maten. Det här är ett nationellt problem.

Vi vet att Centerpartiets förslag om drönare har provats med framgång, som borgarrådet nämnde. Därför välkomnar vi förstås också förslaget med hund. Men i stort sett flyttar vi ju bara problemet. Det måste jagas i större omfattning. Vi måste minska populationen, särskilt av vitkindad gås som nu finns i flera hundratusen exemplar. Lagstiftningen hänger inte med. Det finns fortfarande inte någon allmän jakt på vitkindad gås fast det är vår vanligaste gåsart. Det här är väldigt fel.

Vi måste få till en ökad jakt för att minska den totala populationen, och det är här som jag skulle vilja se att Stockholms stad ökar intresset för vild gås på tallriken. Om vi ser till att beställa det i våra verksamheter, äldreomsorg och skola, kommer jakten att öka eftersom det blir fler som efterfrågar detta. Jag vill vara tydlig med att Centerpartiet inte har föreslagit att kommunjägare ska skjuta gässen på stränderna inne i staden, utan det handlar alltså om att öka efterfrågan på vildgås som mat och därmed kunna minska totalpopulationen inte bara i staden utan i hela Stockholms närområde.

Därmed vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Vi har bara ett särskilt uttalande här.

Anförande nr 122

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Det är synd att Jonas Naddebo inte är här i dag. Jag kommer ihåg vår debatt om gåsbekämpning. Nu har vi lyssnat på er, Centerpartiet, och nu får man arbeta med hundar och valla bort gäss från badstränderna. Det är bra!

Anförande nr 123

S v a n t e L i n u s s o n (C): Jag är säker på att Jonas Naddebo också är väldigt ledsen för att han inte kan vara här och debattera det här med dig, Maria! Han och jag tackar för din uppriktighet, och vi är väldigt glada att ni har tagit det här på allvar.

Anförande nr 124

M a r i a M u s t o n e n (V): Det är bra med arbetande hundar.

Yttranden 2025-04-07

§ 24 Ändring i allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun § 18 – Upphävande av badförbud på tre platser i Stockholms innerstad samt vid tillfälliga konstruktioner avsedda för bad

Anförande nr 125

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag instämmer i det ordföranden just sa om att det är dumt att ha badförbud på badbryggor. Det är väldigt många som inte har vetat om att vi har haft badförbud på det som till synes är en badbrygga men inte har varit det. Förra sommaren byggde vi ett antal så kallade kajbalkonger, en vid Kungsholms strand, en vid Söder Mälarstrand och en vid Munkbrohamnen. Anledningen var just att vi inte kunde kalla det badbryggor eftersom man inte fick bada därifrån.

Nu händer det! Nu börjar vi möjliggöra bad, men vi vill göra det på ett säkert sätt som tar hänsyn till att vattnet kan vara strömt och att det måste vara av god kvalitet, att sjöfarten behöver ha rätt villkor för att kunna verka och så vidare. Det är många som tar del av vårt vatten, och därför måste vi med omsorg fatta beslut när det kommer till att möjliggöra bad.

Det innebär att vi på de platser vi möjliggör bad, som räknades upp av undertecknad under det förra ärendet och som jag lite snabbt kan nämna nu också, Munkbrohamnen, Norr Mälarstrand, Söder Mälarstrand, Liljeholmen och så vidare, kommer att möjliggöra bad på ett säkert sätt. Man ska inte bada och simma rätt ut i det fria vattnet, utan man ska bada inom en inbojad del eller i vissa fall i något slags konstruktion. Jag har någon gång försökt sätta namn på dessa konstruktioner och landade då i sil, durkslag eller någonting sådant. Det finns alltså lite olika tekniska lösningar för att möjliggöra bad även där fartyg passerar.

Målet och målsättningen är väldigt tydlig. Fler stannar i Stockholm på somrarna. Vattnet är en del av vårt dna. Vi vill förena vatten och stockholmare på ett enkelt och säkert sätt.

En av de platser som vi har pekat ut i budgeten där vi vill möjliggöra bad är Reimersholme. Den undersöker vi lite mer eftersom vi behöver ta in Sjöfartsverkets synpunkter och tankar innan vi sätter ut vår badanläggning där. Reimersholme tas därför ut från ärendet just nu. Det är ett hängslen-och-livrem-agerande eftersom vi vill att Sjöfartsverket ska vara med på det här och att vi ska landa i någonting som går att skala upp och fortsätta att utveckla. Därför vill vi ta den extra rundan.

Jag ser som sagt fram emot att i och med det här göra så att alla som under många, många år har badat och trott att det har varit tillåtet nu kommer att kunna bada lagligt. Jag vill uppmuntra till att Stockholm inte bara ska vara en stad nära vatten utan en stad där stockholmaren kan vara i vattnet. För fler och gladare badande stockholmare yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 126

S v a n t e L i n u s s o n (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Nu ska vi alltså upphäva badförbudet på tre platser i Stockholm, och det är vi i Centerpartiet förstuds väldigt positiva till. Men vi vill gå betydligt längre och upphäva det generella badförbudet i staden. Vi vill vända på principen och i stället ha badförbud på de få platser där det är olämpligt att bada. Det här är verkligen en tydlig ideologisk skillnad: Socialister vill ha generellt förbud och tillåta bad på några ställen. Centerpartiet vill att det ska vara generellt tillåtet att bada och ha förbud på några ställen.

Nu har Centerpartiets långa kamp för att göra det fantastiska vattnet i Stockholm mer tillgängligt för så många som möjligt resulterat i en strategi för levande kajer, nya bastuflottar, upprustade strandbad och så kallade kajbalkonger som folk badar från fast de tydligen inte får, enligt byråkratin.

Nu upphäver vi alltså tre stycken badförbud. Men vi i Centerpartiet har redan sett att det finns 23 andra ställen där vi också vill upphäva badförbudet. Vi vill sätta upp 175 badstegar för att möjliggöra mer bad. En förutsättning för allt detta är att det generella badförbud som finns i ordningsföreskrifterna slopas och ersätts med badförbud på vissa specifika ställen, där det kanske är för strömt eller för mycket båttrafik.

Så kom igen nu, vänstermajoriteten! Släpp sargen, släpp kommunalbyråkratin och den här hängslen-och-livremsstrategin som ni använder! Låt stockholmarna få bada!

Bifall till Centerpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 127

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag ska inte föregripa nästa talare på talarlistan, Jens Holm, som är ordförande i Stockholms Hamn, och hans inlägg. Men Centerpartiet var under förra mandatperioden ordförande i Stockholms Hamn och borde veta att det inte är helt okomplicerat med badförbud och sjöfart i Stockholm. Därför behöver vi förhålla oss nyktert till detta. Vi behöver se att vattenkvaliteten är bra och att det här inte på något sätt hamnar i konflikt med sjöfarten.

Därför tror vi att det här är ett ansvarsfullt och bra systematiskt sätt att jobba med frågan, och vi är glada att kunna möjliggöra bad.

Anförande nr 128

S v a n t e L i n u s s o n (C): Tack, borgarrådet Strömgren, för repliken! Men för oss i Centerpartiet är det självklart att grundprincipen ska vara att man får bada, och sedan får vi vara försiktiga och ha badförbud på de ställen där det kan vara problem att bada. Det är självklart att det finns problem där det är mycket båttrafik, till exempel, och där kan man behöva ha badförbud. Men vi har mätt vattenkvaliteten på en massa ställen och själva bekostat det i partiet, och den är jättebra på många fler ställen. Det finns utomordentliga möjligheter att låta stockholmarna bada på många fler ställen i staden. Och stockholmarna badar ju redan på många fler ställen i staden, vare sig vi sätter upp skyltar om att det är tillåtet eller inte. Men det vi skulle behöva göra är att sätta upp badstegar så att de lätt kan ta sig upp från vattnet igen.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 129

J e n s H o l m (V): Fru ordförande! Jag tycker att ärendet visar på ett gott samarbete mellan Stockholms Hamn, som jag är ordförande för, och trafiknämnden, som tidigare var representerad av Lars.

Precis som har sagts är Stockholm en fantastisk stad. Vi har ett fantastiskt salt vatten i havet, och vi har ett fantastiskt sött vatten i Mälaren. Det är självklart att vi ska göra allt vi kan för att tillgängliggöra vattnet för våra medborgare och för våra besökare. Det är ett uppdrag som vi i hamnen har fått, och det är något som vi har arbetat med. Jag är stolt över att vi nu kan upphäva badförbudet och erbjuda påbjudet badande vid Sjövikskajen och Marievik i Liljeholmen, och förhoppningsvis snart också vid Reimersholme.

Jag är dock lite tveksam till Centerpartiets inställning i frågan, där en särskild vattenamiral ska rekryteras med ansvar för vatten, om jag har förstått det rätt, i Stockholms stad. Centerpartiet vill upphäva allt badförbud i staden. Jag tycker att man tar lite för lättvindigt på den säkerhetsdimension som faktiskt finns i frågan. Vad gäller just Reimersholme behöver vi titta lite noggrannare på att vattnet är otjänligt i den norra delen, att det finns vrak under ytan vid den västra delen av Reimersholme och framför allt att det är en farled för Cementas stora fartyg längs den södra kajdelen.

Jag är alldeles övertygad om att vi kommer att lösa det här, men jag tror inte på att göra som Centerpartiet och bara puts väck lyfta bort badförbudet, hänga ut badstegarna och dessutom rekrytera en badamiral. Jag vet inte vad den personen ska tjäna, men det är pengar som jag tror hade kunnat gå till något mycket bättre. Nej, det här tror jag inte på.

Bifall till förslaget så som det ser ut!

Anförande nr 130

S v a n t e L i n u s s o n (C): Tack, Jens, för den passningen! För oss i Centerpartiet är det naturligt att vända på ordningen. Det är grundinställningen att det ska vara tillåtet, och sedan kan staden förbjuda bad på de ställen där det till exempel går tunga cementbåtar. Vi tycker också att vi ska ha förbud där det är farligt att bada eller om vattnet skulle vara otjänligt. Men nu är det så att det finns väldigt många fler ställen där det går att bada än de ställen där det är tillåtet i dag, och vi tycker att det är fel ordning att då långsamt leta efter och hitta alla de ställen där det kan vara tillåtet.

Den grundläggande principen ska vara att det är tillåtet att bada, och sedan får staden se till att förbjuda bad på de ställen där det är farligt. Det bör vara den attityd som vi som styr staten har gentemot stockholmarna; vi ska inte ha restriktioner för stockholmarna i onödan. Vi ska ha det där vi noggrant har utrett att det faktiskt finns ett problem. Där ska det vara badförbud. Vi ska inte ha ett generellt badförbud.

Anförande nr 131

J e n s H o l m (V): Så kan man förstås göra, men då blir det helt plötsligt en ansvarsbörda på staden att peka ut alla dessa områden med stora säkerhetsrisker. Och

Yttranden 2025-04-07

jag vill inte vara den som är ansvarig för att hänga ut 135 badstegar, eller vad det nu var, på ställen där det inte alls är lämpligt. Jag håller verkligen med om att vi ska tillgängliggöra fler områden för badande i Stockholms stad. Det ska vi absolut göra, men vi måste också ta väldigt allvarligt på säkerhetsdimensionen. Jag tycker inte att Centerpartiet gör det fullt ut.

Yttranden 2025-04-07

§ 25 Motion om språktest

*§ 26 Motion om att kartlägga svenskkunskaperna hos Stockholms stads
förskolepersonal*

§ 27 Motion om att inkludera frågor om svenskkunskaper i förskoleundersökningen

Anförande nr 132

Maurice Forslund (KD): Fru ordförande! Personalens kompetens är avgörande för att barn ska få en utbildning av god kvalitet och stimuleras i sin språkutveckling i svenska. Förskolan och grund- och gymnasieskolan har en central roll i barns och ungdomars språkutveckling, såväl gällande läsförmågan som skrift- och talspråket. Detta är inte minst viktigt för barn och ungdomar som inte har svenska som modersmål i hemmet.

Personalen i förskolan och skolan och i övrig social verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar måste därför behärska svenska, inte bara för att kunna lära ut en god svenska inom ramen för språkundervisningen utan också för att säkerställa en skolmiljö där eleverna ges möjlighet att utveckla sin svenska genom hela skoldagen.

Samtidigt vet vi att det finns förskolor och skolor där personalens kunskaper i svenska språket brister. I fråga om förskolan framkommer detta bland annat av en utredning från 2020 tillsatt av den tidigare S-ledda regeringen. Den fann att det förekommer bristfälliga kunskaper i svenska bland såväl förskollärare som utbildade barnskötare och hos övrig personal. Därför blir det lite tillbakalutat när utbildningsförvaltningen i sitt remissyttrande över vår motion påpekar att det för de flesta tjänster som utlyses vid deras förvaltning krävs en högskoleutbildning. Förvaltningen menar att det innebär att majoriteten av de medarbetare som ingår i en rekryteringsprocess och som anställs också har genomgått utbildningar som kräver godkända betyg i svenska. Så är det såklart på papperet, men givet hur lärarutbildningen ser ut i dag är det tyvärr inte alls säkert att godkända gymnasiebetyg i sig innebär att en person behärskar svenska språket fullt ut på det sätt som kan förväntas av personal i skolan och förskolan.

Skolborgarrådet har en lite annan vinkling i sina synpunkter på motionen och efterlyser statlig styrning gällande krav på språklig kompetens och medarbetare i förskolan och skolan. Här kan jag glädjande nog konstatera att arbete är på gång, i varje fall när det gäller förskolan. Den nuvarande regeringen har bland annat tillsatt en utredning som ska föreslå hur det kan införas tydligare nationella krav på kunskaper i svenska språket för personalen i förskolan och föreslår insatser som behövs för att förskolepersonalen under en begränsad period ska få möjligheten att genom eget ansvar och genom att ges goda förutsättningar nå upp till en tillfredsställande nivå i svenska språket.

Det här är så klart bra, efterlängtat och välkommet. Vi kristdemokrater vill dock ta ett bredare grepp än bara förskolan, och vi vill att Stockholms stad använder de verktyg som finns tillgängliga redan nu för att säkerställa att vi har en förskola och skola med god kvalitet som rustar våra barn och unga med goda språkkunskaper.

Yttranden 2025-04-07

Vi yrkar därför bifall till Kristdemokraternas motion i ärende 25.

Anförande nr 133

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! År efter år slår Stockholms stads förskolerapport fast att det måste göras mer för att höja kompetensen i svenska hos personalen i förskolan. Det är en fras som jag har uttalat ganska många gånger under den här mandatperioden hittills, men ändå ser vi att utvecklingen står still. Förskolerapporten för 2024, som kom häromveckan, var tyvärr inget undantag, utan den konstaterar till och med att det inte går att påvisa några faktiska effekter av de nuvarande insatserna. Det är allvarligt.

Språkutveckling är en grundläggande förutsättning för att barn ska kunna lyckas bra både i skolan och senare i livet. För många barn innebär förskolan den första kontakten med det svenska språket. Det är därför inte så svårt att lista ut att det är barnen som betalar priset om personalen brister i sina svenskkunskaper. Sverigedemokraterna vill därför bland annat att staden genomför en kartläggning av på vilka förskolor det finns problem med bristande svenskkunskaper hos personalen. Vi föreslår också att man ska inkludera frågor om just det här i den årliga förskoleundersökningen för att ge föräldrarna större möjlighet att påverka vilka fortbildningsinsatser som är nödvändiga.

Vi måste rikta insatserna dit de behövs. Vi behöver säkerställa att utbildning i svenska inte ska vara någon frivillig insats utan en självklar del av yrkesutvecklingen. Den stora skillnaden mellan Sverigedemokraterna och vänsterstyret är att vi är beredda att ta det ansvaret. Ni har nu haft tre år på er att vända utvecklingen. Nu har vi fått facit som säger att era insatser inte har fungerat. Trots det fortsätter ni att säga nej till de här förslagen. I tre år har ni stått här och pratat om alla era insatser för att höja språkkunskaperna hos personalen i förskolan. Lika länge har Sverigedemokraterna stått här och sagt det som vi nu vet. Det fungerar inte att lägga ansvaret på enskilda medarbetare, utan det är politiken som måste ta det ansvaret.

Därför vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen i både ärende 26 och ärende 27.

Anförande nr 134

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Vi har i Stockholms stad en bred politisk enighet om att prioritera det språkutvecklande arbetet på våra förskolor. I läroplanen finns ett tydligt uppdrag om att alla barn ska ha de rätta förutsättningarna att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Barn som har ett starkt språk och ett brett ordförråd vid skolstart klarar också skolan bättre.

För att genomföra detta språkutvecklande uppdrag behöver vi ge förskolans pedagoger goda förutsättningar och rätt kompetens. Det är därför vi arbetar aktivt för att öka andelen förskollärare på våra förskolor men också för att övrig personal ska ha en adekvat pedagogisk utbildning för att arbeta med barn. Utöver det arbetar vi också aktivt för att ge de medarbetare som behöver det en chans att utveckla och stärka sin yrkessvenska. Bara förra året var det 170 flerspråkiga medarbetare som deltog i dylik

Yttranden 2025-04-07

kompetensutveckling. Dessa utbildningar utvärderas och utvecklas kontinuerligt, och vi fortsätter med dessa insatser även i år. Det som framkommit i utvärderingar är en ökad språklig kompetens och en högre pedagogisk trygghet hos våra medarbetare som har genomgått utbildningen.

Det är dock chefer och rektorer på stadsdelsnivå som ska se till att rätta förutsättningar ges så att kompetensutvecklingen kan nyttjas av personaler på förskolan. När det gäller vilka behov som finns är det medarbetare och personal på förskolorna som vet bäst, så det är där besluten ska fattas. Vi politiker har ansvaret för att chefer och rektorer har de rätta förutsättningarna för att fatta de rätta besluten i frågan, beslut som ger våra barn de bästa möjligheterna i förskolan och inför skolstarten.

Vi i majoriteten fortsätter att prioritera förskolan och att trots minskat barnantal öka det ekonomiska utrymmet. Vi fortsätter att fördela resurser utifrån var behoven är som störst. Genom detta samt tillgång till vikarier och utbildningar, stöd från fackförvaltningar och ett samarbete mellan stadsdelarna bygger vi ut förutsättningar för att fler ska kunna delta i erbjudandena om insatser på området.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens svar på motionen i ärende 26.

Anförande nr 135

L i n n é a V i n g e (SD): Men allt det du nämner är ju samma saker som ni har sagt i alla år, Cecilia Herrström! Samtidigt slår förskolerapporten nu fast att de här insatserna inte har fungerat. Men ni fortsätter trots det att säga nej till förslag efter förslag. Ni säger nej till språktester vid nyrekrytering av förskolepersonal. Ni säger nej till att kartlägga svenskkunskaperna. Ni säger nej till att göra fortbildningsinsatserna obligatoriska, och ni säger nej till att ta fram centrala riktlinjer för bedömning av språkstöd.

Så vad är det egentligen ni vill göra? Ni kan ju inte på allvar mena att ni inte har ett enda nytt förslag när er egen förskolerapport rakt av säger er politik.

Anförande nr 136

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Det var alltså 170 personer som gick utbildningen förra året. Det här är en långsiktig satsning och inget vi kan lösa bara så där. Vi måste se till att det finns förutsättningar att gå utbildningen inom förskola, på fritis och i skolan. Det värsta motståndet mot utbildningar handlar om att man inte har vikarier. Det är en sak som är viktig, och detta måste vi lösa tillsammans. Det är cheferna på stadsdelsnivå som kan ge många förutsättningar med vårt stöd, och det är förskolorna själva som vet vilka som behöver gå utbildningen.

Anförande nr 137

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Alla barn i våra skolor och förskolor ska få möta personal med goda språkkunskaper i svenska. Det är därför vi i den rödgröna majoriteten agerar på flera punkter för att stärka både skolans och förskolans möjligheter att ge barn en stark språkutveckling och en möjlighet att lyckas i skolan.

Yttranden 2025-04-07

Det är också därför vi fäster så stor vikt vid den socioekonomiska ersättningen och fokuserar på extra resurser till de stadsdelar där behoven är som störst.

Vi ser väldigt tydligt, till exempel i Skärholmen, att det är många barn som börjar skolan som har svaga språkkunskaper när de börjar förskoleklass. Det här handlar om att fler barn ska få möjlighet att gå i förskola och där också få ett språkutvecklande arbete. Det är en jätteviktig del i det kompensatoriska uppdraget. Precis som beskrevs här tidigare har vi många insatser till förskolepersonalen just kring kompetensutveckling för ett språkutvecklande arbetssätt, och vi gör insatser för att stärka deras språkkunskaper.

Inom grundskolans och gymnasieskolans verksamheter är det en stor andel av de tjänster som utlyses som kräver högskolestudier, vilket gör att ett godkänt i svenska per se är ett krav i och med att man behöver ha en högskoleutbildning. Men även inom skolans verksamhet pågår kompetensutvecklingsinsatser där det finns behov av sådana.

Det som vi ser som en trång sektor har tidigare varit möjligheten att gå utbildning som en del av sin arbetstid, och det har vi åtgärdat i och med kompetensutvecklingsfonden. Det handlar också om den fråga som lyftes här alldeles nyss om bristen på vikarier och möjlighet att få vikariersättning i verksamheterna. Det har vi nu också åtgärdat i kompetensutvecklingsfonden.

Det språkutvecklande arbetet har hög prioritet, och vi kommer att fortsätta att satsa på just kompetensutveckling för att säkerställa att den personal som möjligtvis inte har de kunskaperna med sig får detta under sin arbetstid. Det är på det sättet vi kan fortsätta stärka arbetet för att alla barn i Stockholm ska gå i språkutvecklande förskola och skola.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut i alla tre motionerna.

Anförande nr 138

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Ordförande! Tack, borgarrådet, för svaret på motionen! Det verkar ändå finnas en viss samstämmighet kring att kunskap och kompetens inom svenska språket är någonting viktigt och grundläggande för kvaliteten i skola och förskola och för våra barns och ungas utbildning. Det är såklart alldeles utmärkt. Det nämns också flera olika åtgärder som man menar sig vidta från majoritetens sida och så vidare.

Men då kvarstår lite grann frågan varför just språktest är så problematiskt. Varför är just det ett verktyg som majoriteten inte ser behov av? Om vi tittar utanför Stockholms kommun kan vi notera att man i till exempel Linköpings kommun har infört språktest för personal i förskolan, och där är Socialdemokraterna med och styr i majoriteten. Jag undrar varför ni här i Stockholm är så emot detta verktyg? Självfallet bör vi utnyttja alla de medel som står till buds för att säkerställa en god kvalitet på skolorna.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 139

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är mycket riktigt så att det även i Stockholm i dag finns möjlighet att använda arbetsprover och språktest i en rekryteringsprocess om man önskar det som komplettering vid rekryteringen. Det finns alltså inte någon hård gräns där.

Däremot ser vi att ett generellt införande av språktest i alla våra rekryteringar skulle vara ett omfattande arbete som skulle kräva mycket administration och höga kostnader. Vår trånga sektor är just rekryteringen, så det är klart att det blir jätteviktigt att i rekryteringsprocessen se till att så många som möjligt redan har alla kunskaper på plats för att kunna göra jobbet fullt ut. Men i de fall där det behövs komplettering har vi kompetensutvecklingsinsatser, och det gäller i allra högsta grad språknivån. Men det kan vara andra delar av kompetensutveckling som också krävs för att man ska bli precis så bra som man kan vara på jobbet och för att säkerställa att alla barn verkligen får chansen i den utveckling de har rätt till i våra förskolor och skolor.

Anförande nr 140

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Fru ordförande, kommunfullmäktige och ledamöter! Att förskolan är extra viktigt för de barn som inte har svenska med sig hemifrån tror jag att vi alla här inne är överens om. Vi delar därför motionärens åsikter att språkkunskaper för personalen är avgörande för att barnen ska kunna utveckla svenskan som språk. Det är olyckligt att vi inte har kvalitetssäkrade metoder runt om och att det ser olika ut i alla stadsdelar.

Språktest vid nyrekrytering av personal kan vara en metod att säkerställa att vi får en bättre kvalitet i personalens svensk kunskaper, men det är jätteviktigt att sådana tester genomförs på ett bra sätt. I dag finns inga nationella riktlinjer eller rekommendationer för vilken språkkompetens som krävs, och det är därför också väldigt svårt att utforma ett test. Det här är något som vi behöver lösa på nationell nivå, och där har vi ju som tur är en väldigt kompetent förskoleminister, Lotta Edholm. Hon har gett Skolverket i uppdrag att revidera de allmänna råden för förskolan. Ett av syftena med det här är att tydliggöra vilka kunskaper i svenska som krävs för att personalen ska kunna stödja barnens språkutveckling och förbereda dem väl inför skolstart.

Mot denna bakgrund vill vi att Stockholms stad avvaktar Skolverkets revidering innan språktest vid nyrekrytering införs.

Yttranden 2025-04-07

§ 28 Motion om kultur för LSS

Anförande nr 141

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Ordförande! Kristdemokraterna vill satsa på att tillgängliggöra stadens kultur för grupper som i dag i mindre utsträckning får ta del av det som Stockholms kulturliv har att erbjuda. Vi tycker att det här är en viktig motion som ger ett bra förslag på hur man kan göra så att funktionsnedsatta tar en del av kulturutbudet i större utsträckning, så egentligen vill jag bara säga att Kristdemokraterna yrkar på Liberalernas förslag till beslut i motionen.

Anförande nr 142

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Tack till Liberalerna för en intressant motion! Jag vill inleda med att säga att jag inte tror att vi behöver ha en jättelång debatt om det här. Vi är i huvudsak överens. Frågan handlar mer om hur och när än om vad.

Jag vill också inledningsvis fastställa något som jag återkommer till rätt ofta i olika debatter: Jag är en lite konservativt lagd. Men jag är inte team Trump, utan jag är mer team Axel Oxenstierna. Jag gillar byråkratiska organisationer. Jag gillar ordning och reda, och jag gillar utredningar. Det är en jättebra idé att rikta kultur till personer inom LSS, men det måste definitivt utredas hur vi ska göra detta på bästa sätt. Det finns många goda anledningar till det.

Den främsta anledningen är att det är en sådan viktig del i en demokrati. En långsam byråkrati som vänder på alla stenar och hör alla synpunkter är någonting viktigt. En synpunkt som till exempel har framkommit i denna motions remissrunda är den från Funktionsrätt, som framhåller att det även borde omfatta personer med funktionsnedsättning som har insatser enligt SoL. Det tycker jag också. Det är en jättebra ingång i remissrundan.

En annan anledning är att vi även behöver utreda de utvidgningar av Kulans projekt som redan gjorts samt nu också är på väg att göras. Det här innevarande året utreder kulturförvaltningen förutsättningar för ett ökat deltagande av fritidshem, öppen förskola och öppna fritidsverksamheter så att de kan ta del av Kulanpremien.

För äldre, vilket jag tror är bakgrunden till motionen, har vi sedan ett par år ett subventionerat utbud av kultur på en e-plattform, Kultur för äldre. Det kallas populärt för Kulan för äldre men har en lite annan utformning. Det är en succé, men det har också sina utmaningar. Det vore värt att utreda bland annat vad som krävs för att nå äldre som i dag inte bor på äldreboenden och som bor hemma med hemtjänst, där en del initiala försök ha gjorts. Här finns mycket att utvärdera och mycket att dra lärdom av när det gäller vad som fungerar och vad som eventuellt fungerar mindre bra och hur det i så fall kan förändras eller förbättras. Människor i utsatta situationer behöver en sorts specialistkompetens även hos kulturarbetare. Till syvende och sist behöver vi också en kostnadskalkyl.

Som den tråkiga byråkrat jag är i detta ärende vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 143

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag vill yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Det verkar vara något slags mönster från Vänsterpartiet att på våra fullmäktigesammanträden referera till olika konservativa tänkare. Jag vet inte vad det är som håller på att hända med er. Det är en oroande utveckling!

Med det sagt anar jag ändå någon form av positiv inställning till förslaget eftersom borgarrådet i alla fall är inne på att det är olika saker som behöver utredas. Nu menar vi liberaler förstås att man borde ha gjort det för länge sedan, för det var ganska länge sedan vi lämnade in motionen. Det hade mycket väl kunnat komma med ett sådant förslag i budget, precis som vi redan har det i vår budget. Men kanske kan det komma i nästa budget i stället så att vi får utredningen gjord.

Vi ser, precis som flera av remissinstanserna, som för övrigt är överraskande positiva till vårt förslag, att det finns många saker som skulle behöva göras och som i dag är otillräckliga vad gäller utbudet till just personer inom LSS. Vi menar också att det inte är inom idrottsförvaltningens fögderi som de flesta av erbjudandena skulle finnas vad gäller det här, utan det är just det som handlar om kultur. Det har hänvisats till att idrottsförvaltningen har olika aktiviteter för målgruppen. Men det är inte alls det som vi menar.

Sedan har socialförvaltningen menat att man kan använda sina ledsagningstimmar, men dem kanske man vill använda på annat sätt eftersom man inte får särskilt många ledsagningstimmar. Det handlar ofta om att man kanske vill gå och ta en fika, kunna gå och handla i en butik eller så. Vi menar att det är viktigt att den här gruppen får rätt till kultur som vi andra har lätt att ta del av utan att behöva några extra insatser eller någon extra ansträngning.

Med det sagt hoppas jag att vi kan yrka bifall till motionen. Men om det inte blir så ser vi ändå fram emot borgarrådets kommande utredning om alla de här frågorna så att vi får ett konkret förslag att ta ställning till inom en snar framtid.

Anförande nr 144

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tror som sagt inte att det här ger utrymme för någon jättestor debatt. Framför allt vill jag inte belasta mina övriga vänsterpartistiska kollegor med föreställningen att de skulle vara konservativa. Det är nog mest jag som brukar vara det.

Nu har den så kallade Äldrekulan funnits i några år. Det är bra, och därför finns det ett bra material att utvärdera och titta på. Jag tror att vi behöver den kunskapen innan vi går vidare, för det här är grupper som också kan befinna sig i vissa utsatta lägen. Därför behöver man ha bra på fötterna när man inför de här sakerna. Jag tycker inte att det har tagit för lång tid, och jag tror att det kommer att behöva ta lite tid till. Det var kanske ingen fråga utan mer av ett konstaterande.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 145

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag tittar lite på klockan och ser att vi har nästan två timmar som vi skulle kunna ägna åt den här diskussionen. Jag tycker att det vore bra om vi hade mer kulturdiskussion och för all del även diskussioner om stöd och service till personer med funktionsnedsättning, för det är också en grupp vi pratar alldeles för lite om. Men jag tänker att diskussionen kring just denna motion nog i alla fall är avslutad nu.

Yttranden 2025-04-07

§ 29 Motion om att låta den blågula fanan stolt vaja över Fria Ukrainas plats

Anförande nr 146

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! Ukrainas frihet är vår frihet, och deras kamp är vår kamp. Vi står i solidaritet med deras offer. Därför blir jag så matt när viktiga initiativ som borde vara helt självklara och helt okomplicerade görs svårare än vad de egentligen är. Politik är att vilja, och den som vill skriver inte ett tjänsteutlåtande där byråkratiska hinder staplas på hög i syfte att slippa ta ställning i själva sakfrågan.

Vad handlar det egentligen om när Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande hänvisar till trafikkontoret samtidigt som trafikkontoret skjuter frågan vidare till polisen och föredragande borgarråd i sitt svar refererar till ansvarig förvaltning utan att precisera vilken det är? Kungsholmens stadsdelsförvaltning erkänner förvisso ansvar för parkmarken men pekar på resursbrist. Det är i alla fall ärligt, men på det problemet finns en lösning.

Ordförande! Jag tycker att det här är en alltför viktig fråga för att stoppas av byråkrati och för den delen resursbrist i staden. Vi har en organisation, Ryssland ut ur Ukraina, som är villig att helt bekosta och skänka en flaggstång till staden och som dessutom är redo att ansvara för installation, skötsel och flaggning. Jag är övertygad om att om bara viljan finns är det möjligt att utforma någon typ av avtal eller överenskommelse där den här gruppen åtar sig ansvaret för drift och underhåll av flaggstången. Men det är tydligt att ni i den styrande rödgröna majoriteten inte vill. För om ni hade velat och om den politiska viljan hade funnits hade ni sagt: Okej, bra initiativ! Politiken löser byråkratin, vi är pragmatiska och vi vill visa vårt stöd till Ukraina om ni löser flaggning, drift och underhåll!

Det har gått att vara pragmatisk tidigare. Det har gått att både flagga med Ukrainas flagga i Stadshuset på årsdagen av Rysslands invasion och snabbt döpa torget utanför Rysslands ambassad till Fria Ukrainas plats. Varför går det inte nu? Gick det då så går det nu. Symboler för stöd gör skillnad, och Stockholm behöver göra mer här och nu och inte förlita sig på det som tidigare har gjorts.

Centerpartiet och Liberalerna står orubbliga i vårt stöd till Ukraina och de goda krafter i vår stad som bygger motstånd mot Rysslands invasionskrig. Låt den blågula flaggan vaja stolt över Fria Ukrainas plats som en stark symbol för solidaritet!

Bifall till vår motion och reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 147

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag instämmer i Kristins ord och yrkar också bifall till vår gemensamma reservation från Liberalerna och Centerpartiet i kommunstyrelsen.

På platsen i dag finns, i alla fall sommartid, vackra solrosor som ju är Ukrainas nationalblomma. Tyvärr lever de bara under den varma årstiden och inte så här års.

Yttranden 2025-04-07

Därför vore det väldigt passande att också ha den ukrainska flaggan hissad eftersom den inte påverkas av vare sig väderlek eller årstid. Man kan tycka att det här är en liten fråga. Men det handlar om att irritera den ryska ambassaden men också om att påminna både dem som jobbar här och dess besökare om att Ukraina har en ovillkorlig rätt till sin frihet. Därför ska vi göra allt vi kan för att på olika sätt markera det i närheten av ambassaden.

Centerpartiet och Liberalerna har tidigare kroat arm i frågan om namngivning av gatorna och vägarna runt ambassaden för att ringa in den med olika gatunamn som associerar till det fria Ukraina, detta som ett sätt att omöjliggöra för ryska diplomater, spioner och medlöpare att gå in i och ut ifrån ambassaden utan att ständigt påminnas om Ukrainas ovillkorliga rätt till frihet. Om flaggan skulle kunna vaja stolt framför ambassaden skulle det bli ytterligare en påminnelse om detta.

Därför yrkar vi från Liberalerna tillsammans med Centerpartiet bifall till vår reservation med en tydlig uppmaning om att Ryssland måste avbryta sin brutala krigföring och kastas ut från Ukraina. Det är dags att det här kriget tar slut och att Ukraina återfår sin fullständiga frihet och territoriella integritet.

Anförande nr 148

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! Det är viktigt att poängtera, som flera talare har gjort här tidigare, att Ukraina inte bara försvarar sitt eget territorium, utan de försvarar indirekt även oss. Det är därför viktigt att vi även visar stor enighet när det gäller Ukraina. En flaggstång kan absolut ha en stor symbolik, men det viktigaste i frågan är att vi ger det praktiska stödet. Vi måste fortsätta med vapenleveranserna, fortsätta med ekonomiska stöd till Ukraina med mera.

Dock är det också viktigt med symbolik i en sådan här fråga. Därför tänker jag att vi löser frågan om en flaggstång till Fria Ukrainas plats. Det är egentligen i grunden en självklarhet. Men vi avslår motionen på grund av att vi själva måste kunna ta hand om de tekniska detaljerna

Så ja till en flaggstång! Låt den blågula fanan vaja över Fria Ukrainas plats! Låt oss provocera ryssarna! Vi fixar den här flaggstången.

Anförande nr 149

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Är det här ett nytt besked vi får i dag av er, Anders? Kommer ni alltså att ordna med en flaggstång på Fria Ukrainas plats? I så fall är det positivt, får jag ändå säga. Jag ser det lite grann som ett erkännande av motionen och vårt förslag till fullmäktige.

Anförande nr 150

Borgarrådet Ö s t e r b e r g (S): Det finns två frågor i detta. Betyder det här att vi kommer att sätta upp en flaggstång på Fria Ukrainas plats? Svar ja. Det andra svaret är: Nej, vi har alltid haft den planen i partiet.

Yttranden 2025-04-07

§ 30 Motion om demokrativillkor vid arrenden och vissa försäljningar till stiftelser och föreningar

Anförande nr 151

G a b r i e l K r o o n (SD): Att arrenden, markhyror och markförsäljningar går till aktörer som delar grundläggande demokratiska värderingar i Stockholms stad tror jag att vi alla är överens om. Så borde det vara. Men faktum är att det inte är kodifierat. Det är inte inskrivet i våra riktlinjer att så är fallet. Motionen föreslår att vi ska inkludera demokrativillkor även vid arrenden och uthyrning av våra fastigheter.

Demokrativillkoren innebär lite mer detaljerat att vi inte ska tillåta verksamhet för föreningar som utövar våld, tvång eller hot eller som på andra sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter. Det andra kriteriet är om man diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde. Det tredje kriteriet är om man rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i de två tidigare styckena. Det gäller även föreningar och verksamheter som motarbetar det demokratiska styrsystemet.

Det har funnits ett antal uthyrningar och försäljningar som jag kan ha fog att ifrågasätta så här i efterhand. Dels är det Milli Görüş markförsäljning i Skärholmen, dels är det föreningen Cyklopen som bedriver verksamhet som direkt uppmanar till antidemokratiska krafter. Man uppmanar till revolution och anarki och bjuder in många föreläsare med tveksam bakgrund. I motionen föreslår vi att vi ska inkludera demokrativillkoren och ha det som krav även vid tomträttsförsäljningar, vid markförsäljningar och inte minst vid markuthyrningar. Jag tycker att det borde vara en självklarhet, inte minst när vi har de här kriterierna för föreningsbidrag, att även ha det vid mer långsiktiga markavtal.

Med det sagt yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 152

E m i l B u s t o s (S): Ordförande! Vi socialdemokrater delar uppfattningen att staden inte ska samarbeta med odemokratiska eller oseriösa aktörer. Skillnaden mot Sverigedemokraterna är att vi anser att stadens verktyg i dag redan räcker. Man lyfter särskilt arrenden och markförsäljningar. Den avgörande skillnaden mot exempelvis vanlig uthyrning är att staden då har en helt annan flexibilitet och rådighet. Vad gäller arrenden är de oftast redan tidsbegränsade, och hyrestagaren har generellt sett ingen besittningsrätt. Med andra ord kan staden enkelt avsluta samarbetet om villkoren inte följts, och i många fall även utan skadestånd

Vad gäller markförsäljning sker redan i dag alltid en kontroll, och staden har redan rådighet över vem man ska sälja till och kan därför avstå från en affär vid tveksamheter. De verkliga styrmedlen ligger som sagt i stället i detaljplanen och bygglovet.

Yttranden 2025-04-07

Kort och gott: Vi är överens om att vi inte borde gynna antidemokratiska krafter. Vi menar dock att stadens verktyg redan i dag räcker och att det är viktigt att vi använder dem på ett bra sätt.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens besvarandeyrkande.

Anförande nr 153

G a b r i e l K r o o n (SD): Det är uppenbart att den här frågan är en vit fläck som ni inte har berört tidigare i era policyer. Vi har ett möjligt scenario med arrenden, till exempel kulturhuset Cyklopen och Snösätra som numera kommer att ta plats genom kulturföreningen där, där man på något sätt skulle kunna bedriva eller bejaka odemokratisk verksamhet, som visserligen ryms inom lagens riktlinjer men som inte alls är förenlig med Stockholms stads utgångspunkt.

Med den policy vi har i dag har vi inga verktyg för att avhysa den här aktören, och det förekommer inte heller några direktiv för tjänstemännen att aktivt undersöka detta i samband med till exempel nya arrenden. Arrenden är tidsbegränsade, men det innebär inte att de flesta av våra arrenden är på bara några månader. Det är långa arrendeperioder på många år, som ofta inkluderar fasta byggnader som man uppför på platsen.

Jag tycker att det är väldigt konstigt att man har de här riktlinjerna för föreningsbidrag men inte för arrenden. Det är uppenbart att ni inte riktigt verkar ha koll på den här frågan, tyvärr. Man måste ha en större självinsikt och åtminstone kunna svara på varför det här är tillämpligt för föreningsbidrag och inte för andra arrenden? Emil var ju uppe här och talade om detta. Jag tycker att det är väldigt konstigt. Vi måste väl ändå ha en enhetlighet i frågan.

Ni behöver inte bifalla motionen. Jag har sett att ni gillar att ta motionärernas förslag och implementera dem själva. Det får ni gärna göra med den här motionen också. Avslå motionen, men ta med er förslaget och fundera ordentligt kring vad vi kan göra som Stockholms stad för att motverka de antidemokratiska krafterna! Vare sig de är vänsterextrema, högerextrema eller religiöst extrema måste vi göra vårt yttersta för att motverka dem.

Med det sagt yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Yttranden 2025-04-07

§ 31 Motion om tydligare vägmarkeringar för säkrare trafikflöden

Anförande nr 154

P e t r a   G a r d o s   E k (M): Jag undrar bara om det ansvariga borgarrådet egentligen har svarat över huvud taget på motionen. Men det kanske återstår att se om han svarar här i talarstolen.

I vilket fall som helst anser jag att vi ska bifalla det yrkande vi hade i kommunstyrelsen.

Anförande nr 155

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Tack till motionären! Min uppfattning är att vi har svarat på motionen, men jag kan även lägga ut texten lite här i talarstolen om det finns några tveksamheter. Motionen handlar om att man borde kartlägga vissa platser. För den som inte känner till det kan jag berätta att det är tio meter från en korsning som man inte får parkera. Motionären tycker att man borde märka ut var den här tiometersgränsen går och att man borde kartlägga var det behöver markeras bättre.

Först och främst vill jag bara uppmuntra motionären. Det är viktigt med trafiksäkerheten. Trafiknämnden har redan i uppdrag att prioritera trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter. Det gäller inte minst vid skolor, förskolor, olycksdrabbade gång- och cykelstråk, gatuarbeten, där vi gör särskilda planer för detta, och vid idrottsanläggningar. Det gäller kort och gott där barn och unga rör sig.

Det som är konstaterat effektivt för att minska osäkerheten och risken för trafikolyckor är att se över hastigheterna. Det har vi gjort systematiskt över hela staden med hastighetsplaner. Genom att sänka hastigheterna och bygga trafiksäkerhetsåtgärder och fler gångfartsområden blir också trafiken säkrare för våra unga. Kontoret ser utifrån statistik som vi får från Strada, alltså databasen som registrerar trafikolyckor via både polis och sjukhus, över var vi behöver bygga om, skylta om eller justera hastigheten.

Just det förslag som lyfts i motionen är inte helt okomplicerat. Man är enligt lagen ålagd att veta vad tio meter är. Om vi skulle märka ut det skulle det vara en kostnad, och det skulle också innebära en viss osäkerhet. Om färgen skavs bort – gäller inte dessa tio meter då? Det riskerar att bli en snårig djungel när det kommer till juridiken. Enligt trafikförordningen går det inte heller riktigt att komplettera skyltningen och utformningen av gatan med det här strecket, så det skulle egentligen inte ha någon juridisk betydelse. Risken är snarare att det förvirrar.

Det vi däremot har gjort på många håll i korsningar är att vi har byggt ut så kallade öron. Vi har alltså byggt ut trottoaren och gjort längden på övergångsstället kortare så att det blir enklare och snabbare för barn att gå över. Vi möjliggör då också cykelparkering på stället. I övrigt anser vi att motionen är besvarad.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 156

P e t r a G a r d o s E k (M): När jag var liten – det var jättelänge sedan så jag förstår att lagar och regler har ändrats – fanns det markeringar. Eller så liten kanske jag inte var, utan bara något kortare, men då fanns det i alla fall markeringar. Det här är för bilar som står stilla. Jag förstår vad borgarrådet menar med att man sänker hastigheten, men de här bilarna står som sagt stilla. Och de skymmer! Det spelar ingen roll om du åker långsamt eller inte, för de här bilarna skymmer fortfarande.

Det är inte alltid ett övergångsställe efter en parkering. Ett exempel är korsningen vid Rödabergsgatan och Falugatan. Där finns det inget övergångsställe, men det är en korsning där bilar är parkerade. Det ena utesluter alltså inte det andra. Man behöver inte ha en skylt, utan det handlar om en liten markering i vägen. I dag har till exempel en handikapparkering som är borttagen fortfarande ett handikappmärke i gatan, men det är skyltarna som gäller. Jag ser kanske inte så mycket problem som borgarrådet gör.

Anförande nr 157

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Tack, ledamoten, för förtydligandet! Jag är helt med på att det inte bara handlar om övergångsställen. Men man behöver ändå som bilist hålla koll på hur nära man får stå korsningen. Risken är att man på något sätt vänjer bilisten vid detta. Det riskerar att bli en falsk tydlighet eftersom vi inte kan garantera att strecket klarar snöröjning och annat slitage. Då kanske det inte hjälper så mycket. Det skulle i så fall behöva vara så här överallt, och det finns en kostnad med det. Risken är att markeringen skavs bort, och då blir det otydligt. Vi jobbar med trafiksäkerheten, men vi bedömer att det här riskerar att skapa en falsk trygghet.

Yttranden 2025-04-07

§ 32 Motion om att inrätta en central oberoende instans för äldre och anhöriga att kunna lämna individuella synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen

Anförande nr 158

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fullmäktige! Vi moderater vill att det ska vara enkelt att lämna åsikter och klagomål. Det är det inte alltid idag. Stadsdelarna påstår att det fungerar, och vid en dragning i min stadsdel påstås det fungerar bra. Men där håller jag inte med. Ett problem är att stadsdelarna har olika upplägg och att det inte finns någon stadsgemensam uppföljning och utveckling.

Erfarenhetsmässigt har jag sett att det inte alltid fungerar. Det kan vara inredning som blir förstörd när hemtjänsten städar eller saker som går sönder. Det kan vara vårdskador på grund av okunskap eller miss i kommunikationen. Genom vårt förslag får man även fram statistik och kan göra en uppföljning av de synpunkter och klagomål som äldre och anhöriga har valt att lämna in när de inte fått hjälp. Det kan vara bra att se om fler stadsdelar till exempel har problem med någon fråga. Då kan staden sätta in resurser i förväg på andra områden. Det här kommer också att bidra till en kunskapsbank med förbättringsområden som kan genomföras för att få en bättre äldreomsorg.

Bifall till motionen!

Anförande nr 159

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter, stockholmare och Anette! Vad roligt att få debattera med dig igen! Du och dina partikamrater har skrivit en motion om en central oberoende klagomålsinstans inom äldreomsorgen. Jag vill inleda med att säga att det såklart är ett sympatiskt tänk ni har i grunden. Vi har alla samma mål: att stadens äldre ska ha en äldreomsorg de är nöjda med. Det är en självklarhet. Den dag det uppstår någonting som gör dem mindre nöjda ska det finnas – och finns det – vägar att nå rätt instanser för att lyfta sina klagomål. Stadsdelarna och äldreförvaltningen agerar just oberoende. Ni känner väl till att förvaltningen genomför fördjupande verksamhetsuppföljningar, där de tar emot och återkopplar på både synpunkter och klagomål. Som Torun Boucher lyfter i sitt svar tror vi att en central instans inte skulle ersätta behovet av det lokalt förankrade arbetet hos stadsdelarna och äldrenämnden. Min och vår mening är att vi måste fortsätta utveckla, stärka och kvalitetsutveckla de verksamheterna och skapa ännu bättre information och stöd. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 160

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Ja, Robert Mjörnberg, fast det ena förtar ju inte det andra, säger jag. Vad säger du om det?

Anförande nr 161

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Det sa faktiskt min mammas morfar också – och drack korvspad.

Yttranden 2025-04-07

Äldre direkt har ju funnits sedan 2008 precis av de skäl som ni anför i er motion. Vi vet att nöjdheten hos användarna är ganska hög, i genomsnitt 4,4 av 5,0. Men vi är inte negativt inställda till er motion. Vi tycker att ni lyfter fram viktiga och relevanta frågor. Det är klart att man alltid kan bli bättre. Så är det ju. Vi tror dock att det här görs mer effektivt genom att man stärker den nuvarande strukturen.

Yttranden 2025-04-07

§ 33 Motion om hemtjänst utan onödig byråkrati

Anförande nr 162

Kristin Jacobsson (C): Det är ju ett tag sedan den här motionen skrevs, och nu är det bara några månader kvar till dess att den nya socialtjänstlagen träder i kraft. Därför är det glädjande att staden har tillsatt en operativ styrgrupp som arbetar med att ta fram konkreta förslag på insatser som är lämpliga att erbjuda utan biståndsbedömning och utan onödig byråkrati. Det är ju helt i enlighet med intentionerna i vår motion.

Det är ju en stor omställning att gå från att ha levt ett självständigt liv till att på ålderns höst behöva söka hjälp från en myndighet med det mest basala och det mest personliga. I kommuner där man redan erbjuder vissa hemtjänstinsatser utan biståndsbedömning kan man se att det har underlättat för både de äldre och de anhöriga. Dessutom har det minskat belastningen på biståndshandläggarna.

Vi ser därför mycket fram emot att ta del av den breda inventering som nu görs gällande de möjligheter som den nya lagstiftningen medför. Vi hoppas att denna genomlysning har påbörjats och att Stockholms stad står redo att anamma den nya socialtjänstlagen så snart som möjligt, och senast den 1 juli, för stockholmarnas bästa och för de äldres bästa. Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservation.

Anförande nr 163

Robert Mjörnberg (V): Ordförande och ledamöter! Tack, Kristin Jacobsson, och tack, Jonas Naddebo och Thomas Wihlman, som väckte motionen! Jag tycker att den är progressiv och ligger rätt i tiden.

Det handlar om en friare biståndsbedömning, i framtiden kanske rent av en fri biståndsbedömning. Det är en vacker utopi som vi i många meningar går mot.

Jag är således positiv till lättare biståndsprocesser. Vi har ju redan ett antal olika saker som kan ges utan behovsprövning, till exempel nattetid via trygghetsjouren. Som du själv var inne på, Kristin, har det inletts ett arbete. Trygghetslarm är en sak som man tittar på. Som du förtjänstfullt nämnde träder den nya socialtjänstlagen i kraft i juli. Den kommer att sätta stort fokus på insatser utan individuell behovsprövning. Vi ligger alltså rätt i tiden i dessa frågor. Äldreförvaltningen och socialförvaltningen har ju ett uppdrag som handlar om att precisera vad vi kan inkludera ytterligare i det här. Det är också viktigt att det här skulle kunna lyfta resurser till andra frågor, som flera av remissinstanserna tar upp.

Anförande nr 164

Kristin Jacobsson (C): Vi ser som sagt fram emot att se vad den här inventeringen kan komma att föreslå. Jag hoppas att det blir lite högre ambitioner än bara att trygghetslarm skulle kunna ingå i en sådan här förenklad process. Kan du säga någonting mer om när det här ska vara klart, Robert Mjörnberg? Den 1 juli är ganska snart. Sedan kommer väl detta inte att kunna införas från första sekund när

Yttranden 2025-04-07

inventeringen presenteras, utan det kommer väl att vara en process. Kan du säga någonting ytterligare om när vi får reda mer på vad det är som kommer och när man kommer att föreslå det här?

Anförande nr 165

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Jag kan väl egentligen inte säga så mycket annat än att vi i nuläget är mitt uppe i det här viktiga arbetet. Som jag ser det står vi egentligen inte i polemik till varandra utan drar åt samma håll.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-04-07

§ 34 Motion om att vräka våldsutövare

Anförande nr 166

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande och ledamöter! Hemmet ska vara en trygg plats för vila, glädje och frihet. Men för alldeles för många människor, ofta kvinnor och barn, är hemmet en av de farligaste platserna på jorden. När våldet sker innanför hemmets väggar tvingas den utsatta inte bara bära de fysiska och psykiska sårerna. Hon eller han tvingas dessutom ofta att fly och lämna sitt hem, sina barns skola, sitt nätverk och sin trygghet. Det är förövaren som får bo kvar. Det här är en verklighet som vi måste förändra. Vi måste våga ställa oss den grundläggande moraliska frågan: Vem har rätt till hemmet – den som skadar eller den som blivit skadad?

Att våldsutövare ska kunna vräkas från kommunala bostadsbolag handlar om rättvisa, trygghet och ansvar. Det handlar om att tydligt visa att våld aldrig får vara någonting som samhället tolererar vare sig i ord eller i handling. Vi som företräder det offentliga, kommunen och de allmännyttiga bostadsbolagen måste stå på de våldsutsattas sida. Vi måste göra det svårare att utöva våld, inte svårare att överleva det. En våldsutsatt person ska inte behöva börja om från noll och lämna hem, ekonomi och trygghet bakom sig medan förövaren får bo kvar, skyddad bakom samma dörr som övergreppen skedde bakom. Vi behöver ett system där vi sätter trygghet före förövarens bekvämlighet. Vi kan inte fortsätta att tala om trygghet och handlingskraft utan att visa det i praktiken. Det är dags att säga att det är våldsutövaren som ska flytta och inte offret.

Jag vill avsluta med att rikta en uppmaning till alla stockholmare att lyssna noga på talarna från majoriteten som kommer att tala efter mig. Det kommer att sägas att man står på brottsoffrens sida och att man vill värna tryggheten för de våldsutsatta i vår stad. Ändå kommer man att välja att rösta nej till denna motion. Vi stockholmare förtjänar att få veta varför.

Jag yrkar bifall till motionen och till den gemensamma reservationen från Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna i kommunstyrelsen.

Anförande nr 167

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag tackar Andréa Hedin för en alldeles utomordentlig argumentation för denna motion. Liberalerna yrkar förstås också bifall till den och till vår gemensamma reservation från Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna. En liknande motion lades fram i Göteborg av min partikollega Simona Mohamsson, som nu är ny partisekreterare. Och hör och häpna – där bifölls den. Där instämde också de rödgröna i förslaget, om jag inte är helt fel underrättad. Det vore väl skam om inte vi i Stockholm kunde vara lika duktiga som Göteborg, eller till och med ännu bättre, i dessa frågor.

Det handlar om frihet. Det handlar om frihet för kvinnor och barn som blir utsatta för våld och som i många fall inte kan flytta hem igen på grund av att våldsutövaren är kvar i hemmet. Det här förslaget skulle möjliggöra för den som är utsatt för våld att

Yttranden 2025-04-07

flytta tillbaka eller i alla fall att använda lägenheten till byte för att vara kvar på bostadsmarknaden. Det är ju nämligen också så att många kvinnor i dag hamnar utanför bostadsmarknaden när de tvingas fly hals över huvud från sitt hem. Det är inte rimligt, för det blir en dubbel bestraffning – ibland till och med en trippel bestraffning, då de även kan drabbas väldigt hårt ekonomiskt och de här männen inte drar sig för att också utnyttja kvinnornas ekonomiskt svaga position.

Jag hoppas att vi ska kunna få ett starkt stöd i fullmäktige för den här motionen, för det här är den enda rimliga vägen att gå. Det är den som är utsatt som har rätt till bostaden, inte den som utövar våldet.

Anförande nr 168

A i d i n Z a n d i a n (V): Ordförande! Att stärka det hyresrättsliga skyddet för våldsutsatta kvinnor är något som jag som feminist och vi inom det rödgröna styret verkligen kämpar för. Vi inom det rödgröna styret har implementerat ett flertal åtgärder för att stärka en våldsutsatts möjlighet till en tryggare tillvaro, bland annat genom Bryt upp-programmet och förtur i bostadskön, för att nämna två exempel. Vidare trädde som motionären nämner en ny lagstiftning i kraft i somras med ändringar i hyreslagen som syftar till att just stärka det hyresrättsliga skyddet för våldsutsatta kvinnor, detta genom en skrivning som syftar till att göra det tydligare att en hyresvärd kan vräka våldsverkare och låta den våldsutsatta ta över hyreskontraktet.

Jag som feminist och vi inom den rödgröna majoriteten kommer aldrig att ge upp kampen mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer över huvud taget. Denna nya lagstiftning ihop med de övriga åtgärder som staden har för att stärka våldsutsattas ställning på specifikt bostadsmarknaden är av stor vikt, och vi ser att många av de åtgärder vi har vidtagit ger goda resultat. Vi utesluter dock inte vidare åtgärder om så skulle behövas eller om intentionerna med den lagstiftning som trädde i kraft så sent som i somras inte slår ut så väl som man hade hoppats. Skulle det visa sig att fler åtgärder skulle behövas kommer vi inom majoriteten inte att tveka att implementera dem.

Det är en jättebra motion, och jag håller med om intentionerna. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 169

Borgarrådet H e d i n (M): Det finns ingen konflikt om de saker som har gjorts, Aidin Zandian. Du nämner Bryt upp-programmet och förtursverksamheter. Jag tror att du glömde att säga att ni också inför husvärdar. Allt detta är bra. Problemet är att det inte räcker. Varje år mördas kvinnor i vårt land i våld i nära relationer. Du säger: Om det här inte skulle räcka är vi beredda att göra mer. Ja, men varför gör vi inte mer då? Varför tittar vi inte på det här? Varför går vi inte i linje med det som Göteborg har gjort och tar vårt ansvar i våra kommunala fastighetsbolag när vi kan och när motionen ligger på bordet?

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 170

A i d i n Z a n d i a n (V): Ordförande! Jag tycker att det är lite onödigt att vi går i polemik här när vi egentligen håller med varandra i grunden, Andréa Hedin. Jag tycker också att du blandar äpplen och päron när du pratar om mord i nära relationer; denna motion handlar om att ta över hyreskontrakt.

Vi ska nog akta oss för att gissa vad som ger bäst utfall. Den här lagstiftningen är ny, och bostadsbolagen säger att de jobbar efter den nya lagstiftningen. De ser just nu inte att det behöver vidtas några fler åtgärder. Låt oss alltså se hur det faller ut! Skulle det behövas fler åtgärder har du mitt löfte: Vi kommer att implementera dem.

Anförande nr 171

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag tror precis som du att vi har samma ambitioner i detta, Aidin Zandian. Det är dock några saker jag undrar. Bryt upp-programmet har ju än så länge inte kommit så långt. Vi har fått rapporter i socialnämnden om hur det går med det; i princip är det bara i sin linda. Vad är det för konkreta förändringar som har uppnåtts än så länge för kvinnor som är utsatta för våld i nära relationer? Jag kan inte se någon kraftig ökning av antalet förturer inom bostadsförmedlingen. Är det så att man blir garanterad en bostad om man inte kan flytta tillbaka inom det här nya regelverket och så vidare? Vi skulle vilja ha lite mer konkretion. Förslaget i den här motionen är ju väldigt konkret, och det är också en metod som man i Göteborg tycker bör användas.

Anförande nr 172

A i d i n Z a n d i a n (V): Jag vill börja med att säga att det är kul att stå här bredvid Jan Jönsson, som råkar vara min gamla lärare från högstadiet. Det är första gången vi står här bredvid varandra.

Men för att svara på frågan: Vi ändrade i höstas lite i kraven beträffande förtur genom bostadsförmedlingen, så det har blivit lättare vad gäller just den biten. Vad gäller Bryt upp-programmets innehåll specifikt, som du undrar om, kan jag tyvärr inte svara. Det vore dumt om jag stod här och gissade.

Anförande nr 173

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Fru ordförande! Kristdemokraterna tycker att det här är en bra och viktig motion som handlar om långsiktigt hållbara boendialternativ för våldsutsatta och om att säkerställa att den som utsätts för misshandel inte vräks. Vi har hört många bra argument för varför den här motionen är bra. Jag tänkte särskilt lyfta fram barnperspektivet. Vi vet att det väldigt ofta är en kvinna som är våldsutsatt och att hon väldigt ofta också har barn. Det här förslaget säkerställer att barnen får bo kvar, får fortsätta att gå i sin förskola eller skola, får fortsätta att hålla på med sina fritidsaktiviteter och får fortsätta att spela i sitt fotbollslag. Det är också mycket viktigt. Därför yrkar jag å Kristdemokraternas vägnar bifall till Moderaternas, Liberalernas, Centerpartiets och Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 174

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! Våld i nära relationer är ett av vår tids största samhällsproblem. Det är ett problem som finns i alla typer av relationer, men det vanligaste är att det är män som slår kvinnor. Ett tryggt boende är ofta avgörande för att en relationsvåldsutsatt ska våga lämna sin förövare och partner. Det allra bästa och tryggaste är naturligtvis om det är den relationsvåldsutsatta som slipper att flytta från det gemensamma hemmet. Ingen relationsvåldsutsatt ska tvingas stanna kvar i en otrygg miljö bara för att det är förövaren som står på hyreskontraktet. Faktum är att det i sig kan ha varit en del av våldsutövandet från början. Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 175

M a g n u s R u n s t e n (MP): Jag vill också tacka för den här motionen. Jag tycker att det är en viktig fråga ni lyfter. Det är som sagt även en prioriterad fråga från majoritetens sida. Aidin redogjorde för en del av de åtgärder som vi vidtagit, bland annat Bryt upp-programmet och förturen. Sedan har också socialnämnden fått ett uppdrag att titta närmare på hur man kan implementera det här. Det har ju även tillkommit ny lagstiftning på området. Jag skulle vilja säga att vi gör mycket på det här området, och jag tror att vi kommer att se positiva förändringar också.

Anförande nr 176

Borgarrådet H e d i n (M): Jag skulle vilja fråga dig, Magnus Runsten: Den här motionen antogs ju i Göteborg i höstas, i september 2024. Vad tror du är anledningen till att man gör så olika bedömningar i den här frågan mellan Göteborg och Stockholm, inte minst inom Miljöpartiet? Det som står i den här motionen och som många partier sluter upp bakom är att man ska göra en översyn av uthyrningspolicyn för att underlätta och säkerställa att den som utsatts för våld inte vräks. Varför gör ni inte samma bedömning här i Stockholm?

Anförande nr 177

M a g n u s R u n s t e n (MP): Som framgår av underlaget fick vi bland annat lite inspel från berörda bolag, till exempel Stockholms hem, som säger att de är av uppfattningen att just policyn inte behöver förändras; man tillvaratar möjligheterna att överta hyresrätten utifrån den nya lagstiftningen. Men som sades tidigare också: Skulle det visa sig att policyn behöver förändras för att den inte är tillräcklig är det klart att vi kommer att behöva gå vidare med fler åtgärder.

Anförande nr 178

G a b r i e l K r o o n (SD): Det här är en bra och mycket viktig motion. Det är en fråga som det görs alldeles för lite i, tycker vi från Sverigedemokraterna. Vi står bakom motionen. Jag yrkar bifall till reservationen i kommunstyrelsen.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 179

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Det gläder mig att vi alla här inne ser att boende är en central fråga för att säkerställa att den som har drabbats av våld i en nära relation kan våga lämna relationen och våga gå vidare.

Det här är ju inte svaret på allt. Vi behöver jobba intensivt med skyddat boende. Vi behöver jobba med förtursutskottet. Vi behöver göra väldigt många olika delar för att säkerställa att man vågar lämna relationen och vågar gå vidare. Men det här är ett viktigt sätt att se till att ingen tvivlar på var Stockholms stad står i den här frågan. Vi skulle kunna ta ställning och ställa oss på de våldsutsattas sida.

Jag saknar faktiskt majoritetens största parti i den här debatten. Jag hade väldigt gärna velat höra om Socialdemokraternas ingångsvärde i den här frågan och höra hur man ser på en ambitionshöjning i de kommunala bostadsbolagen.

Det vore väldigt för alla de våldsutsatta, framför allt kvinnor i den här staden, om man kunde bifalla en sådan här motion.

Anförande nr 180

I n g e l a E d l u n d (S): Ordförande! Hos det största partiet råder det ingen annan uppfattning än att det här är väldigt viktiga frågor. Precis som resten av majoriteten delar vi uppfattningen att det kanske behövs många olika åtgärder, inte minst förebyggande, så att man kan upptäcka problemen betydligt snabbare än vad vi annars gör. Bostadsbolagen säger själva att de har de verktyg de behöver och inte behöver just en översyn av sina reglementen. Det är väl också så att det kanske inte alltid är den bästa lösningen att en kvinna som har varit våldsutsatt absolut måste bo kvar. Det viktiga är nog att vi med alla medel hjälps åt att hitta bra lösningar i de här frågorna. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 181

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag upprepar frågan som Andréa Hedin ställde här tidigare. Göteborg beslutade om det här förslaget, och vad jag vet är det ett rödgrönt styre där. Motionen gick alltså igenom under ett rödgrönt styre. Hur kommer det då sig att den rödgröna majoriteten i det här huset, där ju Socialdemokraterna ingår, inte tycker att det här är ett förslag som ens ska utredas? Det som motionen säger är ju egentligen bara att man ska utreda hur ett sådant här system skulle kunna fungera. Det hade kunnat bli början på en process. Det hade varit glädjande om man kunnat ta några sådana konkreta steg mot det här, eftersom alla nu ändå verkar dela uppfattningen att detta är väldigt viktigt.

Anförande nr 182

I n g e l a E d l u n d (S): Göteborg är Göteborg, och Stockholm är Stockholm. Vi har lite olika organisering av hur bostadsbolagen styrs. Det skulle kunna vara en faktor. Men jag föreslår att du frågar göteborgarna om vad de har fattat för beslut, Jan Jönsson.

Yttranden 2025-04-07

Ni kräver ju faktiskt att det ska göras en översyn av reglerna. Jag lägger hellre de resurserna på att utbilda personalen i att upptäcka förekomst av våld i relationer.

Anförande nr 183

Borgarrådet H e d i n (M): När jag hör dig, Ingela Edlund, funderar jag verkligen på vad stockholmarna ska ta med sig från den här debatten. Jag hör dig och företrädare för de andra partierna i majoriteten säga att man håller med och att man kan tänka sig att göra det här men inte just nu. Då blir min fråga: Menar du att bolagen har de verktyg som behövs och att du och dina partikollegor är säkra på att ingen våldsutsatt vräks av fel skäl i dag? Kan man stå för det? Annars borde man bifalla den här motionen.

Anförande nr 184

I n g e l a E d l u n d (S): Nej, helt säker tror jag faktiskt inte att någon kan vara i de här frågorna. Men om bostadsbolagen själva säger att de har de verktyg som behövs och kan vidta åtgärder i de här situationerna litar åtminstone jag på det. Den dag de säger att de har behov av andra regler är jag beredd att låta dem titta på det.

Anförande nr 185

A i d i n Z a n d i a n (V): Ordförande! Jag vill inte förlänga den här debatten så att det blir långrandigt. Men jag tycker ändå att det är viktigt att göra ett förtydligande. Göteborg har nu använts som exempel ett flertal gånger. Men Göteborg införde detta innan den nya lagstiftningen trädde i kraft. Med den nya lagstiftningen bedömer våra bostadsbolag att en översyn inte behövs. Men återigen: Skulle det visa sig att detta skulle behövas kommer vi givetvis att ställa oss bakom det.

Yttranden 2025-04-07

§ 35 Motion om hur vi kan utveckla och förbättra Stockholms kajstrategi samt se över helheten på vattnet

Anförande nr 186

A n n i k a E l m l u n d (M): Herr ordförande! Stockholmarna är stolta över sin stad. Engagemanget för hur stadens olika delar utvecklas är stort, och en stad måste byggas och utvecklas ihop med dem som bor i den.

Våra kajer är populära platser. Här samsas restauranger, kaféer och glassförsäljare med fartyg och flanörer. År 2022 antog kommunfullmäktige den nu gällande kajstrategin för Stockholms hamnar. Målet var att strategin skulle ge staden större möjligheter att utveckla kajerna och utnyttja deras fulla potential på ett bättre sätt. Meningen var att strategin skulle omsättas i konkreta planer och samverkansprojekt.

Strandvägen är ett exempel på en kaj där förändringen är påtaglig. Längs med kajen ligger båtar förtöjda. En del fungerar som restauranger och barer. För en levande stad är det viktigt med denna typ av aktörer. Men det måste vara ordnade former och en bra balans. Vi ska inte heller bygga bort den fina vattenspegeln. För att inte riskera att det blir överetablering och för att skapa en god balans är det viktigt att staden har tagit fram en strategi, men den behöver bli tydligare. Som det ser ut i dag ges stora möjligheter till fri tolkning, eftersom det saknas en guide om vad och hur man får bygga. Skeppsbron är ett annat viktigt kajstråk som borde kunna få bättre förutsättningar. I dag är platsen outnyttjad och når inte helt upp till sin fulla potential.

Det måste vara enkelt att göra rätt. Vi moderater ser att det finns ett behov av att lägga till en byggnadsordning och en plan för helheten som kan utgöra ett bättre stöd, bidra med inspiration och kunskap och skapa engagemang kring hur vi utvecklar våra kajer för framtidens Stockholm. Med den här motionen vill vi att kajerna utformas med stöd i kunskap om den specifika platsen, samtidigt som arkitekturen ska uttrycka sin samtid. Vi yrkar på att motionen bifalls i sin helhet.

Anförande nr 187

J e n s H o l m (V): Herr ordförande! Stockholms stads kajstrategi antogs som sagt i juni 2022. Syftet var att utveckla och tillgängliggöra Stockholms kajer. Vi från Stockholms Hamn har sedan dess haft ansvaret för att leda den styrgrupp som finns för att verkställa detta. I styrgruppen ingår ett stort antal aktörer från stadens verksamheter, som exploateringsnämnden, trafiknämnden, de berörda stadsdelsnämnderna och andra.

När jag läser den här motionen, herr ordförande, blir jag inte riktigt klar över vad Moderaterna egentligen vill. Vi ska komma ihåg att det var under det förra styret, lett av Moderaterna, som den här kajstrategin togs fram. Jag tycker för övrigt att kajstrategin är ett bra styrmedel. Det är ett bra och ganska omfattande dokument, 54 sidor långt om jag minns rätt. I kajstrategin finns konkreta principer för hur dess innehåll ska bli verklighet. Bland annat tas frågan om vattenspegeln upp – den nämndes ju här nyss.

Yttranden 2025-04-07

Sedan införandet av kajstrategin är det mängder med saker som har gjorts för att tillgängliggöra våra kajer. Vi pratade tidigare om möjligheten att nu bada på ett antal ställen i Stockholm där man tidigare inte fått göra det. Det har inrättats ett antal så kallade kajbalkonger. Vid Munkbron, Kungsholms Strand och Söder Mälarstrand finns det tre stycken sådana. Söder Mälarstrand är ett utpekat prioriterat område just för utveckling av kajer längs ett helt långt stråk. Kulturpontonen i Liljeholmen kan också nämnas som ett intressant inslag som har kommit till tack vare den här kajstrategin.

Vad är det då egentligen som de moderata motionärerna vill konkret? Ja, de framhåller Strandvägen som ett exempel på att det behövs någon form av guide över vad man får bygga och hur man får bygga. Man menar att det behövs en ny form av planeringsverktyg. Det där förstår jag faktiskt ärligt talat inte riktigt. Jag tycker att vi har ganska välfungerande former för hur vi planerar och utformar vår stad redan som det är nu.

Jag skulle vilja fråga Moderaterna också: Står ni bakom ansvars- och finansieringsprincipen, som är grunden för kajstrategin, nämligen att de här verksamheterna ska genomföras inom ramen för finansieringen av den ordinarie verksamheten? Inför man ett helt nytt planeringsverktyg bygger man ju upp något nytt. Det kostar nya pengar och tar resurser från andra viktiga områden.

Anförande nr 188

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag förstår att du inte förstår, Jens Holm. Det grönbå styret tog fram en strategi i hopp om att den skulle implementeras och efterlevas. Det är det vi märker att den inte gör på exempelvis Strandvägen. Det är på de här områdena som det brister. Ni är ju helt ointresserade av att fylla Stockholm med liv och göra mindre attraktiva platser mer attraktiva.

Strandvägen, som vi lyfter fram i motionen, är en av landets viktigaste och mest förnämliga platser. Du står och pratar om Stockholms Hamn. Det skulle vara intressant att höra dig resonera om det otroliga magplask som ni har genomfört i och med den misslyckade tävlingen på Strandvägen. Det här är fascinerande. Här har ni alltså lagt miljoner på en tävling för att få fram en ponton. Det går ut till intressenter. Men ni misslyckas så fatalt med den här tävlingen att ni nu inte ens går vidare och pratar med någon av intressenterna efter att ni inte lyckats förhandla med ettan. Hur har ni misslyckats så fatalt med en sådan attraktiv plats?

Anförande nr 189

J e n s H o l m (V): Herr ordförande! Jag konstaterar att Dennis Wedin inte svarar på någon av mina frågor. Som jag sa förstår jag inte riktigt innebörden i den här motionen. Vill man ha ett helt nytt planeringsverktyg för staden? Står man bakom den princip som man själv har skrivit in i det här dokumentet, nämligen ansvars- och finansieringsprincipen – att det här ska göras inom ramen för de gällande resurser som staden har att förfoga över?

Yttranden 2025-04-07

Jag är ordförande i Stockholms Hamn, för dem som undrar. Vi har genomfört en tävling för utformandet av en plats på Strandvägen. Ibland blir det inte exakt som man har tänkt sig. Men jag kan lova Dennis Wedin och alla andra att vi inom Stockholms Hamn nu går vidare med att utveckla Strandvägen, för det är ett väldigt viktigt område för staden.

Anförande nr 190

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag tackar för motionen. Jag kanske inte ska tillägga så jättemycket i debatten mer än att det här är ett väldigt uppskattat och kärt ämne. Kajfrågan tangerar både stadsbyggnadsfrågor och exploateringsfrågor. Det handlar om Stockholms Hamns verksamhet och om trafiknämndens verksamhet.

Det händer jättemycket, skulle jag vilja betona. Vi har ju aktiverat Strandvägen och ställt ut bänkar och växtlighet. Det var ett helt annat Strandvägen den senaste sommaren jämfört med tidigare. Skeppsbron har också aktiverats, liksom Munkbron. Det sker mycket. I tidigare ärenden i dag har vi diskuterat det här med badmöjligheter och kajbalkonger, som nu kanske får byta namn till badbryggor. Jag tycker att det arbete som har gjorts med kajstrategin är bra. Det lägger en bra grund för det fortsatta operativa arbetet.

Motionärerna lyfter fram att det behövs tydligare riktlinjer och policyer för hur man ska bygga och så vidare. Det finns ju redan, kan man säga, i och med att kajstrategin jackar i byggnadsordningen, arkitekturpolicyn och strategin för offentliga rum. Utöver det ser vi nu över hur badfrågan ska landa i staden och även hur aktiveringsbiten för våra kajer ska placeras rent organisatoriskt.

Det är alltså mycket som händer, och mycket kommer att fortsätta hända. Det blir tydligt på våra kajer att det är många delar av staden som behöver samverka. Det blir också tydligt på våra kajer, inte minst på Strandvägen och Skeppsbron där vi under sommartid tar bort parkering, att det finns olika intressen som vill komma åt vårt begränsade utrymme. Men vi försöker från stadens sida hitta en god och väl avvägd medelväg. Jag är också glad att hamnen tar ett aktivt ansvar och en aktiv del. Jag ser bara på ett positivt sätt framtiden an.

Yttranden 2025-04-07

§ 36 Motion om att bygga upp Klocktornet i Hagastaden

Anförande nr 191

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Ibland blir det inte klockrent. När det gäller situationen kring Klocktornet i Hagastaden är det just så man får säga – det blev det inte.

Hagastaden är ett av Stockholms stads allra största och mest komplicerade stadsutvecklingsområden. Det är långa ledtider under olika politiska majoriteter. Norra Stationsparken är exempelvis en av Stockholms stads större parksatsningar. Parken byggs i etapper och planeras vara färdigbyggd 2029.

Återuppbyggnaden av Klocktornet, som var en del av stationsbyggnaden i Norra Station, skapade ett stort engagemang, så stort att Stockholms stad fortfarande har tegelstenarna magasinerade. Jag vet, för jag har varit där. Jag har kollat på dem. Jag har känt på dem. Jag har luktat på dem. Jag kan konstatera att ritningarna också finns kvar. Det är möjligt att bygga upp Klocktornet igen.

Det handlar om ett beslut som fattades under den M-ledda majoriteten under mandatperioden 2010–2014. Det är trist att det blev som det blev med Klocktornet, men fortfarande kostar det skattepengar att de ligger magasinerade.

Nu gäller det att vi blickar framåt. Vad ska vi göra åt den här situationen? Det senaste politiska besked som getts om Klocktornet är från den 3 april 2014: Klocktornet skulle återuppbyggas nära sin ursprungliga plats. Det var ett tydligt besked från då ansvarigt borgarråd. Därefter har det varit olika färger på styret i det här huset. Att Klocktornet ska återuppföras i enlighet med den inriktning som slogs fast 2014 har varit en självklarhet för Moderaterna, liksom att stadens förvaltningar ska arbeta utifrån den instruktionen. Jag kan inte se något aktivt beslut som Socialdemokraterna har fattat som motsäger detta.

Om det nu är så att den politiska viljan inte finns och att man inte har något intresse av att röra de här tegelstenarna – säg det då! Var tydliga och visa lite ansvar! För oss är det oacceptabelt att det här beslutet verkar ha fattats utan att man ens sagt någonting, till synes utan en tanke på att de här tegelstenarna i många år nu legat och samlat damm och fortsätter att kosta skattepengar.

Inom ramen för ett av kommunfullmäktige fattat beslut borde det naturligtvis också ha planerats in vad som ska hända med teglet. Låt oss blicka framåt och se till att det nu görs! Det är anmärkningsvärt att man inte har gett Klocktornet en faktisk placering i den här parken. Men låt oss inte stirra oss blinda på detta! Det finns möjlighet att hitta nya platser. Och framför allt: Om det nu är så att man konstaterar att det skulle kosta för mycket skattepengar finns det andra lösningar att gå framåt med, såsom privata lösningar. Det finns möjligheter. Kolla på detta! Låt det inte kosta ännu mer skattepengar för skattebetalarna! Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 192

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag tackar Dennis Wedin för en oförglömlig bild där han står på den här högen med tegelstenar. Grattis till det uppslaget i lokaltidningen!

Liberalerna har en egen reservation i borgarrådsberedningen som jag yrkar bifall till. Där kan ni läsa om lite av historien bakom det rivna Klocktornet. Jag kommer inte att orda mer om det nu.

Anförande nr 193

Martín Hansson (MP): Ordförande! Jag vill ställa en fråga till borgarrådet Jönsson. Ni hade ju under den här tiden fastighetsroteln, som förväntades göra en beställning av att bygga upp Klocktornet 2010. Det gjordes aldrig någon sådan beställning från Madeleine Sjöstedt, som var ansvarigt fastighetsborgarråd. Hur ser du på att ingenting hände från det liberala partiet?

Anförande nr 194

Borgarrådet Jönsson (L): Ja, det var tråkigt. Men nu har vi möjligheten, eftersom det tydligen har hittats ritningar och allt möjligt.

Anförande nr 195

Borgarrådet Valeskog (S): Jag tror och hoppas att jag kan bidra till historieskrivningen. Jag måste tyvärr inleda med att säga att den här motionen väl nästan är ett rekord i försök till populism, även för att ha borgarrådet Dennis Wedin som motionsförfattare. Moderaterna hänvisar i motionen, som vi kan se, till ett så kallat politiskt besked från en moderatpolitiker i april 2014 om att Klocktornet i Hagastaden skulle byggas upp. Sedan dess har den här frågan diskuterats muntligen mellan partier. Det har beslutats om detaljplaner i stadsbyggnadsnämnden och genomförandebeslut i exploateringsnämnden utan att någon politiker krävt att Klocktornet skulle återuppbyggas – ingen moderat och ingen annan heller. Över tio år senare vaknar borgarrådet Wedin till och undrar vad som har hänt, eller inte hänt – kanske vår mest yrvakna politiker.

Som framgår av ärendet gör parkens nuvarande utformning att det är svårt att inrymma en byggnad av Klocktornets storlek. Detta har alla varit överens om. Hagastaden är ett område med begränsade grönytor. Att ytterligare minska parkytan med ett klocktorn vore olyckligt. Dessutom är inte underliggande konstruktioner som parkeringshus och tunnlar dimensionerade för att bära en byggnad av Klocktornets storlek. Förstärkningar skulle kosta stora summor. Det skulle också bli stora kostnader för underhåll och förvaltning av fastigheter, utöver den viktiga frågan om försämrad tillgänglighet till parken. Sammantaget skulle det vara fråga om ändringar som i så fall måste hanteras i en ny detaljplan.

Men det märkligaste är ju ändå som sagt att ärendet var uppe i stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden även under förra mandatperioden, under det moderatledda styret 2018–2022, och att inte ett enda ord sades från Moderaterna om att bygga upp

Yttranden 2025-04-07

Klocktornet. Det var en fantastisk tystnad. Men det kanske inte är så konstigt, om jag ska vara ärlig, för jag vet att min företrädare på posten som ordförande i stadsbyggnadsnämnden hade samma uppfattning – han tyckte inte att tornet skulle upp igen; det passade inte in. Då kan man tycka att motionären borde ha agerat i sitt eget parti, vilket han dock inte gjorde. Just det var inte heller klockrent, kan man ju säga. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 196

Borgarrådet W e d i n (M): Socialdemokraterna är skyldiga stockholmarna ett svar. Varför ska det läggas skattepengar på att magasinera Klocktornet om intentionen inte är att bygga upp det? Moderaterna har sedan 2014 varit tydliga med att vi vill detta. Vi vill bygga upp Klocktornet. Sedan handlar det om att hitta det rimligaste sättet att göra det på. Men det har ju du till och med avfärdat i medierna, Jan Valeskog. Det är ju du som är för att tegelstenarna ska kosta pengar och ligga någonstans i Upplands Väsby. Du stakar inte ut en riktning för vad de ska användas till. Vad är ditt besked i dag om vad de här tegelstenarna ska användas till? Ritningarna finns kvar. Det viktigaste skulle jag säga är att teglet kommer till användning på något vis. Var är Jan Valeskogs kreativitet? Försök fundera på att ha en egen idé i detta som gör att vi löser problemet! Nu är det du som skyller ifrån dig. Jag säger att Moderaterna vill hitta lösningar på detta. Kom med någon själv!

Anförande nr 197

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Min kreativitet består i att jag tycker att den nämnd som är ansvarig för de här frågorna, det vill säga den där du sitter själv, Dennis Wedin, nämligen exploateringsnämnden, ska vara kreativ och bestämma själv vad den ska göra. Vi i stadsbyggnadsnämnden lägger oss av princip inte i exploateringsnämndens förehavanden. Så ädla är vi. Men jag vet att det står i ärendet att man tittar på de här stenarna, varav inte alla ens går att använda vad jag förstår, för att se om man kan använda dem på annat sätt. Det finns utvecklat i svaret. Jag tror att det kan vara en bra utgångspunkt.

Anförande nr 198

A n n i k a E l m l u n d (M): Herr ordförande! Då vill jag gärna ge Jan Valeskog ett litet tips om ett lysande exempel på att man har tagit vara på gamla byggnader på ett fantastiskt sätt, nämligen Kockums i Malmö som vi besökte tillsammans för ungefär ett år sedan. Här har man på ett varsamt sätt återanvänt gammalt tegel, gamla lampor och gammalt glas. De har monterats ned i gamla byggnader och på ett fint sätt återanvänts i de nya. Materialen har fått bestämma måtten i de nya byggnaderna. Genom att göra på det här sättet blir området också mer attraktivt. Det är viktigt att vi i staden jobbar med kvalitetsmedvetna aktörer som är öppna för nya lösningar och bygger stadsdelar som bevarar arvet. Men det här kräver initialt såklart lite mer investeringar och tid av staden.

Yttranden 2025-04-07

§ 37 Motion om att revidera stadens skyltpolicy

Anförande nr 199

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! När det rödgröna styret väl har byggt upp Klocktornet måste de ju kunna skylta till det.

Som ni alla vet pågår det ständigt en rad olika byggprojekt i Stockholm. De utförs antingen av Stockholms stad eller av andra huvudmän. Även om samma snåriga regelverk gäller för alla drabbas externa aktörer ännu hårdare när stadens eget agerande i dag gör det krångligt och dyrt för stadsutvecklare att exempelvis ställa upp vackra installationer över byggställningar för att visa stockholmarna hur det färdiga resultatet kommer att se ut. Detta är någonting som är väldigt vanligt utomlands. Det gör det tydligt vad det är som byggs och förfinar dessutom stadsmiljön.

Stadens vägledning för skyltar innehåller riktlinjer om ett antal olika typer av skyltar. En byggplatsskylt ska exempelvis informera om vad som byggs och vilka som bygger. Enligt riktlinjerna får den endast innehålla information om själva bygget och de medverkande aktörerna. Övrig marknadsföring utöver detta i anslutning till byggverksamhet hanteras som reklam och därmed på ett annat sätt.

Det här är onödig byråkrati. Tidigare var ett ärende uppe om att staden först var med och säkerställde att en hund skulle jaga gäss. Sedan insåg man att man behövde fatta ett beslut om att hunden faktiskt ska tillåtas på stränderna. Det är ett exempel på byråkrati som vi ibland måste göra upp med. Vi behöver minska byråkratin. Stockholms stad behöver införa ett bygglovsundantag i större stadsutvecklingsområden för de skyltar som ger information och inte är reklam. Generellt sett bör det utredas om större ytor kan tillåtas utan bygglov, och handläggningstiden behöver minska för de ärenden som kräver bygglov. Även den totala maxytan för en byggplatsskylt bör ses över.

För stadens offentligt finansierade projekt menar jag att stockholmarna faktiskt har rätt till mer och tydligare information. Det hör ju tyvärr inte till ovanligheterna att projekt som finansieras av skattemedel blir dyrare. Det vet vi alla i den här salen. Det är viktigt att transparent redovisa detta för medborgarna och redogöra för det. När det är skattemedel som finansierar projekt bör en sådan skylt innehålla siffror över den beslutade budgeten och information om eventuell fördyring eller förändrad tidsplan. Det innebär transparens och insyn. Det är en demokratisk rättighet för skattebetalarna i Stockholms stad att tydligt kunna se: Aha, här lyser det rött – här borde de ha gjort någonting annorlunda! Det skapar press på oss i den här salen att tänka mer på att fatta rätt beslut och hålla nere kostnaderna. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 200

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Som ni precis hörde föreslår Dennis Wedin att stadsbyggnadsnämnden ska revidera stadens skyltpolicy i syfte att slopa lovplikten för vissa byggplatsskyltar samt att den totala maxytan på 15 kvadratmeter för en

Yttranden 2025-04-07

byggplatsskylt ska ses över. Jag vill börja med att säga att det är positivt att staden har en skyltpolicy som underlättar för byggaktörer att göra rätt. Det ska vara lätt att göra rätt, som vi brukar säga. Byggaktörstavlorna fyller också en viktig funktion, som Dennis var inne på, för att informera allmänheten om pågående byggprojekt. Enligt vägledningens riktlinjer ska budskapet vara kort och koncist. Skylten ska tydligt informera om vad som ska byggas på platsen samt hänvisa till stadens webbplats, Stockholm växer, där mer information lik den som motionären efterfrågar finns att läsa.

Riktlinjen att byggplatsskyltar får vara max 15 kvadratmeter finns just för att underlätta sökandet. Det finns faktiskt redan i dag utrymme att på passande platser tillåta större storlekar på skyltar. Kravet på bygglov däremot, den så kallade lovplikten, är nationellt reglerad genom lagstiftning och omfattar de flesta sorters skyltar inom detaljplanelagt område. En kommun kan som bekant inte ändra lagstiftning eller lovplikt genom ett lokalt beslut. Det skulle i så fall krävas en detaljplaneändring. Ett sådant förfarande tror jag knappast minskar byråkratin eller underlättar för byggaktörer eller stockholmare. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-04-07

§ 38 Motion om att blåsa liv i sommarbarnsverksamheten

Anförande nr 201

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Under sommarlovet står många av våra kids runt om i Stockholm utan saker att göra om dagarna. Vi i Centerpartiet vill låta barn från staden få chansen att tillbringa någon vecka på landet med trygga närvarande vuxna. Det handlar inte bara om att hålla barnen borta från gängens lockelser. Det är också en chans att upptäcka en annan värld – att kanske få dra upp den där första abborren, om nu inte skarven har plockat den, att plocka bär och att uppleva lugnet på landsbygden. Genom att bygga broar mellan stad och land kan vi bidra till större förståelse för och kunskap om livet utanför stadens gränser.

Vi håller med borgarrådet om att insatser som kontaktfamilj och sommarkollo är viktiga verksamheter och att båda bör värnas och utvecklas. Jag tycker också att vi kan passa på att skicka en stor ”shout-out” till alla kontaktfamiljer runt om i staden som tar emot och öppnar upp sina hem för barn under längre perioder. Kollovistelser möjliggör visserligen en chans för våra barn att få lämna staden och känna gräset mellan tårna. Men här kanske inte finns samma potential att bygga långsiktiga relationer med trygga vuxna.

Borgarrådet menar att insatsen sommarbarn inte vore lämplig. Vi i Centerpartiet menar att vad som görs i dag alldeles uppenbart inte är tillräckligt.

En annan målgrupp som skulle kunna vara aktuell för insatsen sommarbarn är syskon till funktionshindrade – syskon som ofta får stå tillbaka och som ibland skulle kunna behöva ett miljöombyte. Vårt förslag är att utreda möjligheten att återinföra konceptet sommarbarn i modern tappning i syfte att möta dagens utmaningar. Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservation.

Anförande nr 202

Borgarrådet O j a n n e (S): Herr ordförande! Det är bra att vi är överens om att vi skulle vilja utveckla kolloverksamheten och kontaktfamiljerna. Det är väl det som det här tangerar lite grann. Vi är också överens om behovet av en meningsfull fritid som ett sätt att förhindra att man dras in i destruktiva miljöer. Sedan ska vi komma ihåg att vi står inför att implementera en helt ny socialtjänstlag, och alla insatser som vi ska erbjuda ska vara evidensbaserade och göras enligt beprövad erfarenhet. Till det hör inte den här insatsen. Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Yttranden 2025-04-07

§ 39 Motion om gröna företagslotsar i Stockholms stad

Anförande nr 203

A n d r e a s L i n d (S): Ordförande och ledamöter! Stockholm är en stad som går starkt trots det tuffa omvärldsläget. Vi ser en ekonomi som växer. Vi har utsatts till årets evenemangsstad. Vi är Sveriges främsta idrottskommun. Och viktigast av allt: Vi ser att fler stockholmare kommer i arbete. Det här är ingen slump. Det är en del av vårt långsiktiga arbete, där vi investerar i både människor och näringsliv. Det är företagen tillsammans med alla anställda som skapar mycket av värdet, skapar jobb, drar in skattepengar och gör vår gemensamma välfärd möjlig.

Därför vill jag säga att jag tycker att motionen pekar på något bra: att vi behöver underlätta för företag som vill vara en del av den gröna omställningen. Men mycket gör vi redan i dag. Vad pysslar vi med, vad är på plats och vad är på väg? Jo, vi tar just nu fram en näringslivspolicy med etableringsstrategi och stärker företagsrådgivningen med fokus på grön omställning. Vårt näringslivsbolag, SBR, jobbar aktivt med att locka investeringar, företag och kompetens till vår stad. Verksamheten Starta eget har ett tydligt fokus på att stötta entreprenörer i starten och har hög kunnsighet.

Även om vi alltså inte kommer att rösta bifall till den här motionen delar vi målet. Stockholm ska vara staden där jobb och klimat går hand i hand. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 204

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Centerpartiet välkomnar naturligtvis att majoriteten och föredragande borgarråd delar motionens intentioner om att Stockholm ska vara en ledande stad för företag och innovationer, särskilt inom gröna och klimatsmarta lösningar. Men påståendet att de mål som motionen föreslår redan omhändertas inom den befintliga strukturen står i skarp kontrast till de erfarenheter som näringslivet rapporterar om. Det framgår med all tydlighet att de befintliga insatserna inte är tillräckligt effektiva eller särskilt välanpassade för att möta behoven hos små och medelstora företag.

Staden lider tyvärr av en snårig byråkrati och ett stuprörstänk, som vi också har hört här i dag i talarstolen från majoritetsföreträdare – nämnder ska inte lägga sig i varandras lösningar, vilket vi också ser mellan olika förvaltningar. Det är uppenbart att stödet som finns för företag som behöver hjälp att navigera genom upphandlings- och tillstandsprocesser är bristfälligt. De lotsar som vi föreslår ska fungera som en väg in för företagen i stället för att företagen ska bollas mellan olika insatser och instanser.

Syftet med motionen är främst att förbättra Stockholms företagsklimat och ge bästa möjliga förutsättningar för klimatomställningen. Om vi ska klara av klimatmålen och den gröna omställningen kan staden inte vara en solospelare, utan det här måste göras tillsammans med företagen och näringslivet. Ett steg på vägen är att införa gröna företagslotsar i Stockholms stad och att bifalla Centerpartiets reservation och i slutändan motionen. Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservation.

Yttranden 2025-04-07

Anförande nr 205

A n d r e a s L i n d (S): Jag vill återigen tacka för en bra motion, Johan Kling. Du sa att inte allt är tillräckligt nu. Jag tror inte heller att allt är helt tillräckligt nu. Det är därför det är så mycket på väg också. Då återkommer vi till näringslivspolicyn med tillhörande etableringsstrategi, som ska ge riktning i stadens arbete med att definiera och tydliggöra de villkor som lägger grunden för att alla typer av företag ska ha förutsättningar att starta, verka och växa i Stockholm. Jobbet pågår. Tack igen för en trevlig motion!

Anförande nr 206

J o h a n K l i n g (C): Tack så mycket för att ni uppskattar motionen, Andreas Lind! Det är dock tråkigt att ni inte kan godkänna motionen; ni är lite för stolta för det. Som vi ser det är det här läpparnas beklännelse. Staden rasar i Svenskt Näringslivs företagsrankning. SBR:s nyföretagarrådgivning är flyttad till arbetsmarknadsnämnden och verkar inte ha kommit igång igen. Tomma tunnor skramlar mest!

Yttranden 2025-04-07

§ 40 Motion om upprättande av ett monument över hbtq-personers kamp

Anförande nr 207

G a b r i e l K r o o n (SD): Det finns en stor problematik av hedersvåld, omvändelseförsök och annan utsatthet som personer med sexuell läggning inom hbtq-plus känner varje dag i Stockholms stad. Men det här förtrycket skiljer sig också mellan stadsdelar, och det tycker jag att vi måste bekräfta. Förtrycket är ofta kopplat till religiös bakgrund; konservativa religiösa krafter, oftast inom islam men även inom andra religioner, är de som utsätter unga och andra människor för detta.

Det är viktigt att uppmärksamma den här frågan, tycker jag. Men det räcker inte att uppmärksamma den genom att gå pridetåget från Norr Mälarstrand till Östermalms IP och tro att man gör skillnad för hbtq-plus-personers vardag, utan jag tycker att de här frågorna måste uppmärksammas lokalt över hela Stockholm och inte bara i Stockholms innerstad.

Därför har vi från Sverigedemokraterna föreslagit ett hbtq-plus-monument. I sann anda av armlängds avstånd föreslår vi, som vi tidigare varit inne på, själva inriktningen, medan detaljerna och utförandet ska bestämmas av den konstnärliga professionen på plats, eller kanske till och med ännu bättre än det: av de lokala medborgarna som bor på den här platsen.

Platsen som vi har föreslagit är Rinkeby torg. Vi tror att det finns väldigt goda förutsättningar att tillsammans med de lokala medborgarna och tillsammans med medborgarna i hela Stockholms stad säkerställa att Rinkeby kan få ett hbtq-plus-monument och uppmärksamma den här frågan, inte minst i de orter där människor är som mest utsatta.

Jag har sett att det finns ett budgetuppdrag från majoriteten om att uppföra ett sådant här monument. Det går i linje med vår motion. De två största skillnaderna i vår motion jämfört med det här budgetuppdraget, som ni har gett efter att vi väckte motionen, är väl egentligen för det första att medborgare ska vara med och tycka till om gestaltningen och för det andra att vi borde placera detta på Rinkeby torg.

Sedan kan vi säkert se över frågan om fler monument och fler tillställningar för att uppmärksamma detta runt omkring i Stockholm. Men jag tycker att det är viktigt att vi i den här diskussionen har en sansad syn på skillnaderna mellan områden i Stockholms stad. Precis som det finns skillnader i fråga om socioekonomi finns det skillnader mellan värderingarna kring sexuell läggning i olika delar av Stockholms stad. Detta måste vi förstå för att kunna bemöta dem. Jag tycker att det är en självklarhet att kunna våga prata om det här öppet. Med det sagt yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen och välkomnar repliker.

Anförande nr 208

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! Jan Sjunnesson, tidigare chefredaktör för Sverigedemokraternas tidning Samtiden och mångårig medarbetare på den grovt rasistiska sajten Avpixlat, drev under många år precis samma projekt som ni egentligen

Yttranden 2025-04-07

i grunden föreslår nu, Gabriel Kroon. Med sin provokation kallad Järva Pride fejkade han med hjälp av ett tåg av personer en hbtq-vänlig demonstration med hopp om att de skulle bli bemötta med våld eller öppet homofobiska röster. De cirka 20 personer som tog på sig att genomföra den här ”hjalteinsatsen” möttes snarare av rätt förvånade boende i områdena där de gick runt. Dessa förstod precis vad som pågick. Jag var där och såg det här spektaklet. Jan Sjunnesson har numera gått tillbaka till sina normala provokationer genom att demonstrera utanför moskéer. Ska vi se denna motion som en rak fortsättning på den här mer konfliktrinriktade versionen av manifestationer i förorten?

Anförande nr 209

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag vet inte riktigt vad du vill säga med din replik, Claes Nyberg. Det finns rötägg i alla partier. Ni har i ert parti haft vissa pedofiler som ni har slängt ut. Vi har haft homofober som vi har slängt ut. Jag tycker inte att det är konstigt.

Den här debatten måste handla om sakfrågan, och sakfrågan handlar om att uppmärksamma att det finns en diskriminering som är större i vissa områden. Den löser vi inte genom att ha en promenad från Norr Mälarstrand till Östermalms IP eller genom att sätta upp ett nytt monument på Östermalmstorg, utan den här frågan måste ut direkt dit där den berör människor som mest.

Anförande nr 210

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag ska börja med att säga att jag tycker att man kan ha sådana här monument på många platser, varav en skulle kunna vara den plats som ni har föreslagit, Gabriel Kroon. Men det blir ju lite konstigt med ert engagemang här, inte minst eftersom du själv har kallat pridetåget, som traditionsenligt går igenom Stockholm, som ett överklassevent som promenerar på Sveriges rikaste gator. Då tror jag faktiskt inte att du känner till historien. Min partikollega Barbro Westerholm var en av de första politiker som deltog i pridetåget. Det var då en liten förskrämd församling som samlades på Sergels torg. Sedan dess har den utvidgats till att attrahera en halv miljon stockholmare. Men det är ju en väldigt långsiktig kamp som Sverigedemokraterna över huvud taget inte har varit en del av.

Anförande nr 211

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag tycker att man måste åtskilja hbtq-personers absolut viktiga hårda kamp för sina rättigheter och vissa individer i Pridestyrelsen, som politiserar det här eventet till den grad att de inte bjuder in alla partier, trots att alla borde vara lika mycket värda. Jag står fast vid att pridetåget är ett överklassevent. Hade man velat få ut det här till allmänheten hade man inte promenerat från Norr Mälarstrand till Östermalms IP. Varför inte åka runt i Stockholms län och promenera i olika områden? Varför väljer man Sveriges dyraste gator att promenera på? Pridetåget och de organisatörer som står bakom det har helt förlorat sin vikt, tycker jag, jämfört med vad det här var en gång i tiden när man vågade ta kampen ut på gatorna. Nu känns

Yttranden 2025-04-07

det mer som ett lyxjippo, där politiker får komma och visa upp sig och ha någon sorts pseudosympati för rörelsen; man vågar inte ta tag i de riktiga problemen.

Anförande nr 212

Claes Nyberg (C): Ordförande! Det är ganska magstarkt att just Sverigedemokraterna motionerar om ett monument för att minnas den kamp vi hbtqi-personer tillsammans med våra allierade har tagit för vår frihet. Sanningen är att just Sverigedemokraterna har varit de senaste två decenniernas starkaste politiska kraft för att begränsa våra liv, öppet i politisk debatt kränka oss och våra barn och motarbeta alla förslag som lagts fram för att föra frågorna framåt. Men vi förstår precis och kan läsa utantill. Ni ser det här som ett redskap för att skapa splittring i vår stad. Det finns givetvis inget annat skäl till att just Rinkeby föreslås som platsen för ett monument över hbtqi-personers kamp. Dessutom är den direkta motiveringen i motionen att det ska skapa konflikt.

Monument, andra minnesplatser och queerinstitutioner ser jag gärna mer av i alla stadsdelar i vår stad. Alla som har varit på Järvaveckan vet att man samarbetar med Stockholm Pride varje år just för detta, som ni påstår inte sker. Men att försöka påskina att just Rinkeby skulle vara platsen för historiska landvinningar för vår kamp är förstås att förfälska historien. Syftet är ett annat.

Det finns mängder av fördomar kvar gentemot hbtqi-personer, och det finns fler rättigheter att vinna. Negativa attityder och hat är överrepresenterat i vissa grupper av människor. Många är de vänner till mig som växt upp i kristna miljöer och uteslutits från hela sin familjegemenskap. Många är de som upplevt gliringar från fackombud i generationer när de bett om hjälp när mobbningen på arbetsplatsen blivit outhärdlig. Lärare har inte fått hjälp av den kommunala skolledningen när föräldrar ställt krav på att man inte får vara öppen eller att man måste byta klass.

Skillnaden är att det i alla de här miljöerna har skett förändringar till det bättre. Det kan vi inte i någon del säga har hänt bland Sverigedemokraternas främsta företrädare. En enkel googling ger material för en hel nationalencyklopedi av hat mot just hbtqi-personer bara under det senaste decenniet från just sverigedemokrater i partiledningen och i andra framträdande positioner – och de sitter kvar.

Jag tar gärna fajten mot fördomar mot hbtqi-personer oavsett på vilken grund och var det sker. I dag gäller det framför allt att ta den kampen mot just sverigedemokrater.

Anförande nr 213

Gabriel Kroon (SD): Jag skulle vilja påstå att Centerpartiet inte åtnjuter något högt förtroende i barnrättsfrågor, Claes Nyberg. Men det är inte det jag kommer att tala om. Det jag vill förhålla mig till här i dag är sakfrågan. Den sakfråga som jag vill beröra är att det finns en skillnad i hur hbtq-plus-personer behandlas mellan vissa områden som är kraftigt präglade av personer med väldigt stark religiös koppling och andra områden.

Yttranden 2025-04-07

Jag har en enkel fråga till dig som jag tycker att du borde kunna svara på utifrån vad du tycker och inte utifrån vad du har läst om några andra sverigedemokrater. Anser du att det finns en skillnad i diskrimineringen av hbtq-plus-personer i Stockholms stad? Anser du att det finns områden, särskilt med religiös koppling och kanske lägre socioekonomi, som har en mer diskriminerande syn på hbtq-plus-personer – ja eller nej?

Anförande nr 214

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! Den här retoriken handlar om att man ska ställa människor mot varandra, grupper mot varandra och stadsdelar mot varandra. Det är exakt det ni vill åstadkomma – splittringen. Den retoriken är alltså helt ointressant, Gabriel Kroon. Det är förstås så att det finns en överrepresentation. Det kan vara lokalt. Ta de kommuner i Sverige där Sverigedemokraterna är styrande! Titta på hur det är i de kommunerna! Där kan vi snacka om kränkningar. Politiken går in och tar ifrån barn deras böcker, kränker lärare med hbtqi-profil och kränker familjer. Det finns alltså ingen grund i det du säger.

Dessutom måste jag säga att det är magstarkt att ni tar in T:et i det här monumentet. Titta på de senaste tio årens hat mot transpersoner, som just Sverigedemokraterna står för! Det är organiserat och hatiskt, och enskilda människor utpekade. Det är det Sverigedemokraterna står för. Att då göra ett monument med T:et inkluderat är väldigt magstarkt.

Anförande nr 215

E m i l B u s t o s (S): Ordförande! Många hbtqi-personer möter fördomar, upplever otrygghet och utsätts för hatbrott. Detta är oacceptabelt i vårt samhälle. För att möta detta och öka friheten och jämlikheten för alla stadens invånare arbetar vi i Stockholms stad på många olika sätt. Detta innefattar bland annat att utbilda personal i de olika verksamheterna men också att trygga goda förutsättningar för hbtqi-personer på sommarkollon, inom idrotten och på äldreboenden.

Ett ytterligare sätt att hedra och uppmärksamma hbtqi-personers kamp och utsatthet genom historien är att uppföra ett särskilt monument. Vi i majoriteten gav också ett uppdrag gällande detta i budgeten för 2025. Det ska genomföras av kommunstyrelsen tillsammans med kulturnämnden och företrädare för civilsamhället. I det ingår även att utreda en lämplig plats. Jag tycker att vi ska låta den processen ha sin gång och inte här och nu bestämma var ett sådant monument ska finnas. Mot bakgrund av detta yrkar jag på att motionen i enlighet med kommunstyrelsens förslag ska anses besvarad.

Anförande nr 216

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Sverigedemokraterna vill gärna ha ett monument i Järva. Samtidigt driver man frågan om att prideflaggan inte ska hissas på Stockholms stadshus. Det blir väldigt motsägelsefullt, måste jag säga. Sedan har ju Gabriel Kroon hakat upp sig på detta med vilken sträcka den här prideparaden går. Varför går den just den här sträckan? Jo, för att den passerar här utanför Stadshuset,

Yttranden 2025-04-07

utanför Regeringskansliet och utanför olika andra institutioner vi har i Sveriges huvudstad som står för den offentliga makten. Det är ju till era riksdagsledamöter den här Prideparaden riktar sig. Det är era riksdagsledamöter som på olika sätt sprider hat och hot både via nätet och i verkligheten. Det är sverigedemokratiska lokalpolitiker som häcklar transpersoner, personer som uppträder som dragartister och vanliga hbtq-plus-personer som bara vill leva ett vanligt liv med de relationer som de väljer att ha.

Jag upprepar att jag inte har någonting emot att man sätter upp sådana här monument på alla möjliga platser. Men då ska ju engagemanget också vara genuint. Det ska ske tillsammans med communityn. Ska det finnas någon trovärdighet i det här måste ju Gabriel Kroon och hela SD-bänken ta sina kamrater ute i landet i örat rejält. Som flera har varit inne på är Sverigedemokraternas lokalpolitiker de som utsätter hbtq-personer i vårt land för absolut mest hat på olika sätt. De driver på ett hat mot människor i realiteten, ute i den konkreta verkligheten, på skolor, i sjukvården och på andra platser. Vi välkomnar om det är så att Sverigedemokraterna i Stockholm står för någonting helt annat. Men driv då det hela vägen ut!

Anförande nr 217

G a b r i e l K r o o n (SD): Jan Jönsson! Jag tycker att det är beklagligt att du insinuerar och tolkar in så mycket annat än det som handlar om vem jag är som person och vad jag föreslår i text. Vi måste väl utgå från vad det är som står i texten? Det är det som vi ska ta ställning till. Står man bakom vårt förslag eller gör man inte det? Det handlar inte om vad folk har gjort och sagt runt omkring i Sverige historiskt och så vidare, utan vi har ett textförslag att ta ställning till. Vi står för det. Vi vill ha ett hbtq-plus-monument. Vi vill ha det i Rinkeby. Vi vill involvera dem som bor i Rinkeby och andra människor i Stockholms stad; de ska få vara med och utforma det här. Det är väl inte så mycket svårare än så. Står du med oss i den här frågan, eller ska du försöka prata om en massa annat som inte berör frågan? Är du med oss på det här hbtq-monumentet? Vill du inkludera människorna, eller vill du inte det?

Anförande nr 218

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Så länge Sverigedemokraterna står fast vid att man inte ens ska få hissa prideflaggan på Stockholms stadshus har man inte särskilt mycket att komma med i den här debatten.

Anförande nr 219

T o m a s B e e r (MP): Kära ledamöter! Tomas Beer heter jag. Jag har bott i Rinkeby i många, många, många, många år. Det är tur att KS i det här fallet i sakfrågan beslutar enligt förvaltningens förslag att neka den här möjligheten att ha en staty på Rinkeby torg. Man kan förstås gömma sig bakom sakfrågan och säga att det inte är en personlig sak. Ni i Sverigedemokraterna driver den här frågan. Men ni har ett parti som egentligen inte är förknippat med humanism i min bemärkelse. Jag förstår att den här frågan är viktig för er. Men det är ett direkt splittrande diskussionsunderlag som ni har i dag. Jag tycker att det är tragiskt att ni gör detta. Är det så att ni har för avsikt att splittra folk i framtiden? Det är tur att ni är i minoritet, och jag hoppas vid Gud att ni

Yttranden 2025-04-07

fortsätter att vara i minoritet och att ni aldrig får den makt som ni tror att ni har. Tyvärr har ni nu makten i riksdagen. Det kommer folk säkert att se rakt igenom. Det går inte att undvika att ni är och kommer att vara ett fascistiskt och rasistiskt parti, oavsett vad ni tycker. Folk är manipulerade av er. Jag tycker att det är tragiskt att de inte ser sanningen i vitögat. Precis så är det i Amerika i dag med Trump. Det är ingen skillnad mellan er, Musk och Trump. Det märker jag nu. Jag tycker också att det är tydligt att vi här i dag ser det här och kommer att besluta precis emot er tillsammans med de övriga. Ni är ensamma.

Anförande nr 220

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag kommer inte att bemöta dig i sak, Tomas Beer, för jag tycker att det var väldigt lågt sagt i mångt och mycket. Men det jag vill säga till alla andra är att vi tänker begära votering på den här punkten, för det här verkar vara ett tema som engagerar. Jag hoppas att ni är sugna på att stanna den tid som behövs och kalla in kollegorna.

Anförande nr 221

T o m a s B e e r (MP): Jag tycker att det är jättebra att vi voterar. Vi kommer säkert att veta vad vi voterar om. Det är inget att snacka om.

(O r d f ö r a n d e n : Det är viktigt för alla att komma ihåg att vi ska försöka undvika att tillvita varandra attribut som syftar till att om inte kränka så kanske i alla fall uppröra. Nu tog ni i hand här, och det var bra.)

Anförande nr 222

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Jag tänkte att jag nog ändå måste gå upp i debatten. Jag är trots allt kulturborgarråd, och uppdraget att ta fram det här monumentet ligger på min kulturnämnd.

Jag tänkte komma med lite konsumentupplysning. Emil Bustos var inne på det här också. I uppdraget ingår att vi ska ta fram det här monumentet tillsammans med hbtqi-rörelsen. Den plats som monumentet ska stå på ska vara en plats som hbtqi-rörelsen tycker är viktig för dess kamp. I de kontakter som jag hade inledningsvis med RFSL och i det som de har skrivit i sina remissvar och så vidare har det snarare handlat om till exempel Skinnarviksberget eller Sveavägen, alltså platser som har varit viktiga för dem. Jag tycker att det är där monumentet ska stå. Det är mitt väldigt raka svar. Det ska stå där hbtqi-rörelsen tycker att det ska stå.

Anförande nr 223

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! Jag kunde inte låta bli att begära ordet igen, nu när Gabriel Kroon har varit uppe så många gånger och bedyrat Sverigedemokraternas välvilja i frågorna. Vi kan ändå konstatera som ett exempel att Sverigedemokraterna som största parti i regeringsunderlaget lade fram ett förslag 2023, vilket är ganska nära i tid, undertecknat bland annat av er gruppleddare, om att transvård ska ersättas med någon typ av omvändelseförsök – förstås omskrivet som en

Yttranden 2025-04-07

form av missriktad omtänksamhet. Det är också precis detta vi ser i den här motionen, Gabriel Kroon.

Därför tycker jag också att det är relevant, nu när du har varit uppe i debatten flera gånger, att granska vad ni faktiskt föreslår i kommunen i övrigt, utöver det som Jan Jönsson lyfte fram om att ni inte vill ha flaggor – ni vill inte ha dem på Järva heller under Järvaveckan; det har ni också argumenterat emot. I stadens verksamheter har ni faktiskt inte föreslagit en enda sak. Ni har egentligen bara lagt fram olika förslag om att exempelvis motarbeta hbtq-certifieringar och ta bort uppdraget som leder till bättre skolmiljö för hbtqi-personer. Rätt nyligen röstade ni emot ett annat förslag om ett hbtq-monument som skulle göras tillsammans med communityn. Ni har också tidigare varit emot den grupp inom fritidsgårdsverksamheten som just etablerats på Järva med inriktning på unga hbtqi-personer. I er budgetmotion finns bara den generella fastslagna skrivningen om SLK:s uppdrag ett par gånger samt förslaget om det här monumentet på Järva. I övrigt står det att alla andra satsningar ska stoppas. Det är det som står.

Det här är därför rent hyckleri på högsta nivå. Det säger jag nu när jag har hört dig ett antal gånger i debatten. Är det här monumentet det enda ni är beredda att göra? Det är väl så. Men jag undrar ändå, och jag tänker ge dig chansen att svara: På vilket konkret sätt tänker Sverigedemokraterna verka för sammanhållning i vår stad genom att förbättra förutsättningarna för hbtqi-personer att leva lika fria liv som andra? Ska jag tolka det som att ni med det här hbtq-monumentet tar avstånd från er egen partiledning och er gruppleddare i riksdagen, som faktiskt föreslår kränkningar av transpersoner, fråntagande av rättigheter, fråntagande av vård och fråntagande av rättigheter som förälder? Ställer ni er med det här monumentet i total kontrast till partiledningen? Det vore välkommet. I så fall tycker jag att vi ska få det på band i kväll.

Anförande nr 224

G a b r i e l K r o o n (SD): Du pratar om allt möjligt men inte om det som föreslås i motionen, Claes Nyberg.

För det första har vi inte något förslag i vår budget om att man inte ska få flagga med prideflaggan i Stadshuset. Det där är någon fake news som du har hittat på.

För det andra står vi såklart bakom det strategiska arbetet för hbtq-plus-personer. Vi har sagt att vi ska ha fler trygghetsvakter och ordningsvakter. Vi ska satsa mer på socialtjänsten, som kan hjälpa till mer ute i områdena. Vi ska satsa på äldreomsorgen, så att alla kan bli bra behandlade på äldreboenden. Vi ska satsa på hemtjänsten, så att alla människor kan bli bra behandlade där. När det gäller skolan och förskolan är det samma sak – vi gör stora satsningar. Vi gör många breda satsningar i Stockholms stad och förringar inte den här frågan på något sätt.

Sedan tycker vi kanske att vissa av de åtgärder ni har vidtagit inte har varit de bästa, till exempel hbtq-certifieringar, som kan anses vara meningslösa i vissa fall – inte på grund av att de har hbtq i namnet, utan på grund av att de kostar mycket pengar och leder till liten effekt. Det är en annan sak.

Yttranden 2025-04-07

Men nu får du möjlighet att rösta ja till det här monumentet. Jag hoppas att du gör det.

Anförande nr 225

C l a e s N y b e r g (C): Men du svarade ju inte på frågan, Gabriel Kroon. Det är lite tråkigt, tycker jag. Vi kan konstatera att ni inte vågar prata. Nu har vi ställt frågor ett par gånger. Ni vågar till exempel inte prata om gruppen transpersoner, som ändå representeras genom T:et. Det ni gör är helt enkelt att ställa grupper mot varandra. Eftersom ni vägrar att prata om den del av den här gruppen som kanske är allra mest utsatt, framför allt allra mest utsatt av just Sverigedemokraterna runt om i landet, även av er partiledning i riksdagen och även av sverigedemokrater som är aktiva i Stockholm, måste man ju ändå konstatera att det ni gör är att lägga ut en form av dimridå. Ni pratar om generella åtgärder men föreslår aldrig någonting konkret, utöver ett förslag, som finns i den här motionen. Där beskrivs explicit att monumentet ska uppföras på en viss plats därför att det är fråga om en konfliktyta, och det är precis den konfliktytan ni alltid söker.

STOCKHOLMS STAD

Voteringsresultat

Kommunfullmäktige
2025-04-07**Ärende 58:** Motion om upprättande av ett monument över HBTQ-personers kamp.
Rotel I Motion av Gabriel Kroon m.fl. (alla SD)

Antal Ja: 85	Antal Nej: 9	Antal Avstår: 0	Antal Frånvarande: 7

Tid: 22:05

Voteringsbeskrivning: 58.:1

Röstat JA

Nassir Abdullahi Ali (S), Ismail Ali (C), Shamsö Ali Hassan (V), Tomas Beer (MP), Linn Bessner (C), Emilia Bjuggren (S), Torun Boucher (V), Johan Brege (M), Cecilia Brinck (M), Olle Burell (S), Emil Bustos (S), Alma Carlsson (S), Ewa Carlsson Hallberg (S), Anna Cederschiöld (M), Ingela Edlund (S), Thomas Ehrnström (V), Annika Elmlund (M), Maurice Forslund (KD), Petra Gardos Ek (M), Sophia Granswed Baat (M), Esme Güler (S), Bo Hansson (S), Curre Hansson (S), Martin Hansson (MP), Andréa Hedin (M), Johan Heinonen (S), Anette Hellström (M), Cecilia Herrström (V), Michaela Hollis (KD), Jens Holm (V), Christoffer Hökmark (M), Ashna Ibrahim (C), Kristin Jacobsson (C), Mansur Jama (MP), Jan Jönsson (L), Oscar Karlsson (S), Elvir Kazinic (S), Johan Kling (C), Tina Kratz (V), Britten Lagerkvist Tranströmer (S), Fritz Lennaárd (M), Andreas Lind (S), Jimmy Lindgren (S), Therese Lindström (M), Svante Linusson (C), Maria Ljuslin (V), Ulrika Lorentzi (S), Marre Mayr (V), Robert Mjörnberg (V), Aron Modig (KD), Rashid Mohammed (V), Maria Mustonen (V), Robin Nilsen (L), Johan Nilsson (M), Berit Nyberg (S), Claes Nyberg (C), Cecilia Obermüller (MP), Alexander Ojanne (S), Johan Paccamonti (M), Ulrika Palm (S), Fredrik Pettersson (S), Eva Risberg (S), Rose-Marie Rooth (V), Per Rosencrantz (M), Magnus Runsten (MP), Aleks Sakala (M), Maria-Elsa Salvo (S), Ahmed Sharaf Abdi (V), Ulla Sjöberg (S), Bjarne Snis Sigtryggsson (S), Margareta Stavling (S), Sara Stenudd (V), Lars Strömgren (MP), Christina Tufvesson (L), Jan Valeskog (S), Henrik Virro (M), Dennis Wedin (M), Lou-Ann Wejke Norberg (M), Hanna Werner (M), Hanna Wistrand (L), Aidin Zandian (V), Annika Ödebrink (S), Nike Örbrink (KD), Anders Österberg (S), Gustav Österman (S)

Röstat NEJ

Anders Edin (SD), Tapani Juntunen (SD), Gabriel Kroon (SD), Julian Kroon (SD), Åke Nordström (SD), Sergej Salnikov (SD), Leif Söderström (SD), Linnéa Vinge (SD), Emelie Wassermann (SD)

Röstat Avstår**Frånvarande**

Anne-Lie Elfven (L), Hassan Jama (V), Rasmus Jonlund (L), Jonas Nilsson (M), Åsa Nilsson Söderström (L), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Ulf Walther (S)